

Rzeczpospolita
Polska

MINISTERSTWO
FUNDUSZY I POLITYKI
REGIONALNEJ

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Program na lata 2021-2027

(następca Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020)

Projekt Programu skierowany do konsultacji społecznych 2 czerwca 2021 r.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Spis treści

Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju i odnośne rozwiązania polityczne	9
--	----------

Oś I Lepsze polityki dla rozwoju społecznego	51
---	-----------

Cel szczegółowy a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

Powiązane rodzaje działań

Główne grupy docelowe

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Wskaźniki

Cel szczegółowy b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy

Powiązane rodzaje działań

Główne grupy docelowe

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Wskaźniki

Cel szczegółowy c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Powiązane rodzaje działań

Główne grupy docelowe

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	70
Wskaźniki	71
Cel szczegółowy d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	76
Powiązane rodzaje działań	76
Główne grupy docelowe	79
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	79
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych	80
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe	80
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	80
Wskaźniki	81
Cel szczegółowy e) poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego	87
Powiązane rodzaje działań	87
Główne grupy docelowe	89
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	90
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych	91
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe	91
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	91
Wskaźniki	92
Cel szczegółowy f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	101
Powiązane rodzaje działań	101
Główne grupy docelowe	102
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	103
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych	104
Przedsięwzięcia międzyregionalne, ponadgraniczne i ponadnarodowe	104
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	104

Wskaźniki.....	105
Cel szczegółowy g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	111
Powiązane rodzaje działań.....	111
Główne grupy docelowe	115
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	115
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	116
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	117
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	117
Wskaźniki.....	118
Cel szczegółowy h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.....	127
Powiązane rodzaje działań.....	127
Główne grupy docelowe	133
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	134
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	135
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	135
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	135
Wskaźniki.....	136
Cel szczegółowy i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.....	145
Powiązane rodzaje działań.....	145
Główne grupy docelowe	145
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	146
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	146
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	147
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	147
Wskaźniki.....	148
Cel szczegółowy k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla	

osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	152
Powiązane rodzaje działań	152
Główne grupy docelowe	155
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	156
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych	157
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe	157
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	157
Wskaźniki	158
Cele szczegółowe a) – l)	166
Powiązane rodzaje działań	166
Główne grupy docelowe	167
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	167
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych	168
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe	168
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	168
Wskaźniki	169
Oś II Rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi	171
Cel szczegółowy c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	171
Powiązane rodzaje działań	171
Główne grupy docelowe	172
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	173
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych	174
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe	174
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	174
Wskaźniki	175
Oś III Równe szanse dla wszystkich	180
Cel szczegółowy h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	180
Powiązane rodzaje działań	180
Główne grupy docelowe	182
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	183

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	184
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	184
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	184
Wskaźniki.....	185
Oś IV Zdrowie	192
Cel szczegółowy d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze przystosowanego środowiska pracy, które uwzględni zagrożenia dla zdrowia.192	
Powiązane rodzaje działań.....	192
Główne grupy docelowe	193
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	193
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	194
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	194
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	194
Wskaźniki.....	195
Cel szczegółowy f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	
Powiązane rodzaje działań.....	199
Główne grupy docelowe	199
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	199
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	200
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	201
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	201
Wskaźniki.....	202
Cel szczegółowy g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i promowanie wspieranie mobilności zawodowej	
Powiązane rodzaje działań.....	204
Główne grupy docelowe	206
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji	207

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	208
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	208
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	208
Wskaźniki.....	209
Cel szczegółowy k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.....	216
Powiązane rodzaje działań.....	216
Główne grupy docelowe.....	218
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji.....	219
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	220
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	220
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	220
Wskaźniki.....	221
Oś V Szkolnictwo wyższe i nauka.....	232
Cel szczegółowy f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, inkluzywnego włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.....	232
Powiązane rodzaje działań.....	232
Główne grupy docelowe.....	237
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji.....	237
Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	238
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	238
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	238
Wskaźniki.....	239
Oś VI Innowacje społeczne.....	250
Wszystkie cele szczegółowe określone w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia w sprawie EFS+.....	250
Powiązane rodzaje działań.....	250
Główne grupy docelowe.....	252
Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji.....	252

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych.....	253
Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe.....	253
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	253
Wskaźniki.....	254
Oś VII Pomoc techniczna.....	257
Powiązane rodzaje działań.....	257
Główne grupy docelowe.....	260
Wskaźniki.....	261
Plan finansowy.....	263
Tabela 1: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata.....	263
Tabela 2: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe.....	263
Warunki podstawowe.....	266
Instytucje programu.....	267
Instytucja Zarządzająca.....	267
Instytucje Pośredniczące.....	268
Partnerstwo.....	269
Programowanie.....	269
Wdrażanie i monitorowanie FERS.....	271
Ewaluacja.....	272
Formy wsparcia partnerów w ramach FERS.....	272
Komunikacja i widoczność.....	274
Cele.....	274
Grupy docelowe.....	275
Kanały komunikacji.....	275
Budżet.....	276
Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami.....	277
Tabela 1: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami.....	277

Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju i odnośne rozwiązania polityczne

Lepsze polityki dla rozwoju społecznego

Zgodnie z zaleceniami wskazanymi w CSRs 2019, zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy jest wciąż aktualnym wyzwaniem przed którym stoi Polska. Chociaż wskaźnik zatrudnienia w grupie 20–64 wzrósł w 2019 r. (73% PL, 73,1 UE), a stopa bezrobocia w styczniu 2021 r. była najniższa w UE (3,3% PL, 7,3% UE, za EUROSTAT), to analiza aktywności zawodowej różnych grup wskazuje znaczne zróżnicowanie w tym obszarze. W szczególności osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie, osoby starsze, osoby o niskich kwalifikacjach i kobiety są niedostatecznie reprezentowane na rynku pracy. W kontekście starzenia się społeczeństwa i zmniejszania liczby ludności w wieku produkcyjnym istotne jest przedłużanie aktywności i ograniczanie bierności zawodowej. Jak wskazuje EUROSTAT, w Polsce w 2019 r. jedynie 49,5% osób z grupy 55–64 lata było zatrudnionych (średnia UE -59,1%). Zgodnie z prognozami, w 2024 r. osoby z tej grupy mogą stanowić już 25% populacji. Utrzymuje się niekorzystne zjawisko polegające na tym, że starszym pracownikom trudniej jest znaleźć pracę, gdy znajdują się na bezrobociu – starsze osoby będące bez pracy ponad rok, opuszczały rynek pracy (dezaktywizowały się) częściej niż podejmowały nową pracę. Istotne jest również tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy poprzez wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Oferta zwrotnych form finansowania dla osób chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą w Polsce jest ograniczona i rozproszona więc konieczna jest integracja różnych źródeł w tym zakresie.

Dłużej w rejestrach bezrobotnych pozostają również osoby o niskich umiejętnościach zawodowych. Ich udział w populacji jest co prawda niski, lecz wskaźnik zatrudnienia w tej grupie wynoszący 42% jest trzecim najniższym w UE.

Pandemia COVID-19 szczególnie silnie uderzyła w niektóre sektory gospodarki, trwale ograniczając lub całkowicie uniemożliwiając ich funkcjonowanie. Wzrost bezrobocia rejestrowanego jak dotąd jest mniejszy od oczekiwań, ale istnieje ryzyko, że liczba bezrobotnych będzie rosła. W związku z tym, identyfikuje się potrzebę wsparcia przedsiębiorstw w dostosowaniu się do zmian i sytuacji kryzysowych na

rynku pracy, w tym wsparcia dialogu społecznego w środowiskach pracy w celu poszukiwania rozwiązań optymalnych dla wszystkich stron układu pracy.

Wskaźnik zatrudnienia kobiet w Polsce w 2019 r. wyniósł 65,3% i jest wyraźnie niższy niż wskaźnik zatrudnienia mężczyzn (80,7%). Szczególnie niska jest aktywność zawodowa kobiet w najmłodszych i najstarszych grupach wiekowych – do 24 roku życia, oraz 50+ oraz słabiej wykształconych, mieszkających w mniejszych miejscowościach i na obszarach wiejskich oraz w rodzinach wielodzietnych.

Negatywny wpływ na aktywność zawodową kobiet ma również stereotypowe postrzeganie ich roli społecznej i związana z tym dyskryminacja ze względu na płeć w miejscu pracy (postrzeganie kobiet jako mniej dyspozycyjnych pracowników ze względu na obowiązki rodzicielskie).

Popyt na pracę w Polsce jest silniejszy niż podaż. Braki kadrowe częściowo mogą zostać uzupełnione napływem cudzoziemców. Wśród osób przyjeżdżających do Polski są zarówno osoby powracające do kraju po okresie emigracji, głównie z Wielkiej Brytanii i Niemiec, jak również cudzoziemcy, wśród których dominują obywatele Ukrainy: w 2014 r. było to 41 tys. osób, natomiast w 2019 r. – blisko 215 tys. – o 424% więcej. Według GUS, w latach 2009–2018 skala imigracji waha się w przedziale 155 tys.–222 tys. Imigrantów innej narodowości przyciągają głównie duże miasta.

Opisane zmiany na rynku pracy i w strukturze ludności wymagają dalszej modernizacji instytucji rynku pracy. Pracownicy PSZ muszą zostać wyposażeni w narzędzia i kompetencje umożliwiające im efektywne wspieranie osób w szczególnie trudnej sytuacji (w szczególności osób młodych i długotrwale bezrobotnych), oraz osób tracących pracę w związku z kryzysem, a także cudzoziemców. Wdrożenie zatrudnienia wspomaganego i podniesienie kompetencji osób, których praca przyczynia się do aktywizacji zawodowej OzN jest konieczne aby osiągnąć zakładany w Strategii na rzecz OzN poziom aktywności zawodowej i zatrudnienia tej grupy.

Dalszego wsparcia i rozwoju wymaga sektor ekonomii społecznej w Polsce. W podmiotach ekonomii społecznej (PES) zatrudnienie znajduje ok. 2,3% ogółu pracowników. Reintegracja i wsparcie osób w najtrudniejszej sytuacji życiowej zapobiega wykluczeniu społecznemu. W latach 2016-2018 powstało 1 144

przedsiębiorstw społecznych, w tym 23% na bazie istniejących PES. Bez wsparcia z EFS 64% nowych PES w ogóle by nie powstało, a pozostałe powstałyby później. Aktualnie głównym elementem wsparcia systemu ekonomii społecznej jest sieć akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES). Zapewnienie odpowiedniej jakości usług OWES jest kluczowe dla wysokiej skuteczności i efektywności wsparcia w programach regionalnych, stąd przewidziana została kontynuacja działań związanych z akredytacją OWES w ramach FERS. Zapewnienie koordynacji ze strony Regionalnych Ośrodków Pomocy Społecznej (ROPS) umożliwi efektywne wykorzystanie środków w różnych obszarach włączenia społecznego. Jak wynika z doświadczeń, trafne w ramach interwencji z EFS są instrumenty finansowe kierowane do PES, gdyż podmioty te niejednokrotnie nie są w stanie uzyskać finansowania na zasadach komercyjnych.

i

W statystykach widoczny jest rosnący poziom wykształcenia Polaków, jednak w dalszym ciągu obserwowane są istotne wyzwania dla rozwoju umiejętności przez całe życie. Ogólna liczba kształcących się osób dorosłych w Polsce – mimo że wzrosła – nadal jest znacznie niższa od średniej unijnej (Eurostat w 2018 r.: UE28 – 11,1%, PL – 5,7%). Odpowiedzią polityczną na to wyzwanie było stworzenie Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (ZSU), obejmującej cały system edukacji i stanowiącej ramy dla rozwoju umiejętności i kompetencji. Działania wskazane w dokumencie uwzględniają zalecenia CSR na 2019 i 2020r. dla Polski i stanowią podstawę do planowania interwencji w tym obszarze w FERS.

Zgodnie z kierunkami wskazanymi w ZSU, potrzebne jest wsparcie w zakresie doskonalenia kompetencji kadr oświaty, a także unowocześnienia i rozwijania metodyk kształcenia, szczególnie w obszarze kompetencji kluczowych i kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy.

Szereg opracowań wskazuje na istniejący od dawna problem niedostosowania kompetencji do potrzeb rynku pracy. Brak robotników wykwalifikowanych i pracowników technicznych spowodowany jest spadającym odsetkiem osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub zasadniczym branżowym (z 28,0% w 2008 do 24,8% w 2019 r., BDL GUS). Bariery w rozwoju kształcenia branżowego są

między innymi negatywne stereotypy, niewystarczająca jakość kształcenia oraz niedostatki doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych.

Niski wskaźnik udziału osób dorosłych w kształceniu nie jest równoznaczny z małym zainteresowaniem do podnoszenia kompetencji i kwalifikacji przez osoby dorosłe. Bilans Kapitału Ludzkiego wskazuje, że aż 80% osób w wieku 25–64 rozwijało swoje kompetencje w ciągu 12 miesięcy przed badaniem. O ile jedynie niewielki odsetek Polaków kształci się formalnie (np. w szkołach dla dorosłych – jedynie 1%), to aż 70% zadeklarowało, że rozwija kompetencje we własnym zakresie, a 51% wykorzystuje w tym celu Internet. By poprawić uczestnictwo w bardziej zorganizowanych formach kształcenia i uczenia się, konieczne jest upowszechnienie i rozwijanie Bazy Usług Rozwojowych (BUR), w tym wzmacnianie jakości oferowanych usług, co powinno zachęcać do podnoszenia kwalifikacji w sposób formalny.

Kolejną barierą w uczestnictwie dorosłych w kształceniu i szkoleniu w formach zorganizowanych to często brak środków finansowych (65%) lub niechęć do angażowania własnych zasobów w rozwój kwalifikacji (ok. 25%). Jak wykazano w ewaluacji BUR: 43% pracowników przedsiębiorstw nie skorzystałoby z usługi bez dofinansowania. Konieczne jest zatem wypracowanie i przetestowanie rozwiązań w zakresie przyznawania osobom indywidualnym środków na podnoszenie kompetencji i uzyskiwanie kwalifikacji. Ponadto, aby zwiększyć uczestnictwo osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu należy umożliwić im dostęp do finansowania zwrotnego, tak aby mogły na preferencyjnych warunkach sfinansować swoje potrzeby w obszarze edukacji.

Barierą dla zwiększenia odsetka kształcących się dorosłych jest również niewystarczające doradztwo zawodowe, z czym wiąże się niedostatek ofert integrujących działania edukacyjne i doradcze. Efektywne doradztwo musi być komplementarne wobec założeń uczenia się przez całe życie. Jednym z celów określonych ZSU jest zapewnienie doradztwa dla wszystkich grup społecznych i zawodowych, w tym upowszechnianie wiedzy o ZSK i możliwościach podnoszenia kwalifikacji. Analiza dotychczasowych doświadczeń wskazuje, że trafnym rozwiązaniem jest tu zastosowanie podejścia popytowego, takiego jak BUR.

Innym obszarem wymagającym podjęcia działań jest wsparcie edukacji włączającej. Jak podaje raport NIK z 2017 r., dzieci i uczniowie objęci kształceniem specjalnym stanowili ok. 3% wszystkich uczniów. 42% z nich kształciło się w szkołach i oddziałach specjalnych, 19% w oddziałach integracyjnych, a 39% w ogólnodostępnych. W ostatnich latach obserwowany jest także wzrost odsetka dzieci i młodzieży korzystających z pomocy specjalistycznej ze względu na zaburzenia psychiczne: w latach 2010-2015 z 1,4% do 1,9%. Należy zakładać, że przedłużające się kształcenie w formach zdalnych lub hybrydowych, w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19, jeszcze to niekorzystne zjawisko nasili. Przy rosnącej znacząco liczbie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, niewydolność tego systemu sprawia, że poradnie nie mogą każdemu dziecku zapewnić pogłębionej diagnozy i w pełni adekwatnej pomocy, a także rozwijać współpracy ze szkołami. Tym samym konieczne jest wsparcie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, m.in. poprzez sięganie do zasobów i umiejętności szkół specjalnych.

Zmiana sposobu prowadzenia zajęć lekcyjnych w związku z pandemią COVID-19 uwypukliła również wyzwania w obszarze cyfryzacji edukacji i kształcenia. Konieczne jest rozwijanie zasobów edukacyjnych dostępnych w formule on-line, jak również rozwijanie kompetencji cyfrowych nauczycieli. W dużym stopniu kompetencje te zostały „wymuszone” na szeroką skalę sytuacją, ale pozostają często nadal na podstawowym poziomie, bez odpowiedniej oprawy metodycznej w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie edukacyjnym. Wyniki ewaluacji pokazują, że dopiero wysoki poziom kompetencji cyfrowych nauczyciela zwiększa prawdopodobieństwo, że jego uczniowie będą korzystać z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) na lekcjach. Z kolei w 36% przypadków nauczyciele używający TIK zwiększyli częstotliwość ich używania dopiero po odbyciu szkolenia.

Podnoszenie umiejętności cyfrowych oraz promowanie transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i administracji publicznej to jedno z głównych wyzwań wskazanych w CSR dla Polski z 2020r. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju traktuje umiejętności cyfrowe jako niezbędne do funkcjonowania we współczesnym świecie, a także jako jedno z narzędzi przyczyniających się do rozwoju gospodarczego kraju. Pandemia COVID-19 dodatkowo uwypukliła pilną potrzebę transformacji cyfrowej.

Wg danych GUS , w populacji osób w wieku 16-74 lata korzystających z Internetu, osoby posiadające niski poziom ogólnych umiejętności cyfrowych stanowiły 31,5%, osoby z podstawowym poziomem – 24,1%, a z ponadpodstawowymi umiejętnościami cyfrowymi – tylko 26,1%. Jednocześnie, 13,2% osób w wieku 16-74 lata nigdy nie korzystało z Internetu.

Wg indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) na 2020 r., Polska zajmowała 23 miejsce w UE na 28 państw (w porównaniu z miejscem 25 w roku 2019) . Oznacza to, że istotne są dalsze działania podnoszące wiedzę i świadomość społeczną na temat korzyści płynących z wykorzystywania nowoczesnych technologii, w tym korzystania z e-usług publicznych, a także działania wspierające nabywanie i rozwijanie umiejętności cyfrowych.

Z uwagi na wyzwania i priorytety określone w rządowym programie Dostępność Plus oraz obowiązki wynikające z ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. *o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych*, dostępność cyfrowa to obowiązek prawny dla podmiotów publicznych. Z drugiej strony, jest to także większa szansa dla różnych podmiotów (np. przedsiębiorców, instytucji kultury, urzędów) na dotarcie z informacją i ofertą do różnych grup użytkowników, w tym w szczególności seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Idea dostępności cyfrowej i jej praktyczne zastosowanie – mimo niewątpliwych zmian już wprowadzonych w tym zakresie – wciąż wymaga upowszechniania np. poprzez szkolenia dotyczące m.in. tworzenia treści dostępnych cyfrowo, z których wygodnie będą mogli korzystać wszyscy obywatele. Ponadto, Europejski Akt o Dostępności zakłada, że podmioty gospodarcze będą zobowiązane do stosowania wspólnych zasad dostępności, co ma zagwarantować większą pewność obrotu gospodarczego. Konieczne jest więc stworzenie oferty zwrotnego instrumentu dla przedsiębiorców, który pozwoli im na dostęp do środków w celu dostosowania swojej działalności do wymogów określonych w przepisach prawa.

Istotnym wyzwaniem dla wsparcia EFS+ pozostaje efektywność partycypacyjnego sposobu programowania i realizacji polityk publicznych. Znalazło to odzwierciedlenie w CSR dla Polski, które mówią o potrzebie zapewnienia skutecznych konsultacji publicznych i zaangażowania partnerów społecznych i organizacji obywatelskich w

proces kształtowania polityki. Administracja publiczna na każdym szczeblu sprawowania władzy potrzebuje silnych i kompetentnych partnerów, którzy będą brać aktywny udział w procesach decyzyjnych, dzięki czemu wypracowane rozwiązania będą stanowić realną odpowiedź na potrzeby społeczne. Warto zwrócić uwagę również na kwestię współpracy ponadnarodowej, która wzmacnia potencjał społeczny i umożliwia przenoszenie na grunt polski sprawdzonych rozwiązań wykorzystywanych w innych krajach. Bezprecedensowa sytuacja jaką jest pandemia COVID-19 utrudniła realizację projektów współpracy ponadnarodowej. Jednak nawet w takich warunkach, dzięki formule online, uczestnicy projektów współfinansowanych z EFS w perspektywie 2014-2020 czerpali korzyści ze wsparcia. Z przeprowadzonych badań wynika, że zagraniczne staże, praktyki i szkolenia realizowane w ramach PO WER zwiększyły kompetencje językowe, pozwoliły rozwinąć kompetencje zawodowe i osobiste, co było aktywnie wykorzystywane w pracy. Przyczyniają się też do poprawy wyobrażenia młodych ludzi na temat ich celów i aspiracji zawodowych, a także zwiększają otwartość na pracę.

Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia

Obszarem, który będzie komplementarnie wspierany w wielu programach krajowych oraz regionalnych, jest rozwój kompetencji, w tym cyfrowych.

W ramach FERS zostaną utworzone Kluby Rozwoju Cyfrowego, jako ośrodki budowania świadomości na temat korzystania z narzędzi cyfrowych oraz budowania i doskonalenia podstawowych kompetencji cyfrowych. Powstanie również uniwersalne narzędzie do diagnozowania kompetencji cyfrowych – Asystent Rozwoju Kompetencji Cyfrowych.

W programie FERC interwencja będzie skierowana przede wszystkim na podnoszenie wysokich kompetencji cyfrowych (w tym w obszarze cyberbezpieczeństwa) i kompetencji w zakresie świadczenia e-usług publicznych pracowników jednostek sektora publicznego i przedsiębiorców.

W ramach FENG będzie możliwe podnoszenie kompetencji przedsiębiorców, ale wyłącznie jako element większego projektu badawczo-rozwojowego. Tym samym w FENG nie przewiduje się realizacji powszechnych szkoleń dla przedsiębiorców. Takie

wsparcie realizowane będzie w regionalnych programach, gdzie możliwe będzie podnoszenie kompetencji (w tym cyfrowych) przez osoby dorosłe, które chcą się kształcić z własnej inicjatywy, jak również przez przedsiębiorców i ich pracowników – w ramach systemu popytowego przez Bazę Usług Rozwojowych. Natomiast w FERS realizowane będzie wsparcie szkoleniowe i doradcze skierowane do przedsiębiorstw oraz ich pracowników w określonych obszarach, kluczowych dla rozwoju kraju m.in. w zakresie radzenia sobie w trudnościach, niskoemisyjności czy uniwersalnego projektowania towarów i usług.

FERS to także program, który będzie w systemowy sposób wspierał podnoszenie kompetencji nauczycieli, w tym kształcenia zawodowego, poprzez opracowanie i realizację programów szkoleniowych w określonych obszarach, ważnych z punktu widzenia rozwoju systemu oświaty, czy rozwiązań metodycznych. W programach regionalnych nauczyciele będą mogli podnosić kompetencje w ramach działań kierowanych do poszczególnych szkół, a więc na podstawie indywidualnej diagnozy luk kompetencyjnych nauczycieli w danej placówce.

W obszarze ekonomii społecznej zapewniona zostanie komplementarność z KPO. W KPO zaplanowano przyjęcie ustawy o ekonomii społecznej oraz wsparcie inwestycyjne powiązane z wprowadzanymi w ustawie rozwiązaniami. W FERS przewidziano działania dot. wdrażania ustawy o ekonomii społecznej (m.in. o charakterze edukacyjnym), co będzie stanowić istotne uzupełnienie interwencji planowanej w KPO. W FERS realizowane będzie także wsparcie zwrotne dla PES. Przewidziane w KPO przyjęcie ustawy o ekonomii społecznej pozytywnie wpłynie na interwencję z EFS+, zapewniając ramy prawne dla realizowanych działań. W programach regionalnych zapewnione zostanie finansowanie usług wsparcia bezpośredniego, wraz ze wsparciem finansowym na utworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwie społecznym. Działania zaplanowane w FERS stanowić będą istotne uzupełnienie wsparcia regionalnego oraz będą wpływać na jakość usług świadczonych przez OWES (np. poprzez akredytację OWES).

Interwencja w obszarze rynku pracy w FERS jest komplementarna przede wszystkim ze wsparciem zaplanowanym na poziomie programów regionalnych. W ramach FERS zaplanowano modernizację publicznych służb zatrudnienia, w tym m.in.

wypracowanie jednolitych standardów funkcjonowania PSZ czy zapewnienie skutecznej koordynacji działań skierowanych do osób młodych, w kontekście wypełnienia zasad określonych we wzmacnionej Gwarancji dla młodzieży, i osób długotrwale bezrobotnych. Na poziomie regionalnym realizowane z kolei będzie wsparcie w postaci aktywizacji zawodowej skierowane do osób niepracujących oraz w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Program FERS w obszarze rynku pracy jest również komplementarny z interwencją KPO, w którym zostanie sfinansowana przebudowa systemu instytucjonalno-organizacyjno-prawnego na rynku pracy w kierunku systemu nowoczesnego i odpornego na sytuacje kryzysowe, opartego na rozwiązaniach cyfrowych i nowych narzędziach pracy z klientem. Z kolei w ramach FERS przewidziano w szczególności przygotowanie standardów działań PSZ dotyczących obsługi pracodawców i nowych grup docelowych oraz podnoszenie kompetencji pracowników PSZ w obszarach dotyczących pomocy tym grupom. Działania realizowane ze środków polityki spójności będą zatem uzupełniać i wdrażać reformę, która będzie zapoczątkowana w ramach działań finansowanych w KPO.

Rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi

Zgodnie z „celem barcelońskim¹” 33% dzieci w wieku poniżej 3 lat powinno być objętych opieką zinstytucjonalizowaną. W 2019 roku w Polsce wskaźnik ten wyniósł 15,4 %, a jak wskazują prognozy, w 2024 roku będzie to 21,7%. Polska jest jednym z krajów europejskich, w których uczestnictwo dzieci poniżej 3 roku życia w różnych formach takiej opieki jest szczególnie niskie. Mimo systematycznego wzrostu od 2012 r. liczby miejsc w żłobkach, oddziałach i klubach dziecięcych, a także dostępności opiekunów dziennych (w 2012 - 25 dzieci na jedno miejsce, w 2019 – 7 dzieci na jedno miejsce), popyt na miejsca opieki jest nadal niezaspokojony. Również dysproporcja pomiędzy odsetkiem dzieci objętych opieką w miastach oraz na terenach wiejskich jest bardzo wyraźna (miasta – 18,4%, wieś – 3,7%). Ponadto, w województwach takich jak lubelskie czy podlaskie, na terenach wiejskich wskaźnik

¹ Cele określone przez Radę Europejską na szczycie w Barcelonie w 2002 r., dotyczące dostępności przystępnych cenowo i dobrej jakości struktur opieki nad dziećmi w wieku od 0 lat do osiągnięcia wieku obowiązku szkolnego.

ten wynosi poniżej 2%. Zauważalny jest także znacząco wolniejszy wzrost liczby miejsc opieki na terenach wiejskich w stosunku do miejskich.

Jak pokazują dane², luka opiekuńcza między końcem odpowiednio wynagradzanego urlopu wychowawczego a dostępem do gwarantowanej wczesnej edukacji i opieki trwa w Polsce dwa lata. Oznacza to, że między pierwszym a trzecim rokiem życia dziecka rodzic opiekujący się (najczęściej jednak matka) jest pozbawiony możliwości wykonywania pracy. Konieczność opieki nad osobami zależnymi motywuje niektórych mężczyzn do podjęcia pracy w celu zapewnienia środków pozwalających na ich utrzymanie, lecz w przypadku kobiet, znacznie częstsza jest odwrotna reakcja, a mianowicie rezygnacja z pracy zawodowej. Natomiast aż 87% badanych uczestniczek projektów współfinansowanych ze środków Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI), które po udziale w projekcie były bierne zawodowo z powodu opieki nad osobami zależnymi, zgłosiło gotowość podjęcia pracy w przypadku otrzymania dodatkowych środków na pokrycie kosztów opieki nad taką osobą albo zapewnienia osobie zależnej nieodpłatnej opieki dziennej w odpowiedniej placówce. Tym samym, dostęp do wysokiej jakości miejsc opieki w znacznym stopniu warunkuje aktywność zawodową kobiet. Może również przyczynić się do dłuższej aktywności zawodowej kobiet 50+ (które dziś podejmując się opieki nad wnukami rezygnują z pracy). Problem ten został również dostrzeżony przez KE, która w rekomendacjach CSR z 2019 r. zalecała Polsce podjęcie działań w celu zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy, w szczególności poprzez poprawę dostępu do opieki nad dziećmi.

Większa dostępność miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 to również zwiększanie potencjału kadr zatrudnionych w tym sektorze, co zachęca rodziców do szerszego korzystania z opieki. Odpowiednie przygotowanie opiekunów jest warunkiem adekwatnego dostosowania miejsc także do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, które w 2019 stanowiły ok. 1% wszystkich dzieci korzystających ze żłobków i klubów dziecięcych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że poprawa dostępu do opieki instytucjonalnej jest efektywnym narzędziem wyrównywania szans kobiet i mężczyzn

² Evalu, Analiza społeczno-gospodarcza wraz z diagnozą obszarów interwencji EFS – Raport końcowy, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2020.

na rynku pracy.

Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia

Wsparcie z zakresu tworzenia miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 będzie komplementarne ze wsparciem realizowanym w ramach KPO oraz ze środków budżetu państwa. Ze środków KPO finansowane będą działania inwestycyjne w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki (m.in. budowa lub remont budynków). Z KPO zostanie również sfinansowany system IT (na potrzeby aplikowania o środki z Programu MALUCH+, rozliczania i monitorowania jego realizacji) oraz projekt architektoniczny żłobka zakładający minimalizację zużycia zasobów i energii. Ze środków EFS+ finansowane będą natomiast działania w zakresie utworzenia i funkcjonowania miejsc opieki w początkowym okresie. Środki krajowe przeznaczone będą natomiast na dofinansowanie istniejących miejsc opieki w celu obniżenia opłat ponoszonych przez rodziców.

Równe szanse dla wszystkich

W 2019 r. współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych (prawnie) w wieku produkcyjnym wyniósł 28,8%, wskaźnik zatrudnienia 26,8%, a stopa bezrobocia 7,2%. Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2020–2030 wskazuje za cel wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych do 36% w roku 2030.

Co piąta osoba z niepełnosprawnością (w 2014 r.) nie posiadała orzeczenia, a więc nie miała prawnego statusu osoby niepełnosprawnej, ale miała poważne ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności. Populacja osób z niepełnosprawnościami w 2014 r. w Polsce liczy od 5 do 7,7 mln osób. Zwiększenie aktywności zawodowej tej grupy wymaga kompleksowych działań, gdyż gorsza sytuacja na rynku pracy wynika z utrudnień w wielu obszarach codziennego funkcjonowania. Im wyższy poziom wykształcenia OzN, tym wyższa zatrudnialność. W 2018 r. 1/3 osób z niepełnosprawnościami miała wykształcenie nie wyższe niż gimnazjalne, a 60,3% zasadnicze zawodowe lub niższe. Wykształcenie wyższe posiadało tylko 9,4% wobec 26,0% osób bez niepełnosprawności. Osoby zamieszkujące tereny wiejskie osiągają niższe wykształcenie niż mieszkańcy miast.

Ponadto, niektóre OzN wymagają stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, a w przypadku dzieci, również stałego współdziałania opiekuna w procesie leczenia, edukacji i rehabilitacji. Dezaktywizuje to zawodowo opiekunów, co pogarsza warunki materialne rodzin. W 2017 r. średni miesięczny dochód rozporządzalny na osobę gospodarstw domowych, które miały pod opieką osobę niepełnosprawną był o 15,5% niższy niż średnia krajowa, a aż 51,8% miesięcznego dochodu stanowiły świadczenia społeczne. Sytuację rodzin z OzN nie poprawia wciąż niewielka w stosunku do potrzeb dostępność opieki wytchnieniowej czy asystentury. Konieczne jest zatem wsparcie usług społecznych, zwłaszcza w formie opieki osobistej. Pełny udział OzN w życiu zawodowym i społecznym jest utrudniony przez bariery w dostępności usług, budynków, obiektów przestrzeni publicznych. W ostatnich latach następują zauważalne zmiany w zakresie dostępności, co jest wynikiem poprawy świadomości społeczeństwa, przyjmowanych kolejnych regulacji prawnych i efektów Programu Dostępność+. Nadal jednak w wielu obszarach występują poważne deficyty. Możliwość rozwoju osobistego poprzez rozwijanie pasji, talentów, wiedzy i umiejętności dla dzieci z niepełnosprawnościami jest równie ważne jak rehabilitacja. Niestety oferta zajęć pozalekcyjnych jest budowana głównie z myślą o dzieciach sprawnych, co wyklucza uczestnictwo dzieci z problemami zdrowotnymi i rozwojowymi. Nie mogąc sprostać wszystkim wymaganiom i dorównać dzieciom sprawnym, często w ogóle rezygnują z udziału w takich aktywnościach. Wysoki koszt zajęć indywidualnych, ale również trudności w znalezieniu odpowiednio przygotowanych nauczycieli i trenerów jest zwykle barierą nie do pokonania dla rodziców dzieci niepełnosprawnych. W kolejnych latach niezbędne są inwestycje w poprawę dostępności budynków, przestrzeni usług i produktów, by wyrównywać szanse osób z niepełnosprawnościami we wszystkich dziedzinach życia, w tym również by umożliwić dzieciom niepełnosprawnym budowanie potencjału osobistego.

Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia

Wsparcie systemowe dla osób z niepełnosprawnościami w FERS będzie komplementarne z działaniami skierowanymi bezpośrednio do tej grupy w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej w programach regionalnych, a także z działaniami

w ramach programu Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FE PŻ). FE PŻ będzie skierowane do osób najbardziej potrzebujących, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Wsparcie będzie obejmowało dostarczanie żywności oraz działania wspierające na rzecz włączenia społecznego. Między FE PŻ a innymi programami EFS+ będzie zapewniona komplementarność wsparcia m.in. na poziomie informacyjno-doradczym – osoby korzystające z FE PŻ będą informowane o możliwości udziału w konkretnych działaniach realizowanych w innych programach współfinansowanych z EFS+. FE PŻ stanowić będzie program pierwszego kontaktu, a udział w tym programie może być szansą na podjęcie dalszych kroków w celu włączenia osoby w życie społeczne i zawodowe.

Zdrowie

Profilaktyka i promocja zdrowia

Średnia oczekiwana długość życia w Polsce wydłuża się, jednak w dalszym ciągu jest krótsza od średniej UE o przeszło 3 lata. Umieralność z przyczyn możliwych do uniknięcia dzięki profilaktyce jest wyższa niż średnia UE – jak podaje OECD w 2019 roku było to 218 zgonów na 100 000 ludności, wobec 161 w UE. Takie czynniki jak otyłość, palenie papierosów, alkohol, niska aktywność fizyczna, przyczyniają się do niemal połowy wszystkich zgonów. Tymczasem, kontrole NIK z 2017 oraz 2018 roku wykazały, że w Polsce nie ma wystarczająco spójnego systemu profilaktyki zdrowotnej, a liczba i zakres ogólnopolskich programów profilaktycznych, wynikających z oceny stanu zdrowia Polaków oraz zagrożeń chorobami cywilizacyjnymi, jest niewystarczająca.

Jednocześnie, w Polsce utrzymuje się znacząca dysproporcja pomiędzy wydatkami na prewencję, a wydatkami na leczenie zaawansowanych form chorobowych. Zgodnie z raportem Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego z 2020 r. zdecydowana większość wydatków na ochronę zdrowia przypadła na usługi lecznicze ogółem (prawie 60%), najmniej zaś wydano na profilaktykę i działania z zakresu zdrowia publicznego (ok. 2,3%). Niezdrowy styl życia jest czynnikiem zwiększonego ryzyka występowania wielu przewlekłych chorób niezakaźnych, a także przedwczesnych zgonów. Ponadto, ryzyko występowania tych chorób wzrasta

wraz z wiekiem. Zmniejszenie przedwczesnej umieralności, zachorowalności i niepełnosprawności, a tym samym ograniczanie ryzyka wykluczenia społecznego, uwarunkowane jest zatem przyspieszeniem postępów w zwalczaniu szkodliwych dla zdrowia zachowań i eliminowaniu warunków, które prowadzą do większego rozpowszechniania się chorób cywilizacyjnych.

Prowadzenie działań profilaktycznych przynosi, w krótszej lub dłuższej perspektywie czasowej, wymierne korzyści dla społeczeństwa w postaci: poprawy świadomości zdrowotnej populacji, poprawy stanu zdrowia ludności, zwiększenia wykrywalności chorób we wczesnym stadium rozwoju, zmniejszenia liczby osób z powikłaniami chorób i trwałą niepełnosprawnością, ograniczenia liczby zachorowań i zgonów, obniżenia kosztów leczenia, a także mniejszych obciążeń finansowych (zasiłki chorobowe, straty produkcyjne). Potrzebę realizacji skutecznej profilaktyki wśród osób aktywnych zawodowo podkreśla się także w aspekcie makroekonomicznym, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństwa i potrzeby utrzymywania dłuższej aktywności zawodowej. Niezbędne jest zintensyfikowanie działań na rzecz poprawy zgłaszalności na badania profilaktyczne oraz na rzecz powszechnej edukacji zdrowotnej kształtującej świadomość osobistej odpowiedzialności obywateli za swoje zdrowie.

Analiza badań wskazuje, że zasadne jest także włączanie pracodawców w realizację programów profilaktycznych, a działania promocyjne na szeroką skalę są konieczne do zapewnienia wysokiego udziału pacjentów w tych programach.

Choroba i niepełnosprawność są czwartą pod względem częstości wskazywania przyczyną bierności zawodowej. Odsetek osób pow. 16 roku życia z przewlekłymi schorzeniami i problemami zdrowotnymi w Polsce wynosi 39,2% i jest o 2,5 p. p. wyższy niż w krajach UE-28. W grupie osób pracujących, przewlekle chorzy stanowią 23,9% (o 3,6 p. p. mniej niż w UE).

Dostępność i jakość usług zdrowotnych

Dostęp do usług zdrowotnych w Polsce jest nadal ograniczony, a pandemia COVID-19 tylko pogłębiła ten stan. Tylko w 2018 r. 4,2%, Polaków zgłaszało niezaspokojone potrzeby w zakresie badań medycznych (średnia UE to 2%). Konieczność długiego

oczekiwania na świadczenie prowadzi do niewystarczających efektów leczenia, co zwiększa koszty leczenia, wywołuje niezadowolenie pacjentów i prowadzi do wzrostu kosztów społecznych. Utrudniony dostęp do usług medycznych mają szczególnie mieszkańcy obszarów słabiej rozwiniętych gospodarczo i terenów wiejskich. W 2019 roku na obszarach wiejskich, zamieszkiwanych przez 40% ludności, udzielono tylko 23% wszystkich porad POZ. W szczególnie trudnej sytuacji są seniorzy mieszkający na obszarach o niskiej dostępności komunikacji publicznej. W 2018 r. osobom powyżej 65. roku życia udzielono 80,8 mln porad w miastach, a tylko 14,7 mln na wsi.

Podmioty lecznicze i usługi medyczne charakteryzują się też różnym poziomem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Placówki medyczne często nie są przygotowane do przyjmowania osób głuchych, czy osób na wózkach, które każdorazowo muszą odbywać wizytę z osobą wspierającą. Z analiz Rzecznika Praw Obywatelskich wynika, że pacjenci z niepełnosprawnościami borykają się z brakiem dostępu do lekarzy specjalistów oraz zbyt długim oczekiwaniem na świadczenia rehabilitacyjne i specjalistyczne.

Rozwój pandemii postawił dodatkowe wyzwania w zakresie ochrony zdrowia. Zgodnie z zaleceniami sformułowanymi w CSR 2020, niezbędne jest wsparcie odporności i skuteczności systemu ochrony zdrowia, m.in. przez zapewnienie wystarczających zasobów i przyspieszenie wdrażania usług e-zdrowia. Jak wskazuje NIK w raporcie z 2019 r., konieczna jest poprawa procesów zarządzania w służbie zdrowia, szczególnie w zakresie koordynacji tworzenia i funkcjonowania podmiotów leczniczych, w tym wykorzystania zasobów systemu, co również wpłynie na większą dostępność świadczeń.

Na obecną sytuację demograficzną Polski ma wpływ m.in. wzrost długości życia, czyli starzenie się społeczeństwa. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji Polski wynosił w 2019 r. blisko 25% (ponad 9,5 mln osób), a prognozy GUS wskazują, że w 2050 r. osób w wieku 65+ będzie już blisko 13,7 mln (40% populacji). Efekty starzenia się społeczeństwa powodują cały szereg negatywnych skutków dla polityki społecznej, w tym polityki zdrowotnej. Wyzwaniem jest nie tylko większa liczba świadczeń, ale fakt, że są to świadczenia bardziej specjalistyczne i generujące przez to wyższe koszty. Wydłużająca się przeciętna długość trwania życia oznacza

zwiększone obciążenia związane z terapią schorzeń, których wystąpienie jest skorelowane z wiekiem, takich jak nowotwory lub choroby układu krążenia. Powyższe powoduje wzrost presji związanej ze zwiększaniem ilości i jakości świadczeń i stymuluje wzrost nakładów na świadczenia zdrowotne. Bez podejmowania odpowiednich działań na rzecz jednoczesnego zwiększenia ilości udzielanych świadczeń zdrowotnych przy zachowaniu wysokiej jakości i dostępności świadczeń, możliwym scenariuszem jest zachwianie równowagi finansowej systemu.

Wyzwaniem jest również niewystarczająca dostępność do świadczeń opieki psychiatrycznej (i różnice w dostępie do świadczeń pomiędzy województwami), szczególnie jeżeli chodzi o dzieci i młodzież. Zgodnie z raportem NIK z 2019 r. *Realizacja zadań Narodowego Funduszu Zdrowia w 2018 r.*, liczba lekarzy w psychiatrii na 10 tys. ubezpieczonych była zróżnicowana w poszczególnych województwach i wyniosła od 1,08 w podkarpackim do 1,85 w łódzkim, przy średniej dla Polski 1,51. Wskaźnik ten w 2018 r. tylko nieznacznie wzrósł w porównaniu do 2017 r., o 0,06. Wsparcia i intensyfikacji wymaga rozpoczęta w 2019 r. reforma opieki psychiatrycznej, która ma na celu zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym

Kolejnym wyzwaniem stojącym przed systemem ochrony zdrowia jest efektywniejsze zarządzanie oraz lepsza koordynacja pomiędzy jego poszczególnymi poziomami: POZ, AOS, szpitalami, rehabilitacją, opieką długoterminową oraz pomocą społeczną. Koordynowana opieka zdrowotna jest jednym z podstawowych kierunków zmian planowanych w najbliższych latach w systemie zarządzania opieką zdrowotną w Polsce. Koordynacja i integracja opieki nad pacjentem nabiera szczególnie istotnego znaczenia w przypadku opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi. Te dwa obszary w dużym stopniu powinny zostać objęte deinstytucjonalizacją, która jest rekomendowanym kierunkiem zmian postulowanym przez Światową Organizację Zdrowia, UE i OECD.

W celu poprawy efektywności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia konieczne jest również podejmowanie działań optymalizujących lub zwiększających

podaż wysokiej jakości usług zdrowotnych, w szczególności w ramach problemów zdrowotnych i jednostek chorobowych skutkujących największą zapadalnością i umieralnością. Wysoka jakość rozumiana jest jako udzielanie świadczeń zdrowotnych w oparciu o zasady evidence-based medicine, a więc bezpiecznych (m.in. poddanych procedurze akredytacji), o udowodnionej skuteczności klinicznej, ale jednocześnie efektywnych kosztowo technologii medycznych, w tym rozwijania nauk medycznych i o zdrowiu, testowania nowych, modelowych świadczeń zdrowotnych, wzmocnienia kompetencji w zakresie zarządzania podmiotami leczniczymi, a także rozwijaniu współpracy z partnerami spoza administracji, w tym organizacjami pacjenckimi i samorządami zawodowymi.

Ponadto, dla poprawy funkcjonowania podmiotów leczniczych, zwiększenia efektywności udzielania świadczeń, jak i zapewnienia pacjentowi możliwie najlepszej opieki i lepszego dostępu do informacji na temat swojego stanu zdrowia istotne jest promowanie rozwiązań telemedycznych.

Ważne jest też wsparcie opiekunów nieformalnych. Wsparcie osób bliskich sprawujących opiekę nad osobami niesamodzielnymi często umożliwia funkcjonowanie tych osób w środowisku zamieszkania, dlatego też istnieje zasadność wspierania opiekunów nieformalnych w procesie opieki, aby na ile to możliwe wydłużyć okres przebywania osób niesamodzielnych w środowisku.

Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr medycznych oraz przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia

Istotnym problemem polskiej służby zdrowia jest nadal niewystarczająca liczba kadr medycznych. Dodatkowo, około 1/4 praktykujących lekarzy już przekroczyła wiek emerytalny. Średni wiek lekarzy w Polsce w roku 2019 wyniósł prawie 50 lat.

Tendencję spadkową wykazuje też liczba pielęgniarek i położnych, a średnia wieku pielęgniarek to 49,5 lat. Z raportu OECD „Health at a Glance 2020” wynika, że Polska zajmuje ostatnie miejsce wśród krajów UE pod względem wskaźnika liczby praktykujących lekarzy na 1 000 mieszkańców – w 2018 r. wyniósł on 2,4 (przy średniej dla UE-27 na poziomie 3,8) i bardzo nieznacznie wzrósł w perspektywie 10-letniej od 2008 r., w którym wskaźnik ten wynosił 2,1. Natomiast wskaźnik liczby praktykujących pielęgniarek na 1 000 mieszkańców w 2018 r. wyniósł 5,1, (przy

średniej dla UE-27 na poziomie 8,2), plasując Polskę na czwartej od końca pozycji wśród krajów UE i nie wykazując wzrostu od 2008 r.

Niektóre specjalizacje lekarskie są szczególnie deficytowe. Widoczna jest znacznie mniejsza liczba lekarzy pracujących w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży. Liczba psychiatrów dzieci i młodzieży stanowi 9,63% liczby psychiatrów ogółem. Osoby doświadczające zaburzeń psychicznych należą do grupy najbardziej zagrożonej wykluczeniem, a nawet narażeniem życia i dlatego szybkie objęcie ich adekwatnym wsparciem jest niezwykle ważne. W związku ze starzeniem się społeczeństwa, konieczne jest także zapewnienie odpowiedniej liczby lekarzy ze specjalizacją z geriatricy. Ich liczba wzrosła z 427 w roku 2017 do 504 w roku 2020, jednak nadal jest zdecydowanie niewystarczająca do potrzeb.

Dodatkowymi czynnikami wpływającymi na problem braków kadrowych jest niedostateczny przyrost liczby nowych kadr, nierównomierne ich rozmieszczenie pod względem geograficznym, jak również zjawisko emigracji. Braki kadrowe w systemie ochrony zdrowia wpływające negatywnie na odporność tego systemu uwypuklił dodatkowo wybuch pandemii COVID-19.

Pracownicy systemu ochrony zdrowia to bardzo liczna i zróżnicowana grupa zawodowa, obejmująca zarówno osoby wykonujące zawody medyczne, jak i inne zawody mające zastosowanie w ochronie zdrowia. Poziom wykształcenia oraz liczebność kadr medycznych ma fundamentalne znaczenie dla funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej. Spośród kilkudziesięciu zawodów medycznych tylko kilka ma uregulowane ustawowo kwalifikacje, uprawnienia zawodowe, zasady doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej (lekarz, lekarz dentysta, pielęgniarka, położna, farmaceuta, diagnosta laboratoryjny, ratownik medyczny, fizjoterapeuta). W systemie opieki zdrowotnej zatrudnione są także osoby w zawodach, które nie są związane bezpośrednio z wykonywaniem czynności medycznych, ale mają istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego. Profil i natężenie procesu doskonalenia kadr medycznych powinny być ściśle związane z zapotrzebowaniem na kadry konkretnej specjalności, wynikającym z trendów epidemiologicznych i demograficznych występujących w Polsce.

System kształcenia i szkolenia zawodowego kadr medycznych powinien być

wspierany, aby mógł zapewnić wystarczającą liczbę odpowiednio wykształconych specjalistów, stosownie do zmieniających się potrzeb zdrowotnych społeczeństwa.

Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia

Podejmowane działania będą komplementarne z działaniami w ramach programów regionalnych (m.in. wdrażanie programów profilaktycznych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, czy wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej).

Działania z zakresu kształcenia przeddyplomowego innych zawodów, związanych z ochroną zdrowia będą komplementarne z kompleksowymi działaniami w zakresie kształcenia przeddyplomowego kadr medycznych przewidzianymi w ramach KPO.

Działania w zakresie kształcenia podyplomowego kadr medycznych i innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, będą komplementarne z działaniami w zakresie zwiększania kompetencji zawodowych kadr medycznych realizowanymi w PO WER 2014-2020 w ramach dodatkowej alokacji REACT-EU.

Działania z zakresu kształcenia podyplomowego będą również komplementarne ze wsparciem udzielanym w FERC.

Szkolnictwo wyższe i nauka

Zmiany demograficzne i zmieniające się postawy i oczekiwania młodych osób sprawiły, że od 2007 spada liczba studentów w Polsce i w efekcie zmniejsza się m.in. liczba uczelni prywatnych. Najwięcej, bo aż 22% studentów kształci się na kierunkach związanych z biznesem, administracją i prawem, przy czym kobiety istotnie częściej decydują się na kształcenie niezwiązane z technologiami, wybierając studia z obszaru m.in. pedagogiki i opieki społecznej, co w konsekwencji może prowadzić do niższych zarobków.

Zalecenia formułowane dla Polski w CSR obejmują rozwijanie umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, zwłaszcza poprzez kształcenie dorosłych. Szersze zaangażowanie uczelni w edukację dorosłych może wypełnić lukę powstałą w wyniku malejącej liczby studentów. Kadry uczelni muszą jednak zostać przygotowane do obsługi takich klientów. Budowanie wysokiej jakości szkolnictwa

wyższego nie uda się także bez ścisłej współpracy z pracodawcami.

Pomimo generalnego spadku liczby studentów w latach 2012-2018, wzrasta liczba studentów z niepełnosprawnościami. Niemniej, ich udział w populacji wszystkich OzN wciąż jest b. niski. Problemem są niedostosowane budynki uczelni, nieprzyjazne rozwiązania techniczne oraz utrudnienia w dostępie do pełnej oferty dydaktycznej.

W przypadku studiów doktoranckich, liczba ich absolwentów w Polsce jest prawie 3-krotnie mniejsza niż w przypadku średniej dla UE-28, a liczba nadawanych stopni doktora jest relatywnie niska - szczególnie w dziedzinie nauk ścisłych i technicznych. Wśród głównych problemów z kształceniem doktorantów wymienia się m.in. bariery utrudniające prowadzenie interdyscyplinarnych prac badawczych i brak odpowiedniego wsparcia finansowego.

Na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat polskie uczelnie dokonały znaczącego postępu w zakresie umiędzynarodowienia swojej działalności. Odsetek cudzoziemców studiujących na polskich uczelniach od 2003 r. wzrósł o blisko 6 p.p. i w 2018 r. wynosił 6,3%. Znacząco wzrosła również liczba pracowników uczelni wyjeżdżających do uczelni zagranicznych jak i pracowników uczelni zagranicznych przyjeżdżających do uczelni polskich. Utrudnieniem dla większego umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego jest słabość obsługi studentów obcokrajowców i międzynarodowych programów badawczych, niedostateczna powszechność stosowania języka angielskiego w administracji uczelni, a także brak środków finansowych na inicjowanie współpracy i wspólnych projektów. Pandemia COVID-19, choć ograniczyła zakres bezpośredniej wymiany międzynarodowej i w znacznym stopniu zmniejszyła mobilność studentów i kadry, to potencjalnie wzmocniła umiędzynarodowienie na miejscu poprzez częściowo zdalne włączanie profesorów wizytujących do programów kształcenia i badań. Pandemia dostarczyła także bodźców do przejścia na kształcenie zdalne oraz wykorzystywania w coraz większym stopniu narzędzi ICT.

Analiza NCBiR z 2019 r. wskazuje, że zapotrzebowanie na kompetencje na rynku pracy jest zmienne, zależy od koniunktury, rozwoju technologii i wiedzy, skali trudności w rekrutacji pracowników. Dlatego też rośnie znaczenie kompetencji ogólnych, przekrojowych i cyfrowych, które zwiększają elastyczność i pozwalają

lepiej dostosować się do różnorodnych wymogów rynkowych. Kompetencje takie powinny być kształtowane na studiach w każdym obszarze kształcenia. Zdaniem pracodawców, młodym osobom wkraczającym na rynek pracy brakuje kompetencji ogólnych - niezależnie od wybranej specjalizacji. Jednak sami absolwenci nie zawsze dostrzegają u siebie takie braki. Błędna samoocena może zaniżać zainteresowanie studentów udziałem w programach rozwoju kompetencji, dlatego współpraca z pracodawcami jest tu kluczowa.

Również zapotrzebowanie na rozwój kompetencji merytorycznych i dydaktycznych kadr uczelni pozostaje wysokie. Obserwuje się duże potrzeby w zakresie tutoringów, kompetencji językowych i cyfrowych - niezbędnych przy prowadzeniu zajęć w formie zdalnej. Niewystarczający jest również poziom kompetencji u pracowników uczelni w zakresie zarządzania zespołami, projektami, finansami, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym uczelni. Także kompetencje pracowników administracyjnych wymagają poprawy - szczególnie w zakresie znajomości języków obcych, pisania wniosków o granty, obsługi zagranicznych studentów.

Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia

Zakres wsparcia w zakresie krótkookresowej mobilności akademickiej doktorantów oraz kadry dydaktyczno – naukowej będzie miał charakter komplementarny /uzupełniający dla programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Z kolei wsparcie międzynarodowych partnerstw akademickich będzie miało charakter komplementarny /uzupełniający dla programu Uniwersytetów Europejskich oraz programu Erasmus+. Linia demarkacyjna zostanie zapewniona poprzez weryfikację na etapie udzielania wsparcia, jak też w trakcie realizacji wsparcia, możliwości wystąpienia podwójnego finansowania.

Innowacje społeczne

Zgodnie z zaleceniami wskazywanymi w CSR Polska stale podejmuje działania w celu wzmocnienia innowacyjności, nie tylko w sferze gospodarczej, ale również społecznej. Zmieniająca się struktura demograficzna ludności, nieprzewidywalne czynniki zewnętrzne (np. pandemia), czy wciąż obecne w sferze społecznej deficyty (np. sytuacja osób biernych zawodowo, z niepełnosprawnościami i ich rodzin,

seniorów) – wymagają wypracowania innowacyjnych metod działania i uzasadniają konieczność poszukiwania nowych sposobów reakcji na występujące wyzwania. Doświadczenia z wdrażania PO WER wskazują, że przyjęty model wspierania innowacji społecznych w obszarach EFS jest skuteczny, potwierdzony przykładami rozwiązań wpływających pozytywnie na jakość życia grup społecznych, które borykają się z różnymi problemami, np. utrudnionym dostępem do usług społecznych i zdrowotnych. Przykładem tego są Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego wspierane w schemacie makro, oferujące kompleksowe wsparcie osobom doświadczającym zaburzeń i problemów psychicznych - co okazało się niezwykle cenne również w dobie pandemii. Podobne efekty można zaobserwować w mikroinnowacjach, gdzie w wielu przypadkach, np. w obszarze dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, innowatorzy wykazali się nie tylko zdolnością trafnego rozpoznania konkretnego problemu, ale także potrafili zaproponować adekwatne i skuteczne rozwiązanie. Aby innowacje społeczne mogły nadal rozwijać się w Polsce potrzebna jest też kontynuacja budowy ekosystemu sprzyjającemu rozwojowi innowacji społecznych oraz wykorzystania na szerszą skalę nowych rozwiązań, które już zostały sprawdzone.

Wyzwania w zakresie zdolności administracyjnych i zarządzania oraz stosowania działań upraszczających

W ramach FERS kontynuowane będą działania ukierunkowane na utrzymanie i zwiększanie zdolności administracyjnej instytucji systemu wdrażania programu. Cele i zakres wsparcia w Programie dotyczące zdolności administracyjnych i zarządzania odpowiadają na wybrane wyzwania, które określono w krajowych dokumentach strategicznych, takich jak:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, wskazująca, że działania w tym zakresie powinny koncentrować się m.in. na zapewnieniu stabilizacji kadr administracji publicznej, podnoszeniu ich kompetencji, wiedzy i umiejętności oraz wprowadzeniu odpowiednich systemów motywacyjnych oraz na wzmocnieniu powiązania interwencji dokonywanych z udziałem środków UE z krajowym systemem planowania i finansowania rozwoju,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, określająca wyzwania w

zakresie zdolności administracyjnych i sprawowania rządów, takie jak wypracowanie/udoskonalenie mechanizmów współpracy instytucji publicznych na różnych poziomach zarządzania,

- Umowa Partnerstwa, określająca cele w zakresie wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji systemu wdrażania FE, takie jak adekwatne zatrudnienie i wynagradzanie, zapobieganie nadmiernej rotacji pracowników i wykorzystanie kadr dające gwarancję sprawnego zakończenia perspektywy 2014-2020 i uruchomienia programów 2021-2027.

Cele te będą realizowane dzięki wsparciu instytucji uczestniczących we wdrażaniu Programu w ramach Priorytetu VII Pomoc Techniczna. Wsparcie będzie skoncentrowane na podnoszeniu zdolności administracyjnych instytucji, m.in. poprzez zapewnienie finansowania wynagrodzeń w Instytucjach Pośredniczących, jak również działań wspierających, ukierunkowanych m.in. na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji personelu administracyjnego. Szczególny nacisk w tym zakresie zostanie położony na wsparcie instytucji, które dotychczas nie pełniły ww. funkcji, a którym zadanie to zostało powierzone w związku z wdrażaniem FERS. Działania w tym zakresie będą kierowane również na budowanie potencjału partnerów, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego i beneficjentów programu, co przyczyni się do zwiększenia efektywności wykorzystania środków. Wykorzystanie kadr zaangażowanych we wdrażanie PO WER w perspektywie finansowej 2014-2020 zapewni płynne przejście pomiędzy okresami programowania i sprawne zakończenie realizacji tego Programu i uruchomienie nowego programu FERS na lata 2021-2027. Wsparcie w ramach FERS w powyższym zakresie będzie komplementarne w stosunku do działań zaplanowanych do realizacji w ramach horyzontalnego programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich.

W ramach FERS zaplanowano również kontynuowanie dotychczas realizowanych działań ukierunkowanych na zwiększanie efektywności wdrażania Programu, które podobnie jak w perspektywie finansowej 2014-2020 będą koncentrowały się na wprowadzaniu uproszczeń w obszarach związanych m.in. z wyborem projektów, ich kontrolą, czy też opiniowaniem i wskazywaniem kierunków zmian samego Programu. Działania te będą realizowane we współpracy z partnerami, co zwiększy ich

skuteczność i zagwarantuje szeroką partycypację w kształtowaniu wypracowywanych rozwiązań.

W ramach FERS kontynuowane będą również działania, których celem będzie zwiększenie elastyczności systemu wdrażania poprzez stosowanie uproszczeń w zakresie rozliczania projektów w oparciu o uproszczone metody rozliczania.

W oparciu o ustalone stawki ryczałtowe będą rozliczane koszty pośrednie w projektach. W efekcie, beneficjenci nie będą zmuszeni do zbierania i opisywania dokumentów dotyczących m.in. wydatków ponoszonych na cele administracyjne w projekcie, związanych z zarządzaniem projektem, czy promocją. Stawki ryczałtowe zostały opracowane zgodnie z art. 94 rozporządzenia ogólnego a metodyka ich wyliczenia została załączona do Programu.

W Programie zakłada się również wykorzystanie rozliczenia opartego o finansowanie niepowiązane z kosztami. Ten sposób finansowania i rozliczenia został przyjęty dla działań związanych z tworzeniem miejsc opieki dla dzieci do lat 3, co pozwoli na zintegrowanie finansowania EFS+ z programem krajowym i wdrażanie wsparcia w oparciu o sprawdzone rozwiązania krajowe Programu Maluch +. Informacja na temat finansowania niepowiązanego z kosztami w tym obszarze została załączona do programu, zgodnie z art. 95 rozporządzenia ogólnego.

Dodatkowo, planuje się wykorzystywanie art. 53 rozporządzenia ogólnego dla opracowywania i wprowadzania rozliczenia w oparciu o koszty uproszczone. W ten sposób planowane jest rozliczanie m.in. pomocy technicznej. Takie podejście pozwoli na zmniejszenie obciążeń administracyjnych w kolejnych obszarach wdrażania EFS oraz zapewni większą elastyczność w wydatkowaniu.

Program pośrednio wpisuje się w realizację celów i obszarów priorytetowych Strategii UE dla Rozwoju Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) w szczególności w Obszarze Tematycznym Edukacja. Projekty/nabory w ramach współpracy transnarodowej, dofinansowane w ramach FERS, które wspierałyby realizację ww. strategii mogłyby w szczególności koncentrować się na takich obszarach jak:

- Rynek pracy dla wszystkich, wykorzystanie zasobów wynikających z dłuższego życia;

- Działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi;
- Wsparcie dla pracowników migrujących.

Program będzie wspierał działania synergiczne z Programem Erasmus+ w zakresie mobilności edukacyjnej w celu ułatwienia uczestnictwa w programach mobilności większej liczby osób, w szczególności z grup defaworyzowanych.

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
CP 4	(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie	<p>Zgodnie ze strategią Europa 2020 przedsiębiorczość i praca na własny rachunek są istotne dla osiągnięcia inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. W świetle oceny ex-ante instrumentów finansowych na lata 2021-2027 w obszarze samozatrudnienia ze środków EFS w dotychczasowym systemie wsparcia samozatrudnienia brakuje narzędzi wprost ukierunkowanych na promocję przedsiębiorczości, skierowanych nie tylko do osób pozostających bez pracy, ale także osób pracujących, planujących założenie własnej działalności gospodarczej. Istnieje potrzeba większej integracji polityki wspierania samozatrudnienia, wyraźnej demarkacji grup docelowych i podziału odpowiedzialności między poszczególne instytucje udzielające wsparcia. Wnioski z badania wskazują na potrzebę wprowadzenia ogólnokrajowego systemu wsparcia samozatrudnienia, z odpowiednim dopasowaniem narzędzi wsparcia do jego celów oraz grup docelowych, a także możliwie szeroką integracją różnych źródeł finansowania, w tym środków krajowych i unijnych.</p> <p>Wychodząc naprzeciw tym wnioskom, w ramach celu szczegółowego a) planuje się szeroki zakres zwrotnego wsparcia dla samozatrudnienia, by zapewnić dostępne w</p>

	<p>samozatrudnienia i ekonomii społecznej</p>	<p>całej Polsce źródło finansowania działalności gospodarczych na etapie ich podejmowania przez osoby fizyczne.</p>
<p>CP 4</p>	<p>(b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy;</p>	<p>Jak wskazuje załącznik D do <i>Sprawozdania krajowego – Polska 2019</i>, jednym z priorytetowych obszarów inwestycyjnych w ramach CP 4 jest modernizacja publicznych służb zatrudnienia w celu skutecznego ukierunkowania polityki rynku pracy na osoby bierne zawodowo, osoby o niskich kwalifikacjach, kobiety, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i osoby długotrwale bezrobotne. W <i>Analizie społeczno-gospodarczej wraz z diagnozą obszarów interwencji EFS</i> również wskazano, że PSZ potrzebują nowej całościowej koncepcji działania, otwarcia na osoby nieaktywne zawodowo, odejścia od sztywnych katalogów instrumentów rynku pracy. Sytuacja ta wymaga podjęcia kompleksowych działań przygotowujących PSZ do nowych wyzwań, w tym do zwiększenia skuteczności wsparcia osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w celu ich aktywizacji zawodowej. Mając na uwadze ww. wyzwania realizacja Programu w ramach tego celu skoncentrowana jest na wzmocnieniu potencjału instytucjonalnego i kadrowego PSZ na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym w celu zwiększenia efektywności ich funkcjonowania i będzie komplementarna z KPO, w ramach którego realizowane będą działania mające na celu reformę rynku pracy w Polsce. W ramach FERS przewidziano m.in. zapewnienie krajowej koordynacji wsparcia skierowanego do osób młodych do 29 roku życia i osób długotrwale</p>

		<p>bezrobotnych poprzez wypracowanie szczegółowych standardów dotyczących dotarcia do tych osób i metod wsparcia tych grup docelowych. W ramach tych działań przewidziano również m.in. wypracowanie oraz wdrożenie jednolitych standardów jakości funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia oraz systemu ich monitorowania, a także realizację działań mających na celu wzmocnienie kwalifikacji i kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia w zakresie profesjonalizacji wsparcia świadczonego na rzecz osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.</p>
CP 4	<p>(c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do</p>	<p>Według danych GUS najczęstszą przyczyną bierności zawodowej kobiet w wieku 25-54 lata są obowiązki rodzinne, podczas gdy mężczyźni w analogicznym wieku pozostają bierni najczęściej z powodu choroby. Konieczność opieki nad dziećmi i innymi członkami rodziny utrudnia podejmowanie aktywności zawodowej kobiet, dlatego też jednym z zaleceń Rady UE dla Polski jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy, w tym przez poprawę dostępu do opieki nad dziećmi, w szczególności poprzez zapewnienie przystępnych cenowo, wysokiej jakości usług opieki nad dziećmi poniżej 3 lat. Pomimo tego, iż liczba miejsc opieki w ciągu ostatnich lat sukcesywnie wzrastała, w dalszym ciągu Polska jest jednym z krajów europejskich, w których uczestnictwo dzieci poniżej 3 roku życia w opiece instytucjonalnej jest szczególnie niskie z uwagi na niewystarczającą liczbę tych</p>

	<p>przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;</p>	<p>placówek. Na koniec 2019 r., według danych GUS, jedynie 15,4% dzieci miało zapewnione miejsce w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. instytucje te funkcjonowały jedynie w 1039 gminach, czyli 42% gmin w Polsce. W przypadku gmin wiejskich miejsca opieki istniały jedynie w 396 gminach, tj. 25% tych gmin. Z tego powodu konieczna jest intensyfikacja działań w zakresie poprawy dostępu do miejsc opieki, a także zapewnienie jak najwyższej jakości tej opieki.</p> <p>Negatywny wpływ na aktywność zawodową kobiet ma również stereotypowe postrzeganie ich roli społecznej i związana z tym dyskryminacja ze względu na płeć w miejscu pracy (postrzeganie kobiet jako mniej dyspozycyjnych pracowników ze względu na obowiązki rodzicielskie, tradycyjnie pełnione przez kobiety). Dlatego ważne jest dalsze promowanie rozwiązań z zakresu godzenia życia zawodowego i rodzinnego wśród pracodawców, podejmowanie działań na rzecz równego dzielenia obowiązków opiekuńczych wśród kobiet i mężczyzn, a także wzmocnienie pozycji kobiet na rynku pracy, w tym poprzez rozwój ich postaw liderek.</p>
	<p>(d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw</p>	<p><i>Badanie Wpływ Bazy Usług Rozwojowych na jakość i dostępność usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorców i pracowników z uwzględnieniem oddziaływania Podmiotowego Systemu Finansowania (2017 r.)</i> wskazało, że usługi rozwojowe, z których skorzystali pracownicy, wyposażyły ich w wiedzę i umiejętności,</p>

	<p>i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia;</p>	<p>które są przez nich wykorzystywane w codziennej pracy (deklarowało tak 83% zbadanych pracowników). Niemal wszyscy przedsiębiorcy, którzy skorzystali już z PSF, zauważają efekty usługi rozwojowej w codziennej pracy osób, które z nich skorzystały (93%). Uzasadnia to kontynuację wsparcia szkoleniowego i doradczego przedsiębiorstw i ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju kraju poprzez BUR. Przewiduje się dalszy rozwój Bazy (dodanie nowych funkcjonalności i większa interakcję z Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji) w celu umożliwienia korzystania wszystkim potencjalnym użytkownikom.</p> <p>W Wytycznych inwestycyjnych dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 wskazano m.in. potrzeby inwestycyjne w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej w celu promowania aktywnego i zdrowego starzenia się. Natomiast w Sprawozdaniu krajowym 2020 podkreślono, że w latach 2011–2016 wskaźnik liczby zgonów możliwych do uniknięcia w Polsce dzięki profilaktyce zmniejszył się o około 10 %, jednak w dalszym ciągu przekracza średnią UE o ponad jedną trzecią. Jednym z głównych wyzwań systemu ochrony zdrowia są zatem niedostateczne działania z zakresu zdrowia publicznego, profilaktyki i prewencji chorób oraz niewystarczające zaangażowanie społeczeństwa w dbanie o własne zdrowie.</p> <p>Konieczne jest kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie oraz wspieranie pozytywnych postaw w zakresie stylu życia, w tym przede wszystkim poświęcenie</p>
--	--	--

		<p>większej uwagi promocji zdrowia i prewencji chorób poprzez wspieranie zachowań prozdrowotnych i zachęt do korzystania ze świadczeń profilaktycznych. Interwencja w tym celu w obszarze zdrowia ma przede wszystkim na celu wzmocnienie zasobów kadrowych dostępnych na rynku pracy poprzez wydłużenie czasu aktywności zawodowej wybranych grup docelowych. Dzięki wsparciu profilaktyki i wzrostowi świadomości zdrowotnej zwiększy się poziom produktywności, a także ograniczone zostaną przypadki trwałej niezdolności do pracy.</p>
<p>CP 4</p>	<p>e) poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych,</p>	<p>Pracodawcy spotykają się z dużymi trudnościami w rekrutacji właściwie przygotowanych pracowników. Szereg opracowań wskazuje na istniejący od dawna problem niedostosowania kompetencji do potrzeb rynku pracy. Mimo podjęcia wielu działań, problem ten nadal jest obecny na polskim rynku pracy. Polakom brakuje wielu kompetencji poszukiwanych przez pracodawców – zarówno „twardych” umiejętności zawodowych, jak i umiejętności interpersonalnych, zarządczych i organizacyjnych. Konieczne jest dostosowanie programów kształcenia i doskonalenia pracownika tak, by jego kompetencje i umiejętności odpowiadały pracodawcy.</p> <p>Zalecenia sformułowane dla Polski w CSR obejmują rozwijanie umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy. Wskazuje się także problem braku umiejętności przekrojowych (umiejętności rozwiązywania problemów, krytycznego myślenia lub pracy zespołowej oraz niskie kompetencje cyfrowe).</p>

	<p>w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego;</p>	<p>Interwencje zaplanowane w celu ograniczania zidentyfikowanych wyzwań mają opierać się na włączeniu pracodawców i partnerów społecznych w proces kształcenia i szkolenia, monitorowaniu, identyfikowaniu i rozwianiu potrzebnych kompetencji, podnoszeniu kompetencji nauczycieli, rozwoju edukacji włączającej, w związku z rosnącym odsetkiem dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, a także na wspieraniu poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, na które prognozuje się zwiększone zapotrzebowanie m.in. w związku ze skutkami nauki zdalnej w czasie pandemii. Planowane wsparcie jest zgodne z zaleceniami formułowanym dla Polski w CSR 2019 oraz w Aneksie D do Sprawozdania krajowego Polska 2019, gdzie za priorytetowe uznano równy dostęp do kształcenia oraz poprawę jakości, skuteczności i adekwatności kształcenia na wszystkich poziomach do potrzeb rynku pracy.</p>
CP 4	<p>(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w</p>	<p>W obszarze szkolnictwa wyższego istotnym wyzwaniem pozostaje zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz rozwijanie umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, również poprzez kształcenie dorosłych. Budowanie wysokiej jakości szkolnictwa wyższego nie uda się bez ścisłej współpracy z pracodawcami. W związku z powyższym wsparcie w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki zostanie ukierunkowane na zwiększanie jakości kształcenia w podmiotach systemu szkolnictwa wyższego i nauki, wdrażanie zmian w zakresie zarządzania procesem kształcenia (w tym kształcenia na odległość), rozwój kwalifikacji i kompetencji w obszarach</p>

	<p>niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p>	<p>kluczowych dla gospodarki oraz kreowanie wzajemnych relacji uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym do potrzeb rynku pracy i wyzwań rozwojowych, w tym poprzez współpracę z pracodawcami. Planowane wsparcie jest zgodne z zaleceniami formułowanym dla Polski w CSR 2019 oraz w Aneksie D do Sprawozdania krajowego Polska 2019, gdzie za priorytetowe uznano równy dostęp do kształcenia oraz poprawę jakości, skuteczności i adekwatności kształcenia na wszystkich poziomach do potrzeb rynku pracy. Zapotrzebowanie na kompetencje na rynku pracy jest zmienne, zależy od koniunktury, rozwoju technologii i wiedzy, dlatego też rośnie znaczenie kompetencji przekrojowych i cyfrowych, które zwiększają elastyczność i pozwalają lepiej dostosować się do różnorodnych wymogów rynkowych. Działania realizowane w ramach celu będą również odpowiadać na potrzeby związane z tworzeniem warunków, które sprzyjają mobilności i umiędzynarodowieniu szkolnictwa wyższego, a także inicjowaniem współpracy i wspólnych projektów. Wzmocnienia wymaga też poprawa dostępności szkolnictwa wyższego dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>W CSR 2020 Rada zaleca podjęcie działań mających na celu poprawę dostępności, odporności i skuteczności systemu ochrony zdrowia, m.in. przez zapewnienie wystarczających zasobów, a w Sprawozdaniu krajowym 2020 podkreślono, że Polska boryka się z problemem znacznego niedoboru lekarzy i pracowników służby zdrowia. W związku z powyższym interwencja FERS obejmie kształcenie przeddyplomowe innych zawodów związanych z ochroną zdrowia: specjalistów systemu ochrony zdrowia, w tym</p>
--	---	---

		zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, opiekunów medycznych i terapeutów zajęciowych.
CP 4	g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery	<p>Liczba osób dorosłych, kształcących się w sposób formalny w Polsce jest niższa od średniej UE. Chociaż kształcenie się w sposób nieformalny jest bardziej powszechne, to również tu występuje duży dystans między Polską a UE. Problemem pozostaje brak czasu osób dorosłych, co pływa na niechęć do długich i sformalizowanych form kształcenia i powoduje, że preferowane są jak najkrótsze cykle kształcenia.</p> <p>Zgodnie z zaleceniami Rady UE dla Polski na lata 2020 i 2021 konieczne jest podjęcie działań mających na celu zapewnienie skutecznych konsultacji publicznych i zaangażowania partnerów społecznych w proces kształtowania polityki. Z tego powodu podejmowane będą działania mające na celu rozwój dialogu społecznego poprzez zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w procesie stanowienia prawa w poszczególnych obszarach ich działalności (tj. edukacja i kształcenie, włączenie i integracja społeczna, rynek pracy, ochrona zdrowia).</p> <p>W obecnych warunkach postępującej cyfryzacji wielu aspektów życia człowieka (np. edukacji, pracy zawodowej, kontaktów społecznych, korzystania z usług administracji i ochrony zdrowia), szczególnego znaczenia nabiera zapewnienie każdemu obywatelowi odpowiednich umiejętności cyfrowych. Konieczne jest wdrażanie działań, które obejmą jak najszersze grono odbiorców, w tym także m.in. grupy zagrożone wykluczeniem</p>

	<p>zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p>	<p>społecznym, seniorów czy osoby, które charakteryzują się niską świadomością potrzeb nabywania kompetencji cyfrowych.</p> <p>Intensywność zmian na rynku pracy, w tym postępujący proces cyfryzacji czy rozwój zielonej ekonomii, wymaga monitorowania i prowadzenia badań tematycznych w obszarach kluczowych dla efektywności rynku pracy, w tym identyfikowania luk kompetencyjnych. Interwencja FERS przewiduje identyfikację potrzeb kompetencyjnych i zawodowych na rynku pracy oraz wykorzystanie w tym procesie potencjału Rad Sektorowych.</p> <p>Zarówno doświadczenia poprzedniego okresu finansowania jak i ocena ex-ante instrumentów finansowych na lata 2021-2027 wykazały, że istnieje zapotrzebowanie na preferencyjny instrument pożyczkowy na finansowanie potrzeb edukacyjnych osób dorosłych w zakresie kształcenia. Istnieje duży popyt na różne formy kształcenia pozaformalnego, znacząca część dorosłych podejmuje edukację z własnej inicjatywy, poszukując odpowiadającej im tematyki i form szkolenia a istotną barierą dla udziału w edukacji jest bariera finansowa. Jednocześnie badanie potwierdziło, że na rynku nie ma dostępnej oferty finansowania zwrotnego, z której osoby chcące sfinansować swoje potrzeby w obszarze edukacji mogłyby skorzystać. Jedynym produktem będącym w ofercie banków komercyjnych z przeznaczeniem na finansowanie wydatków związanych z edukacją są tzw. kredyty studenckie</p>
--	--	---

		<p>W odpowiedzi na wyniki badania zaplanowano w Programie możliwość pozyskania finansowania przez osoby dorosłe na studia podyplomowe, kursy, szkolenia oraz inne formy kształcenia osób dorosłych oferowanych przez krajowe i zagraniczne podmioty, za wyjątkiem studiów I, II i III stopnia.</p> <p>W Wytycznych inwestycyjnych dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 wskazano m.in. potrzeby inwestycyjne w zakresie podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowywania personelu medycznego i personelu opieki długoterminowej.</p> <p>Biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa, jak również mając na uwadze inne trendy epidemiologiczno-demograficzne, wyzwaniem pozostaje wsparcie systemu doskonalenia zawodowego kadr systemu ochrony zdrowia. Przy czym – poza kluczowymi zawodami medycznymi (lekarz i pielęgniarka) – konieczne jest wsparcie pozostałych zawodów medycznych oraz innych zawodów istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.</p> <p>Dlatego w tym celu szczegółowym wspierany będzie również rozwój systemu kształcenia podyplomowego kadr medycznych, które są niezbędne dla zapewnienia oczekiwanej dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych, w obszarach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno-demograficznych kraju. Wsparcie w tym zakresie, obok działań profilaktycznych, ma zasadnicze znaczenie dla trwałego</p>
--	--	--

		wzmocnienia systemu ochrony zdrowia.
CP 4	h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	<p>W Wytycznych inwestycyjnych dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 zwrócono uwagę na kwestie m.in. wspierania zintegrowanych działań na rzecz aktywnego włączenia mających dotrzeć do większej liczby osób ze środowisk defaworyzowanych oraz wspierania tworzenia miejsc pracy w ekonomii społecznej.</p> <p>W zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami zaplanowano działania, które przyczynią się do zmian systemowych w tym obszarze, m.in. kompleksową interwencję w zakresie wdrażania zatrudnienia wspomaganego, reformę systemu orzekania o niepełnosprawności oraz inne działania powiązane.</p> <p>W zakresie wsparcia ekonomii społecznej zaplanowano działania koordynacyjne, komplementarne do systemu wsparcia bezpośredniego realizowanego w regionach, mające na celu m.in. zapewnienie odpowiedniej efektywności i jakości wsparcia bezpośredniego. Ważnym elementem tych działań będzie wdrażanie rozwiązań zaplanowanych w ustawie o ekonomii społecznej.</p> <p>W kontekście aktywnego włączenia istotne jest podejmowanie działań na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, dlatego podejmowane będą działania mające na celu wsparcie potencjału NGO w tym zakresie.</p> <p>Z oceny ex-ante instrumentów finansowych na lata 2021-2027 wynika, że zarówno</p>

		<p>wśród istniejących PES, w tym przedsiębiorstwach społecznych (PS), jak również PES znajdujących się jeszcze w okresie rozruchu istnieje duże zapotrzebowanie na środki finansowe umożliwiające rozwój. Wsparcie będzie miało formę instrumentu finansowego ukierunkowanego na tworzenie i rozwój PES na różnych etapach rozwoju. Zakłada się finansowanie pożyczek przeznaczonych dla PES w początkowym okresie ich działalności oraz pożyczek na rozwój tych podmiotów jak również uruchomienie produktów kapitałowych lub quasi-kapitałowych dla PS o znacznym potencjale wzrostu.</p> <p>Kompleksowym wsparciem w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej zostaną objęte też osoby odbywające karę pozbawienia wolności. Wsparcie tej grupy stanowić będzie rozszerzenie działań realizowanych w latach 2014-2020.</p> <p>Z uwagi na wyzwania i priorytety określone w rządowym programie Dostępność Plus oraz obowiązki wynikające z ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, dostępność cyfrowa to obowiązek prawny dla podmiotów publicznych. Z drugiej strony jest to także większa szansa dla różnych podmiotów (np. przedsiębiorców, instytucji kultury, urzędów) na dotarcie z informacją i ofertą do różnych grup użytkowników, w tym w szczególności seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Idea dostępności cyfrowej i jej praktyczne zastosowanie – mimo niewątpliwych zmian już wprowadzonych w tym zakresie – wciąż wymaga upowszechniania np. poprzez szkolenia. Ich tematyka powinna dotyczyć m.in.</p>
--	--	---

		<p>tworzenia treści dostępnych cyfrowo, projektowania i programowania stron internetowych, serwisów, baz danych, interfejsów użytkownika i aplikacji mobilnych z uwzględnieniem wymagań dostępności, czy też tworzenia repozytoriów treści i materiałów dostępnych cyfrowo, z których wygodnie będą mogli korzystać wszyscy obywatele.</p> <p>Potrzeby w zakresie zapewnienia dostępności istnieją również wśród przedsiębiorców, którzy widzą potrzebę zwiększenia dostępności prowadzonej działalności gospodarczej. Z tego względu planowane jest poszerzenie zakresu działania zarządzanego przez BGK Funduszu Dostępności i umożliwienie pozyskania przez przedsiębiorców finansowania na ten cel. Ostateczny zakres i możliwości wsparcia w tym zakresie zostaną określone po zakończeniu trwającej oceny ex-ante instrumentów finansowych na lata 2021-2027 w tym obszarze.</p>
CP 4	i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	<p>Jednym z najważniejszych wyzwań dla rozwoju Polski są obecnie niekorzystne trendy demograficzne - Polska wkroczyła w okres kryzysu demograficznego, który może mieć charakter trwały. Wyrazem niekorzystnych tendencji są bardzo niski przyrost naturalny, znaczna liczba Polaków przebywających za granicą, spadek udziału osób w wieku aktywności zawodowej oraz szybki wzrost udziału osób starszych w całej populacji. Jak wskazują Sprawozdanie krajowe – Polska 2019 atrakcyjność polskiego rynku pracy dla migrantów i Polaków powracających z zagranicy będzie mieć duże znaczenie dla</p>

		<p>przyszłej podaży pracy. Braki kadrowe częściowo mogą zostać uzupełnione napływem cudzoziemców, o ile podjęte zostaną działania umożliwiające zarówno efektywne funkcjonowanie tej grupy na rynku pracy, jak i w innych obszarach życia społecznego. Realizacja Programu w ramach celu szczegółowego i) jest odpowiedzią na te wyzwania i ma koncentrować się na wspieraniu procesów zarządzania migracjami zarobkowymi w celu lepszego wykorzystania potencjału migrantów zarobkowych i wsparcia pracodawców poszukujących pracowników cudzoziemskich. Działania przewidziane w tym obszarze dotyczyć będą m.in. wypracowania i wdrożenia modelu standardu obsługi pracodawców i cudzoziemców przez publiczne służby zatrudnienia, a także wypracowania i wdrożenia narzędzi dostarczających kompleksowych informacji o zasadach zatrudniania i pracy w Polsce.</p>
CP 4	<p>k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na</p>	<p>Z uwagi na szeroki katalog usług społecznych i dużą liczbę zaangażowanych w ich realizację podmiotów, konieczna jest realizacja działań koordynacyjnych w celu lepszego przepływu informacji, a także zapewnienia ich odpowiedniej jakości. Ważną rolę w tym zakresie odgrywają organizacje pozarządowe, dlatego podejmowane będą także działania mające na celu wzmocnienie ich potencjału do świadczenia usług. Istotną rolę w realizacji usług społecznych powinny pełnić podmioty ekonomii społecznej, dlatego kluczowe jest wdrożenie rozwiązań promujących zlecenie przez JST realizacji usług społecznych dla PES i wykorzystanie ich potencjału w tym</p>

	<p>osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<p>obszarze.</p> <p>Deinstytucjonalizacja usług społecznych jest szczególnie istotna w obszarze pieczy zastępczej. Zgodnie z Konwencją o Prawach Dziecka ONZ wszystkie dzieci dla pełnego i właściwego rozwoju, powinny wychowywać się w środowisku rodzinnym. Z tego powodu podejmowane będą również działania mające na celu wzmocnienie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.</p> <p>W Wytycznych inwestycyjnych dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 wskazano m.in. potrzeby inwestycyjne w zakresie wspierania przejścia z opieki szpitalnej/instytucjonalnej na przystępne cenowo i wysokiej jakości usługi w zakresie opieki domowej i usługi środowiskowe.</p> <p>Dynamicznie przebiegające procesy społeczno-demograficzne wymuszają pilne podjęcie działań w zakresie zapewnienia osobom z grup defaworyzowanych w tym osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu dostępu do kompleksowych świadczeń zdrowotnych w ramach nowych modeli opieki. Dlatego podejmowane działania będą miały na celu zwiększenie udziału zdeinstytucjonalizowanych usług zdrowotnych wspierających funkcjonowanie pacjenta w jego środowisku. Interwencja będzie miała na celu również zwiększanie dostępności podmiotów leczniczych dla osób starszych lub osób z niepełnosprawnościami oraz wzrost jakości świadczonych usług zdrowotnych.</p>
--	--	---

Oś I Lepsze polityki dla rozwoju społecznego

Cel szczegółowy a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

Powiązane rodzaje działań

1. Instrumenty zwrotne dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, w tym łączenie ze wsparciem bezzwrotnym

Realizowany będzie szeroki zakres wsparcia samozatrudnienia. Wsparcie będzie obejmowało preferencyjne pożyczki dla osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą. Zakłada się również możliwość łączenia pożyczki ze wsparciem bezzwrotnym w formie umorzenia części kapitału, jak również możliwość skorzystania ze wsparcia szkoleniowo-doradczego.

Wsparcie zwrotne na podjęcie działalności gospodarczej będzie wdrażane jednolicie w całym kraju w oparciu o Program „Wsparcie w starcie”. Dzięki temu zapewnione zostanie w całej Polsce dostępne na jednolitych zasadach źródło finansowania działalności gospodarczych na etapie ich podejmowania przez osoby fizyczne.

Główne grupy docelowe

Osoby bezrobotne i poszukujące pracy, w tym osoby pracujące, które nie prowadziły działalności gospodarczej przez okres ostatnich 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o pożyczkę.

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach

horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tego celu szczegółowego ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe, nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć skierowanych do poszczególnych kategorii regionów.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Przeprowadzona na zlecenie Instytucji Zarządzającej ocena ex-ante instrumentów finansowych na lata 2021-2027 w obszarze samozatrudnienia wykazała, że istnieje luka w finansowaniu podejmowania działalności gospodarczej przez osoby fizyczne.

Zgodnie z przeprowadzonymi w ramach oceny ex-ante obliczeniami spośród 306 tys. osób, które założyły w 2019 r. działalność gospodarczą, w luce finansowej znajdowało się ok. 9,9 tys. osób (3,2% osób, które założyły działalność). Przy czym jedynie ok. 1,9 tys. osób (0,6%) spotkało się z odmową udzielenia kredytu lub pożyczki; pozostałych 8 tys. (2,6%) nie ubiegało się o finansowanie komercyjne z powodu przekonania o tym, że i tak go nie otrzymają. Średnie zapotrzebowanie na finansowanie zewnętrzne dla osób deklarujących brak wystarczających środków własnych wyniosło 32 tys. zł.

Dowodzi to istnienia niedoskonałości rynku w finansowaniu tego obszaru, co powinno zostać zniwelowane wsparciem ze środków EFS+.

Dlatego planowane jest wykorzystanie instrumentów finansowych w postaci częściowo umarzalnych pożyczek na podjęcie samozatrudnienia poprzez dokapitalizowanie istniejącego Programu „Wsparcie w Starcie”, finansowanego ze środków krajowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	a	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które otrzymały środki zwrotne EFS+ na podjęcie działalności gospodarczej	osoba	1980	6900

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi
I	a	EFS+	nie		liczba osób,	osoba	8500	2021	6650	sprawozda	

			dotyczy		które przez 12 m-cy kontynuowały działalność gospodarczą podjętą ze środków zwrotnych EFS+					nia z projektu	
--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	-------------------	--

Cel szczegółowy b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływow i mobilności na rynku pracy

Powiązane rodzaje działań

1. Wypracowanie oraz wdrożenie jednolitych standardów jakości funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia oraz systemu ich monitorowania

W ramach tego działania zostaną wypracowane jednolite standardy jakości funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia oraz systemu ich monitorowania, tak aby każdy klient w Polsce otrzymał wysokiej jakości usługi, które będą odpowiadały na jego potrzeby. W wyniku tych działań zostaną wypracowane następujące standardy jakości:

- standard obsługi klientów publicznych służb zatrudnienia,
- standard organizacyjny dla publicznych służb zatrudnienia.

Działanie to będzie miało bezpośredni wpływ na zwiększenie skuteczności i efektywności działania tych jednostek, a tym samym przyczyni się do ich postrzegania jako instytucji świadczących wysokiej jakości usługi skoncentrowane na kliencie.

2. Rozwój kwalifikacji i kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia w zakresie profesjonalizacji wsparcia świadczonego na rzecz osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy

Wsparciem zostaną objęci pracownicy publicznych służb zatrudnienia odpowiedzialni za tworzenie polityki zatrudnieniowej dla osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz bezpośrednio udzielający wsparcia osobom z tych grup docelowych. Osoby te w wyniku udziału w studiach podyplomowych „szytych na miarę” uzyskają odpowiednie kwalifikacje i kompetencje dotyczące pracy z osobami będącymi w trudnej sytuacji na rynku pracy (m.in. osoby długotrwale bezrobotne,

cudzoziemcy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby powyżej 50 roku życia, osoby poniżej 30 roku życia).

3. Strategiczna koordynacja wsparcia dla grup społecznych szczególnie wrażliwych na rynku pracy (osoby młode i długotrwale bezrobotni) poprzez wypracowanie standardów wsparcia klientów PSZ, systemu monitorowania ich losów, realizację działań informacyjnych i in.

Jak wskazano w Umowie Partnerstwa i części diagnostycznej Programu grupą wymagającą szczególnego wsparcia na rynku pracy są osoby młode, które mocno ucierpiały w wyniku pandemii COVID 19 oraz osoby długotrwale bezrobotne. Na poziomie krajowym niezbędne jest zapewnienie koordynacji wsparcia skierowanego do osób młodych do 29 roku życia w ramach wdrażania Gwarancji dla Młodzieży i wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych.

W tym typie operacji będą realizowane w szczególności następujące przedsięwzięcia:

- wypracowanie szczegółowych standardów dotyczących dotarcia do osób młodych i metod wsparcia tej grupy docelowej, wynikających z Zalecenia Rady UE w sprawie GdM
- wypracowanie standardów realizacji wsparcia skierowanego do osób długotrwale bezrobotnych
- opracowanie modelu punktów kompleksowej obsługi osób młodych i osób długotrwale bezrobotnych tzw. one stop shop
- wypracowanie systemu oceny cyfrowych kompetencji osób młodych,
- realizacja badań (w tym ewaluacyjnych) i analiz dot. sytuacji osób młodych i osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy, w tym w zakresie innowacyjnych metod wsparcia, oraz efektów wsparcia oferowanego tym dwóm grupom
- stworzenie systemu monitorowania losów osób młodych i osób długotrwale bezrobotnych po zakończeniu wsparcia
- realizacja działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do osób młodych

oraz osób długotrwale bezrobotnych na temat dostępnego wsparcia, w tym również do osób młodych z terenów OSI

- badania służące zdiagnozowaniu przyczyn migracji osób młodych z terenów OSI oraz wypracowaniu rozwiązań programowych i prawnych, w tym instrumentów rynku pracy, dla budowania zachęt dla pozostawiania na terenach OSI

4. Opracowanie i pilotaż koncepcji indywidualnych bonów na kształcenie ustawiczne w branżach kluczowych dla gospodarki

W ramach tego typu operacji opracowana zostanie koncepcja indywidualnych bonów na kształcenie ustawiczne w branżach kluczowych dla polskiej gospodarki.

Indywidualny bon na kształcenie ustawiczne ma być skierowany dla osób poszukujących pracy, w tym pracujących w branżach kluczowych dla polskiej gospodarki, zgodnie z aktualnymi potrzebami rynku pracy. W ramach projektu przewidziane są do realizacji następujące elementy:

- opracowanie koncepcji indywidualnych bonów na kształcenie ustawiczne w branżach kluczowych,
- opracowanie narzędzia informatycznego umożliwiającego obsługę bonów
- realizacja pilotażu przez wybranego operatora oraz przy wykorzystaniu istniejących funkcjonalności Bazy Usług Rozwojowych (BUR), prowadzonej przez PARP.

5. Opracowanie interaktywnych narzędzi ułatwiających tworzenie ścieżek kariery i ścieżek edukacyjnych przy wykorzystaniu istniejących materiałów zawodoznawczych, baz danych i klasyfikacji

W ramach tego działania przewidziane jest stworzenie kompleksowego narzędzia informatycznego ułatwiającego korzystanie z informacji o zawodach, zawierającego możliwość wyszukiwania zawodów wg określonych filtrów, porównywanie zawodów, wymagań, zadań, kwalifikacji itp. W projekcie zostanie przyjęte podejście branżowe do organizacji zasobów zawodoznawczych tzn. w pierwszej kolejności na nowo zorganizowane zostaną zasoby zawodoznawcze w 10 wybranych branżach

strategicznych dla rozwoju gospodarczego i rynku pracy.

Główne grupy docelowe

- Instytucje rynku pracy
- Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne
- Osoby poszukujące pracy

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Działania w ramach niniejszego celu przyczynią się do wyrównywania szans grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy tj. osób z niepełnosprawnościami, osób młodych i powyżej 50 roku życia.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tego celu szczegółowego ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe, nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć skierowanych do poszczególnych kategorii regionów.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba wypracowanych standardów jakości funkcjonowania psz	sztuka	1	3
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba pracowników PSZ objętych wsparciem w programie	osoba	1000	2000
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba branż, dla których	sztuka	0	10

					opracowano materiały zawodoznawcze w ramach programu			
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych standardów wsparcia osób młodych i długotrwale bezrobotnych w programie	sztuka	1	3
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba osób poszukujących pracy, które otrzymały indywidualne bony na kształcenie	osoba	2000	6000

					ustawiczne w branżach kluczowych			
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba wypracowanych rozwiązań przyczyniających się do poprawy dostępu do zatrudnienia dla osób młodych, w szczególności kobiet na terenach OSI	sztuka	0	3

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródła danych	Uwagi
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba wdrożonych standardów jakości funkcjonowania PSZ	sztuka	3	2021	3	CST2021	
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba pracowników PSZ, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoba	3269	2021	2000	CST2021	
I	b	EFS+	nie dotyczy		liczba osób poszukujących pracy, które	osoba	23 700	2021	5500	CST2021	

					uzyskały kompetencje w kierunku zgodnym z potrzebami rynku pracy po opuszczeniu programu						
I	b	EFS+	nie dotyczy		funkcjonująca baza interaktywnych narzędzi zawodoznawczych wg branż ułatwiających tworzenie ścieżek kariery i ścieżek edukacyjnych	sztuka	1	2021	1	CST2021	
I	b	EFS+	nie dotyczy		odsetek urzędów pracy, które wdrożyły modelowe standardy wsparcia	procent		2021	100 %	dane własne MRPi	

										T	
I	b	EFS+	nie dotyc zy		odsetek publicznych służb zatrudnienia, w których wdrożono opracowane standardy obsługi	procent	1	2021	100 %	dane własne MRPi T	

Cel szczegółowy c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Powiązane rodzaje działań

1. Opracowanie i wdrożenie modeli wsparcia dla kluczowych aktorów, jako metoda osiągnięcia równego traktowania kobiet i mężczyzn na rynku pracy - świadomy pracodawca, rozwijająca się liderka, aktywny ojciec.

W ramach tego typu projektu realizowane będą następujące działania:

- Wsparcie dla pracodawców w tworzeniu miejsc pracy wolnych od dyskryminacji, transparentnych pod względem płacowym, wspierających awans kobiet oraz umożliwiających pogodzenie obowiązków rodzinnych i zawodowych poprzez stworzenie, pilotaż, a następnie wdrożenie modelu współpracy między administracją a przedsiębiorstwami. Elementami tego modelu będą systemy audytowania pracodawców ze względu na ww. przesłanki, systemy indywidualnego doradztwa oraz szkoleń dla pracodawców, a także platforma internetowa zawierająca kompleksowe informacje na temat równości szans, transparentności wynagrodzeń i pogodzenia życia zawodowego z prywatnym.
- Rozwój postaw liderek kobiet, w celu wspierania ich awansu zawodowego. Proponowane działanie umożliwi wsparcie pozycji kobiet na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem ich obecności w gremiach decyzyjnych. W ramach zaplanowanych działań zostanie stworzona międzysektorowa koalicja wsparcia postaw liderek kobiet, a także przeprowadzony zostanie konkurs dla pracodawców wspierających awans kobiet na stanowiska decyzyjne, którego celem będzie wskazanie przykładów dobrych praktyk biznesowych w tym obszarze oraz zachęcenie innych pracodawców do podjęcia podobnych działań.

- Wsparcie dla pracowników pełniących role opiekuńcze w godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, ze szczególnym uwzględnieniem upowszechniania postaw aktywnego ojcostwa. W ramach zaplanowanych działań wypracowany zostanie model wsparcia dla pracujących opiekunów, który następnie będzie wdrażany w miejscach, z których korzystają opiekunowie dzieci (np. w żłobkach/przedszkolach/szkołach, szkołach rodzenia). Model ten obejmował będzie m.in. warsztaty, doradztwo w zakresie efektywnego wykorzystania dostępnych form opieki nad dziećmi oraz dzielenia się obowiązkami opiekuńczymi, utrzymywanie bliskich więzi z dzieckiem i rodziną. Wypracowany zostanie również model wspierania aktywnego ojcostwa obejmujący m.in. portal dla ojców, spotkania regionalne/ogólnokrajowe, webinaria. Aby upowszechnić wskazane działania zrealizowana zostanie kampania społeczna dot. tematyki związanej z promowaniem postawy aktywnego ojcostwa.

2. Opracowanie systemu gromadzenia danych na rzecz urzeczywistnienia zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz innych grup społecznych narażonych na wykluczenie z życia społeczno-gospodarczego

Zjawisko nierównego traktowania w Polsce ze względu na różnego rodzaju przesłanki jest obecne w świadomości społecznej. Jednakże skala zjawiska jest trudna do precyzyjnego oszacowania. Dysponowanie wiarygodnymi i aktualnymi danymi równościowymi jest niezbędnym elementem prowadzenia skutecznej polityki antidyskryminacyjnej. Dane obecnie zagregowane przez administrację publiczną nie zawsze są spójne, jak również nie zawsze obejmują wszystkie obszary potencjalnej dyskryminacji. Z tego powodu celem tego typu projektu jest zgromadzenie wiarygodnych i aktualnych danych oraz uporządkowanie wiedzy w ww. zakresie, jak również konieczność zweryfikowania i zaktualizowania prowadzonej polityki antidyskryminacyjnej. Zaplanowane działania obejmują m.in. przeprowadzenie audytu obowiązujących systemów gromadzenia danych oraz ich interoperacyjności, wypracowanie modelu systemu gromadzącego dane, przeprowadzenie pilotażu i wdrożenie wypracowanego systemu. W wyniku wypracowania modelu, zostanie sporządzony katalog badań ciągłych i okresowych, które na stałe wejdą w kanon

badań statystycznych prowadzonych w Polsce i które będą finansowane w ramach limitów przyznanym instytucją odpowiedzialnym, ze szczególnym uwzględnieniem GUS i MRiPS.

3. Działania partnerów społecznych na rzecz godzenia ról zawodowych i prywatnych, równości szans w miejscu pracy, niwelowania luki płacowej oraz działań włączających w środowisko pracy osoby znajdujące się w trudniejszej sytuacji na rynku pracy (np. osoby z niepełnosprawnościami, migranci)

Realizowane będą działania szkoleniowe i świadomościowe skierowane do pracodawców i pracowników oraz w zakresie wypracowania systemowych rozwiązań uelastyczniających rynek pracy w kontekście godzenia ról oraz zapobiegania nierównościami na rynku pracy.

Główne grupy docelowe

- Pracodawcy
- Pracownicy, w tym pracownicy urzędów zajmujący się obsługą przedsiębiorstw
- Przedstawiciele organizacji pracodawców, organizacji pracowników, mediów, organizacji pozarządowych, uczelni wyższych
- Kobiety
- Osoby pełniące funkcje opiekuńcze nad dziećmi

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Celem zaplanowanych działań jest m.in. wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, poprzez wzmocnienie postaw liderkich kobiet. Realizowane będą również działania upowszechniające postawę aktywnego ojcostwa oraz rozwiązania w zakresie godzenia życia zawodowego z prywatnym. Istotne jest również tworzenie miejsc pracy wolnych od dyskryminacji i nierównego traktowania kobiet oraz innych grup narażonych na wykluczenie społeczne. Stworzony zostanie również system gromadzenia danych dotyczących równości szans kobiet i mężczyzn i innych grup narażonych na dyskryminację. W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Nie jest przewidziane wykorzystanie narzędzi terytorialnych. Typ operacji będzie wdrażany w całym kraju.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	c	EFS+	nie dotyczy		liczba wypracowanych modeli wsparcia dla pracodawców w zakresie równości szans płci	Sztuka	<i>do uzupełnienia</i>	1
I	c	EFS+	nie dotyczy		funkcjonująca koalicja wsparcia postaw liderских kobiet	Sztuka	<i>do uzupełnienia</i>	1
I	c	EFS+	nie dotyczy		liczba wypracowanych modeli wsparcia dla pracujących opiekunów oraz wsparcia	Sztuka	<i>do uzupełnienia</i>	2

					aktywnego ojcostwa			
I	c	EFS+	nie dotyczy		wypracowany model koherentnego i interoperacyjnego systemu gromadzenia danych dot. równego traktowania	sztuka	<i>do uzupełnienia</i>	1
I	c	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych i upowszechnionych innowacyjnych rozwiązań (programów, pakietów rekomendacji lub dobrych praktyk) w zakresie godzenia ról i przeciwdziałania dyskryminacji na rynku pracy	sztuka	<i>do uzupełnienia</i>	9

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny		Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi
I	c	EFS+	nie dotyczy		liczba instytucji, które zastosowały kompleksowy model wsparcia pracodawców z zakresu równości szans płci na rynku pracy	sztuka	0	2021	400	CST2021	
I	c	EFS+	nie dotyczy		liczba kobiet, które wzmocniły swoje pozycje leaderskie w związku z dzięki wsparciu w	sztuka	0	2021	180	CST2021	

					programie						
I	c	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które zastosowały mechanizmy godzenia ról prywatnych i zawodowych po opuszczeniu programu.	sztuka	0	2021	2500	CST20 21	
I	c	EFS+	nie dotyczy		liczba instytucji, które wdrożyły system gromadzenia i monitorowania danych odnoszących się do równego traktowania kobiet i mężczyzn, a także innych grup	Sztuka	0	2021	25	CST20 21	

					społecznych narażonych na dyskryminację.						
I	c	EFS+	nie dotyczy		Liczba partnerstw zawiązanych przez organizacje pracodawców i związki zawodowe w zakresie godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz przeciwdziałania dyskryminacji na rynku pracy	sztuka	0	2021	16	CST20 21	

Cel szczegółowy d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

Powiązane rodzaje działań

1. Działania szkoleniowe i doradcze dla pracowników przedsiębiorstw i innych pracodawców, realizowane w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, w tym:

a) dostosowanie przedsiębiorstw do zmian/radzenie sobie w trudnościach

Realizowane będą działania szkoleniowe oraz doradcze w zakresie dostosowania się do zmian gospodarczych lub w związku z okresowymi trudnościami, a także wsparcie przedsiębiorstw rozpoczynających ponownie działalność gospodarczą. Oprócz wsparcia w realizacji usług rozwojowych za pośrednictwem BUR, przedsiębiorcy otrzymają indywidualną diagnozę potrzeb oraz wsparcie mentoringowe lub konsultacyjne.

Sfinansowane zostaną również działania wspierające doradztwo i mentoring dla firm w okresowych trudnościach, takie jak: standaryzacja pracy mentora, szkolenia dla doradców-mentorów, prowadzenie punktu informacyjnego dotyczącego systemu wczesnego ostrzegania, badanie bieżących potrzeb przedsiębiorców w trudnościach czy platforma wymiany doświadczeń.

b) realizacja działań związanych ze wsparciem przedsiębiorców w zakresie wynikającym z rekomendacji rad sektorowych dotyczących obszarów kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju

c) realizacja działań doradczych dla firm rodzinnych w zakresie m.in. procesów zarządczych i decyzyjnych w firmie rodzinnej

d) działania związane z wdrożeniem Europejskiego Aktu o Dostępności (Dyrektywa EAA)

Realizowane wsparcie dotyczyć będzie m.in.: uniwersalnego projektowania towarów i usług, możliwości dostosowania produktów/usług do potrzeb osób ze szczególnymi

potrzebami, wymogów prawnych wynikających z wdrożenia Dyrektywy EAA, w szczególności związanych z oznakowaniem CE.

e) wsparcie szkoleniowo-doradcze w zakresie niskiej/zerowej emisyjności lub gospodarki o obiegu zamkniętym

Wsparcie dotyczyć będzie m.in. korzyści biznesowych wynikających ze stosowania rozwiązań wpisujących się w obszar zielonej ekonomii. Wsparcie będzie dostosowane do indywidualnych potrzeb przedsiębiorców, powiązanych z ich wielkością oraz specyfiką branżową.

2. Wzmocnienie Bazy Usług Rozwojowych (BUR) i jakości świadczonych usług rozwojowych

a) działania na rzecz jakości usług świadczonych w BUR

Wsparcie będzie kierowane do podmiotów świadczących usługi rozwojowe w celu poprawy jakości świadczonych usług, w szczególności poprzez wsparcie procesów zarządzania, w tym zarządzania zasobami ludzkimi oraz zarządzania jakością; podniesienie kompetencji kadry; wsparcie w zakresie wytworzenia lub pozyskania nowego know-how, stworzenia i rozwoju nowych form usług rozwojowych lub wykorzystania nowych technologii.

b) zwiększenie integracji BUR ze Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji (ZRK)

W szczególności realizowane będzie wsparcie podmiotów świadczących usługi rozwojowe w procesie włączania kwalifikacji rynkowych do ZRK oraz w procesach dostosowania się do wymogów ZSK dotyczących walidacji i certyfikacji danej kwalifikacji rynkowej.

c) rozwój i upowszechnienie BUR

Wsparcie polegać będzie na umożliwieniu korzystania z usług rozwojowych wszystkim grupom potencjalnych użytkowników poprzez wprowadzenie nowych funkcjonalności odpowiadających ich potrzebom. W BUR dostępna będzie oferta usług dla wszystkich dorosłych planujących podnieść lub zmienić kwalifikacje, w tym dla osób o niskich kwalifikacjach, osób po 50 roku życia. Nowe funkcjonalności będą

opracowywane na podstawie przeprowadzanych badań oraz analiz, przy udziale użytkowników i interesariuszy systemu. Jedną z funkcjonalności będzie koncepcja Indywidualnych Kont Rozwojowych.

d) działania informacyjne promujące BUR i jej wykorzystanie

Upowszechnianie informacji nt. bazy będzie jednocześnie promować uczenie się dorosłych, w szczególności poprzez skierowanie akcji informacyjnych do osób, które nie podnoszą swoich kompetencji lub kwalifikacji.

3. Pilotaż systemu Indywidualnych Kont Rozwojowych (IKR)

Testowe wdrożenie IKR obejmie grupę 1,5 tys. osób dorosłych, która otrzyma indywidualne uprawnienia w celu zakupienia usług rozwojowych. W oparciu o wyniki pilotażu, przygotowany zostanie ostateczny opis systemu, a rozwiązanie zostanie sprawdzone na większej grupie osób (3 tys.). Pilotaż skoncentruje się na pracownikach jednostek administracji szczebla krajowego i jednostek samorządu terytorialnego.

4. Udział partnerów społecznych w procesach stanowienia oraz monitorowaniu prawa i polityk publicznych w zakresie rynku pracy

Działania obejmą m.in.: wsparcie procesu konsultacji społecznych poprzez m.in. wdrażanie aktywnych form konsultacji społecznych, tworzenie i rozwijanie platform konsultacyjnych on-line; monitorowanie prawa i polityk publicznych przez partnerów społecznych; podnoszenie kompetencji uczestników dialogu społecznego, w tym kompetencji analitycznych, umiejętności pracy na danych i wynikach badań; foresight zjawisk gospodarczych.

5. Wypracowanie przez partnerów społecznych propozycji rozwiązań dotyczących reagowania w sytuacjach kryzysowych na rynku pracy

Propozycje wypracowane przez partnerów dotyczyć będą m.in.: mechanizmów mitygowania ryzyk związanych z trudno przewidywalnymi zjawiskami w gospodarce; rozwiązań modelowych, stymulujących funkcjonowanie rynku pracy w warunkach kryzysowych; trwałych mechanizmów wsparcia organizacji partnerów społecznych do reagowania na rynku pracy w sytuacjach kryzysowych.

6. Działania na rzecz wzmocnienia udziału partnerów społecznych w zapewnianiu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz promocja roli przedstawicielstwa pracowników w bhp

7. Działania partnerów społecznych na rzecz wdrożenia Europejskiego Aktu o Dostępności w Polsce

Główne grupy docelowe

- Przedsiębiorstwa i ich pracownicy
- Pracodawcy i ich pracownicy
- Osoby dorosłe
- Podmioty świadczące usługi rozwojowe
- Partnerzy społeczni
- Społeczni inspektorzy pracy
- Jednostki samorządu terytorialnego i ich pracownicy
- Jednostki administracji szczebla krajowego i pracownicy

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Należy również zwrócić uwagę, że działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do wdrożenia w praktyce funkcjonowania przedsiębiorstw obowiązków wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Europejski Akt o Dostępności). Tym samym, wpłyną na poprawę dostępności towarów i usług oferowanych przez polskie

przedsiębiorstwa dla osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych. Interwencja ma charakter ogólnopolski.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba podmiotów objętych wsparciem w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego	sztuka	2 900	30 192
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych nowych funkcjonalności w Bazie Usług Rozwojowych	sztuka	1	9
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba osób pracujących objętych systemem Indywidualnych Kont Rrzowojowych	osoba	0	4 500

I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych i zrzeszonych w ich strukturach organizacji - branżowych regionalnych i lokalnych, objętych wsparciem związanym z udziałem tych organizacji w procesach konsultacji społecznych i monitorowania prawa i polityk publicznych w zakresie rynku pracy	sztuka	39	159
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych modeli funkcjonowania przedsiębiorstw na rynku pracy w	sztuka	0	9

					warunkach kryzysowych				
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli partnerów społecznych objętych wsparciem z zakresu poprawy środowiska pracy	osoba	500	1 500	
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte działaniami informacyjnymi partnerów społecznych dotyczącymi zapewnienia dostępności produktów i usług	sztuka	5 000	20 000	

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub	Rok referencyjny	Cel (202)	Źródła danych	Uwagi
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	--------------------	------------------	-----------	---------------	-------

				y			wartość odniesienia		9)		
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba podmiotów, których pracownicy podnieśli kompetencje	sztuka	1 114	2021	27 172	CST20 21	
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba wdrożonych nowych funkcjonalności w BUR	sztuka	1	2021	9	CST20 21	
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które skorzystały z udostępnionych środków na Indywidualnych Kontach Rozwojowych	osoba	0	2021	4 050	BUR	

I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba przedsiębiorstw, które włączą do swoich procedur opracowane modele funkcjonowania przedsiębiorstw na rynku pracy w warunkach kryzysowych	sztuka			500	CST20 21	
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli partnerów społecznych, którzy podnieśli kompetencje z zakresu BHP	osoba			1 275	CST20 21	
I	d	EFS+	nie dotyczy		liczba przedsiębiorstw,	sztuka			500	CST20 21	

					które włączyły do swoich działań rozwiązania dotyczące zwiększania dostępności produktów i usług						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cel szczegółowy e) poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego

Powiązane rodzaje działań

1. Kształcenie i doskonalenie kadr systemu oświaty

Realizowane działania obejmą szkolenia dla nauczycieli i innych przedstawicieli kadr systemu oświaty i kadr JST w obszarach kluczowych dla systemu oświaty, w tym w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych dzieci i uczniów, kompetencji cyfrowych i metodycznych nauczycieli, sztucznej inteligencji, umiejętności stosowania innowacyjnych metod kształcenia i innowacyjnych rozwiązań w organizacji pracy szkoły, cyfrowego rozwoju oświaty w JST, prawa oświatowego czy dobrych praktyk w kształceniu nauczycieli. Wsparciem obejmowani będą zarówno nauczyciele kształcenia ogólnego, jak i zawodowego, np. dzięki organizacji studiów podyplomowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela w kształceniu zawodowym. Opracowane i wdrożone zostaną rozwiązania zapewniających dostęp do wysokiej jakości doradztwa metodycznego.

2. Rozwój narzędzi i metodyki kształcenia ukierunkowanych na wspieranie kształcenia kompetencji kluczowych oraz kwalifikacji dostosowanych do wymagań rynku pracy

Realizowane będą m.in. działania związane z pilotażem modułowych e-podręczników jako wsparcia dla nowatorskich metod nauczania i uczenia się, rozwijaniem metod i form wspierania indywidualnego potencjału uczniów, realizacją międzynarodowych badań edukacyjnych w obszarze kompetencji kluczowych, upowszechnianiem i wdrażaniem zestawów narzędzi edukacyjnych oraz metod nauczania opracowanych w PO WER.

3. Rozwijanie publicznej oferty e-materiałów

Finansowane będzie uzupełniania oferty e-materiałów (e-zasobów i e-narzędzi), przygotowanych zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania lub racjonalnych dostosowań, w tym o materiały specjalistyczne i zaawansowane technologicznie, gry edukacyjne, materiały do kształcenia zawodowego, materiały wspierające uczniów migrujących, ukierunkowane na wspieranie kształcenia kompetencji kluczowych oraz kwalifikacji dostosowanych do wymagań rynku pracy.

4. Doskonalenie systemu kształcenia zawodowego i podnoszenie jego atrakcyjności w odniesieniu do wymagań rynku pracy

Realizowane działania obejmą: rozwój systemu monitoringu karier absolwentów szkół ponadpodstawowych, opracowanie i wdrożenie rozwiązań wspierających współpracę pracodawców ze szkołami, wzmocnienie drożności pomiędzy kształceniem zawodowym na poziomie ponadpodstawowym i wyższym, w tym rozwój kształcenia zawodowego na poziomie 5 Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego.

5. Nowoczesny system doradztwa zawodowego i promocja kształcenia zawodowego

Działanie obejmie: opracowanie obudowy multimedialnej doradztwa zawodowego do nowych zawodów; przygotowanie i wdrożenie rządowego portalu wspierającego rozwój i promocję kształcenia zawodowego oraz kontakt pracodawców i szkół; opracowanie i wdrożenie rozwiązań dotyczących walidacji i pozyskiwania informacji o predyspozycjach zawodowych, a także organizację krajowych konkursów umiejętności (SkillsPoland) oraz udział w konkursach na poziomie europejskim (EuroSkills) i międzynarodowym (WorldSkills).

6. Rozwój innowacji i wsparcie ucznia zdolnego w kształceniu zawodowym

W ramach działania wypracowany zostanie model pracy z uczniem zdolnym w kształceniu zawodowym. Opracowana i wdrażana będzie koncepcja szkoły ćwiczeń w kształceniu zawodowym, a także rozwój kompetencji proinnowacyjnych wśród uczniów.

7. Rozwijanie egzaminów zawodowych w zakresie weryfikacji kompetencji

kluczowych ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji cyfrowych

Działanie zakłada opracowanie zadań egzaminacyjnych do części pisemnej i praktycznej egzaminu, w tym zadań multimedialnych z udziałem pracodawców, a także wprowadzenie nowych funkcjonalności w systemie informatycznym uwzględniających możliwość przeprowadzania egzaminów zawodowych w formule on-line. Rozwiązania informatyczne będą uwzględniały potrzeby większej integracji i synergii z inicjatywą Wspólnej Infrastruktury Informatycznej Państwa, oraz potrzebą większej integracji z systemem informacji oświatowej (SIO), systemem informatycznym obsługi egzaminów ogólnokształcących (SIOEO) w ramach rozwijania Krajowego System Danych Oświatowych (KSDO). W ramach działania zostaną podniesione kompetencje autorów, recenzentów oraz egzaminatorów w zakresie rozwiązań metodycznych związanych z nowymi typami zadań. Opracowana zostanie również koncepcja uwzględniająca wirtualną i rozszerzoną rzeczywistość (virtual, augmented reality) w zadaniach egzaminacyjnych, która stanowić będzie podstawę dalszych prac rozwojowych w zakresie egzaminów zawodowych.

8. Cyfryzacja obszaru edukacji i kształcenia

Działania obejmą przede wszystkim dalszy rozwój Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej, wprowadzanie nowych funkcjonalności oraz rozwój nowoczesnych narzędzi informatycznych wspierających cyfryzację procesów edukacyjnych, cyfryzację egzaminów zewnętrznych, e-dostęp do danych oświatowych, rozwiązania informatyczne na rzecz wsparcia edukacyjno-specjalistycznego w szkołach lub innych narzędzi i funkcjonalności wynikających z bieżących potrzeb systemu oświaty, w związku z postępującą transformacją cyfrową życia społeczno-gospodarczego.

9. Realizacja programów edukacyjnych popularyzujących wiedzę o dialogu społecznym na każdym etapie oraz kampanii informacyjnych dotyczących wpływu dialogu społecznego na kształtowanie warunków rozwoju społeczno-gospodarczego

Główne grupy docelowe

- pracownicy systemu oświaty
- szkoły i placówki oświatowe różnego typu

- uczniowie, rodzice i opiekunowie
- pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli
- studenci, nauczyciele akademicki, uczelnie
- kadra JST
- podmioty świadczące usługi edukacyjne
- przedsiębiorcy, pracodawcy
- partnerzy społeczni

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Nie jest przewidziane wykorzystanie narzędzi terytorialnych. Typ operacji będzie wdrażany w całym kraju.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba doradców metodycznych przeszkolonych do wdrożenia nowych standardów pracy	osoba	300	600
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli kadr systemu oświaty objętych wsparciem	osoba	20 500	86 450
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli kadr JST objętych wsparciem	osoba	150	1 050
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba osób uczestniczących w studiach podyplomowych	osoba	200	2 000

					przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela w kształceniu zawodowym			
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba upowszechnionych nowatorskich narzędzi edukacyjnych lub metod nauczania i uczenia się	sztuka	462	3000
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych e-materialów	sztuka	100	1 115
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba wspartych rozwiązań w zakresie doskonalenia systemu kształcenia zawodowego	sztuka	1	3
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba zawodów dla których opracowano materiały multimedialne dla doradztwa zawodowego	sztuka	50	100
I	e	EFS+	nie		liczba uczestników	osoba	1000	2000

			dotyczy		przystępujących do eliminacji do krajowych konkursów (SkillsPoland)			
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych rozwiązań innowacyjnych w kształceniu zawodowym (szkoły ćwiczeń)	sztuka	1	1
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych zadań egzaminacyjnych do egzaminów zawodowych	sztuka	60	6 000
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych rozwiązań informatycznych wspierających cyfryzację systemu oświaty	sztuka	1	6

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródła danych	Uwagi
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba nauczycieli, którzy objęci zostali wsparciem doradców metodycznych z wykorzystaniem nowych standardów pracy	osoba	300	do uzupełnienia	1800	CST2021	
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli	osoba	30 000	do uzupełnienia	77805	CST2021	

					kadr systemu oświaty, którzy podnieśli kompetencje			<i>nia</i>			
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli kadr JST, którzy podnieśli kompetencje	osoba	1100	<i>do uzupełnienia</i>	945	CST20 21	
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które nabyły kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela w kształceniu zawodowym	osoba	0	<i>do uzupełnienia</i>	1 800	CST20 21	
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba instytucji i pracowników	sztuka	3 866	<i>do uzupełnienia</i>	2 620	CST20 21	

					systemu oświaty, którzy wdrożyli nowe metody nauczania			<i>nia</i>			
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba upowszechnionych e-materiałów	sztuka	7 000	<i>do uzupełnienia</i>	1 115	CST20 21	
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba wdrożonych rozwiązań w zakresie doskonalenia systemu kształcenia zawodowego	sztuka	1	<i>do uzupełnienia</i>	3	CST20 21	
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba zawodów dla których	sztuka	120	<i>do uzupełnienia</i>	100	CST20 21	

					upowszechnio no materiały multimedialne dla doradztwa zawodowego						
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba uczestników krajowych konkursów (SkillsPoland), którzy podnieśli swoje umiejętności zawodowe	osoba	0	<i>do uzupełnie nia</i>	1000	CST20 21	
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba placówek, które wdrożyły model szkoły ćwiczeń w	sztuka	0	<i>do uzupełnie nia</i>	16	CST20 21	

					kształceniu zawodowym						
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba ośrodków egzaminacyjnych, w których został przeprowadzony próbny egzamin zawodowy z wykorzystaniem prototypu systemu informatycznego do przeprowadzania egzaminów zawodowych w formule on-	sztuka	0	do uzupełnienia	80	CST20 21	

					line						
I	e	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych rozwiązań informatycznych wspierających cyfryzację systemu oświaty	sztuka	1	do uzupełnienia	6	CST2021	

Cel szczegółowy f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Powiązane rodzaje działań

1. Zintegrowane i kompleksowe wsparcie dla poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego

Kompleksowe działania na rzecz poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych placówek realizujących wsparcie edukacyjno-specjalistyczne będą obejmować zwiększenie dostępności oferowanego wsparcia i poszerzenie jego oferty, w tym w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju, wczesnej diagnostyki i interwencji, wykorzystanie oceny funkcjonalnej oraz modelu skoncentrowanego na rodzinie, wykorzystanie narzędzi diagnostycznych wypracowanych w PO WER, szkolenia kadr i doposażenie w niezbędny sprzęt.

2. Rozwój systemu edukacji włączającej dla wszystkich osób uczących się

W ramach działania stworzone zostanie pełne instrumentarium do wdrożenia oceny funkcjonalnej na każdym etapie edukacji i rozwoju osób uczących się, w tym narzędzia do monitorowania rozwoju dzieci i młodzieży, narzędzia diagnostyczne, normy do testów, narzędzia do wieloaspektowego pomiaru dobrostanu uczniów, e-poradniki i materiały metodyczne dla nauczycieli i specjalistów w zakresie pracy z grupą uwzględniającą zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych i rozwojowych i in. Powstanie także model wsparcia przechodzenia między poszczególnymi etapami kształcenia oraz na rynek pracy wraz z materiałami metodycznymi dla nauczycieli, rodziców i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego wspierającymi ten proces. Realizowane będą szkolenia i doradztwo dla kadr edukacji włączającej.

3. Wypracowanie i wdrożenie rozwiązań wspierających społeczno-

wychowawczą funkcję szkoły

Sfinansowane zostaną rozwiązania na rzecz partnerskiej współpracy w ramach środowisk szkolnych, wzmocnienia kompetencji kadr pedagogicznych w obszarze umiejętności wychowawczych i psychologicznych, zasoby metodyczne wspierające pracę placówek, szkolenia kadr, w tym osób prowadzących superwizję, rozwiązania w obszarze działań społecznych, prozdrowotnych, proekologicznych i profilaktyczno-wychowawczych.

4. Budowa skoordynowanego systemu pomocy specjalistycznej opartego na Specjalistycznych Centrach Wspierających Edukację Włączającą

W ramach działania realizowane będzie wsparcie na rzecz rozwoju sieci SCWEW, rozwoju funkcjonującego w ORE Centrum Koordynującego, monitorowania i ewaluacji funkcjonowania SCWEW, szkoleń dla kadry, budowy systemu zapewnienia wysokiej jakości działania SCWEW, podnoszenia kompetencji liderów edukacji włączającej w województwach. Zasady funkcjonowania SCWEW będą uwzględniać potrzebę integralnego podejścia do kształcenia, wychowania i wsparcia dzieci i uczniów, z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, w tym uwarunkowanych niepełnosprawnością.

5. Programy mobilności ponadnarodowej na zasadach określonych dla programu Erasmus+³

Realizowane przedsięwzięcia będą zgodne z charakterem Europejskiego Funduszu Społecznego. Wsparciem zostaną objęci m.in. studenci, uczniowie i absolwenci szkół zawodowych. Ponadto wsparcie obejmie pracowników placówek systemu oświaty. Wsparcie będzie również kierowane do osób z ww. grup które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji, w tym osób z niepełnosprawnościami i znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Główne grupy docelowe

- szkoły i placówki oświatowe
- kadra szkół i placówek systemu oświaty

³ W tym również co do zakresu i formy kwalifikowania wydatków w ramach programu Erasmus+.

- uczniowie, ich rodzice i opiekunowie
 - organy prowadzące szkół i placówek systemu oświaty
 - kadra kierownicza JST
 - poradnie psychologiczno-pedagogiczne
- podmioty świadczące usługi edukacyjne
 - studenci i kadra uczelni

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Działania w tym celu przyczynią się m.in. do zwiększenia uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w ramach mobilności ponadnarodowej.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Nie jest przewidziane wykorzystanie narzędzi terytorialnych. Typ operacji będzie wdrażany w całym kraju.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, ponadgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Wykorzystanie instrumentów finansowych nie jest planowane.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba grantów udzielonych poradniom psychologiczno-pedagogicznym	sztuka	32	380
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych narzędzi i zestawów materiałów metodycznych do pracy z osobami uczącymi się z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb edukacyjnych i rozwojowych	sztuka	3	51

I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli kadr edukacji włączającej objętych wsparciem	osoba	1 400	14 000
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie wzmacniania społeczno-wychowawczej funkcji szkoły	osoba	1 000	8 000
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba utworzonych Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą	sztuka	16	285
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w ramach programów mobilności ponadnarodowej.	Osoba	9 000	27 000

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba poradni psychologiczno-pedagogicznych, które wdrożyły rozwiązania w zakresie wsparcia edukacyjno-specjalistycznego	sztuka	16	2021	380	CST2021	
I	f	EFS+	nie		liczba		2	do	9	CST20	

			dotyczy		zwalidowanyc h rozwiązań ukierunkowan ych na podniesienie jakości edukacji włączającej w Polsce			<i>uzupełnie nia</i>		21	
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawiciel i kadr edukacji włączającej, którzy podnieśli kompetencje	osoby	0	<i>do uzupełnie nia</i>	13 300	CST20 21	
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba placówek systemu	sztuka	0	<i>do uzupełnie nia</i>	4 000	CST20 21	

					oświaty, które wzmocniły funkcję społeczno- wychowawcz ą						
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba Specjalistycz nych Centrów Wspierającyc h Edukację Włączającą funkcjonujący ch po zakończeniu udziału w projekcie	sztuka	16	2021	285	CST20 21	
I	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które nabyły kompetencje	sztuka	77 829	2020	24 300	CST20 21	

					zawodowe lub kluczowe po opuszczeniu programu.						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cel szczegółowy g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Powiązane rodzaje działań

1. Rozwój Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji

Działanie obejmie dalszy rozwój ZSK w Polsce jako narzędzia polityki na rzecz uczenia się przez całe życie oraz wzmacnianie potencjału kompetencyjnego i organizacyjnego podmiotów odpowiedzialnych za nadawanie wysokiej jakości kwalifikacji. Będzie polegać m.in. na: przygotowaniu propozycji niezbędnych zmian prawnych, organizacyjnych i finansowych służących zwiększaniu efektywności ZSK; opracowaniu metod, scenariuszy i narzędzi wspierających procesy wskazane w ustawie o ZSK; wspieraniu rozwoju oferty kwalifikacji szkolnictwa branżowego poprzez wykorzystanie Sektorowych Ram Kwalifikacji; opracowaniu nowych kwalifikacji wpisujących się w bieżące i prognozowane zapotrzebowanie na umiejętności; upowszechnianiu wiedzy na temat ZSK.

2. Prowadzenie i rozwój Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji

Działanie będzie polegać na rozbudowie zasobów służących monitorowaniu i rozwojowi ZRK jako kluczowego elementu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Wspierany będzie publiczny dostęp do wysokiej jakości danych o kwalifikacjach, instytucjonalna wymiana danych gromadzonych w rejestrze i integracja danych z innymi rejestrami, prowadzenie i zmiany rejestru adekwatne do obserwowanych trendów na rynku pracy i w edukacji, rozwój innowacyjnych narzędzi i zasobów danych związanych z kwalifikacjami, mikro-poświadczeniami, umiejętnościami i klasyfikacjami oraz inne działania niezbędne do sprawnego działania i rozpoznawalności ZRK.

3. Koordynacja wdrażania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030

Działanie będzie polegać na rozwoju mechanizmów współpracy i koordynacji w

zakresie uczenia się przez całe życie m.in. poprzez wzmocnienie współpracy i koordynacji na poziomie centralnym (krajowym) oraz utworzenie i funkcjonowanie międzyregionalnych sieci współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie rozwoju umiejętności. Umożliwi to monitorowanie aktywności podejmowanych przez różne podmioty w ramach 8 obszarów oddziaływania ZSU 2030, a także wpłynie na zwiększenie efektywności tych działań oraz zwiększenie potencjału kompetencyjnego podmiotów odpowiedzialnych za politykę uczenia się przez całe życie.

4. Rozwój ofert formalnego i pozaformalnego kształcenia i uczenia się dorosłych

Działanie będzie uzupełniać interwencję realizowaną w programach regionalnych, gdzie przewiduje się upowszechnianie lokalnych inicjatyw na rzecz uczenia się osób dorosłych (na przykładzie LOWE). Działanie koncentrować się będzie na identyfikacji, ocenie i upowszechnianiu modeli ofert edukacyjnych, elastycznych i aktywnych form edukacji i wsparcia aktywności edukacyjnej dorosłych. Utworzona zostanie ogólnopolska sieć współpracy, wymiany doświadczeń i ewaluacji działań szkół na rzecz integracji społeczności lokalnych i aktywizacji mieszkańców na bazie aktywizacji edukacyjnej. Wypracowane zostaną rekomendacje dla obudowy prawnej usprawniającej rozwój dodatkowych funkcji szkół dotyczących mobilizowania środowisk lokalnych na rzecz umiejętności i uczenia się dorosłych.

5. Systemowe wsparcie edukacji cyfrowej dorosłych - Kluby Rozwoju Cyfrowego (KRC)

Uruchomione zostaną ośrodki rozwoju kompetencji cyfrowych, jako nowe funkcje w istniejących gminnych instytucjach kultury, edukacji, kształcenia ustawicznego itp. Działalność KRC kierowana będzie do wszystkich mieszkańców gminy w celu wsparcia ich kompetencji cyfrowych, w szczególności do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Mieszkańcy będą mogli skorzystać z bezpośredniej pomocy w pokonaniu bariery mentalnej, utrudniającej wejście w świat cyfrowy, a także w uzyskaniu lub doskonaleniu posiadanych kompetencji cyfrowych czy w korzystaniu z e-usług takich jak bankowość internetowa, e-zakupy, e-zdrowie itp.

6. Asystent Rozwoju Kompetencji Cyfrowych (ARKC)

Przygotowane zostanie narzędzie informatyczne do wspierania uzupełnianie kompetencji, przekwalifikowania się lub uzyskanie wykształcenia w kierunku związanym z ICT. Narzędzie zapewni użytkownikowi możliwość zdiagnozowania kompetencji cyfrowych, a następnie – w zależności od preferencji i predyspozycji danej osoby oraz potrzeb na rynku pracy – wytyczy indywidualną ścieżkę rozwoju kompetencji, dzięki danym pozyskiwanym z różnych źródeł (w tym m.in. z ZRK, BUR, uczelni, firm szkoleniowych, przedsiębiorstw z branży ICT).

Działanie obejmować będzie również zapewnienie dostępu do zintegrowanych zasobów i ich rozwijanie poprzez tworzenie programów szkoleń i kursów o charakterze zbliżonym do MOOC (Massive Online Open Courses). Programom towarzyszyć będą zestawy szkoleń e-learningowych, prowadzących do uzyskania określonych kwalifikacji rynkowych, certyfikatów i innych poświadczeń umiejętności (np. micro-credentials, open badges).

7. Monitorowanie i identyfikacja potrzeb kompetencyjnych i zawodowych na rynku pracy, w tym przy udziale rad sektorowych

Działanie będzie obejmować:

- a) realizację badań ogólnych Bilansu Kapitału Ludzkiego oraz badań tematycznych w obszarach kluczowych dla efektywności rynku pracy
- b) identyfikację luk kompetencyjnych i potrzeb rozwojowych w oparciu o wyniki badań i wiedzę członków rad sektorowych, w tym inicjatywy wspierające współpracę instytucji edukacyjnych, instytucji rynku pracy z przedsiębiorcami i wymianę informacji o potrzebach kompetencyjnych
- c) upowszechnianie wśród przedsiębiorstw danego sektora wiedzy na temat korzyści wynikających z uczenia w miejscu pracy, działania w kierunku budowania współpracy przedsiębiorca - uczelnia/szkoła
- d) budowanie współpracy polskich rad sektorowych z europejskimi i międzynarodowymi organizacjami sektorowymi w celu identyfikacji wspólnych potrzeb edukacyjnych i tworzenia wspólnych programów
- e) koordynację systemu rad sektorowych, w tym współpracę systemu rad z instytucjami zarządzającymi programami regionalnymi.

8. Instrumenty zwrotne na podnoszenie kompetencji osób dorosłych

Uruchomiony zostanie instrument finansowy, dzięki któremu możliwe będzie sfinansowanie w formie zwrotnej udziału uczestnika w różnych formach kształcenia osób dorosłych, podejmowanych z własnej inicjatywy, np. studiach podyplomowych, kursach, szkoleniach oraz innych formach kształcenia oferowanych przez krajowe i zagraniczne podmioty (z wyjątkiem studiów I, II i III stopnia). Zakłada się udzielanie pożyczek i połączenie z dotacją w postaci umorzenia części kapitału pożyczki. Zastosowane zostanie podejście popytowe, umożliwiające wybór zakresu i formy kształcenia przez uczestnika.

9. Przygotowanie przedstawicieli partnerów społecznych do pełnienia funkcji koordynatorów edukacyjnych w swoich środowiskach pracy oraz animatorów współpracy firm/branż ze środowiskiem edukacyjnym i rozwojowym

Koordynatorzy edukacyjni to osoby wspierające pracowników danego pracodawcy w diagnozowaniu luk kompetencyjnych i ustalaniu potrzeb szkoleniowych. Ich działania wpłyną na przełamywanie barier w ciągłym kształceniu i doskonaleniu, a tym samym poprawią sytuację osób na rynku pracy. Ich rolą będzie też współpraca z pracodawcami w tworzeniu planów szkoleniowych i ścieżek rozwojowych.

Animatorzy współpracy między firmami/branżami a środowiskiem edukacyjnym i rozwojowym będą wspierać firmy w aktywnym udziale w przygotowaniu i pozyskaniu pracowników o określonych kwalifikacjach i kompetencjach w związku z rozwojem firmy czy branży, zmieniającymi się potrzebami związanymi z prowadzoną działalnością gospodarczą itp.

10. Podnoszenie kompetencji cyfrowych partnerów społecznych

Działanie będzie polegać na wzmocnieniu kompetencji cyfrowych przedstawicieli partnerów społecznych, niezbędnych do pełnego prowadzenia dialogu społecznego i pełnienia funkcji partnera społecznego w ramach organizacji.

11. Rozwój dialogu obywatelskiego poprzez zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w procesie stanowienia prawa w obszarach

ich działalności

Realizowane będą szkolenia dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z zakresu konsultacji publicznych (metody i techniki prowadzenia pogłębionych konsultacji) oraz z procesu legislacji i analizy danych. Wypracowane zostaną narzędzia umożliwiające włączanie młodzieży w procesy demokratyczne oraz kampanie informacyjne w tym obszarze.

Główne grupy docelowe

- podmioty wykonujące zadania wskazane w ustawie o ZSK
- osoby dorosłe (osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej)
- osoby chętne do pełnienia roli edukatorów KRC
- uczniowie, studenci, nauczyciele
- szkoły, uczelnie
- przedsiębiorstwa
- partnerzy społeczni
- organizacje pozarządowe
- PARP
- samorząd gospodarczy i zawodowy, organizacje branżowe
- Sektorowe Rady ds. Kompetencji
- instytucje rynku pracy
- instytucje i organizacje wdrażające lokalne inicjatywy na rzecz umiejętności i uczenia się dorosłych
- doradcy zawodowi, pracownicy publicznych służb zatrudnienia

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania

realizowane w ramach celów będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

W ramach celu m.in. działalność KRC będzie w sposób szczególny kierowana do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społ., osób o najniższych umiejętnościach cyfrowych, seniorów, osób zamieszkujących obszary wiejskie, z niepełnosprawnościami i innych osób w trudnej sytuacji życiowej. Dzięki temu osoby, które do tej pory nie były obecne w świecie „cyfrowym” i przez to na różne sposoby wykluczone, będą mogły zacząć uczestniczyć w różnych formach życia społ. i zawodowego (np. zdalna edukacja, praca, załatwianie spraw urzędowych czy bankowych, kontakty społeczne itp.).

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Nie jest przewidziane wykorzystanie narzędzi terytorialnych. Typ operacji będzie wdrażany w całym kraju.

Natomiast działania KRC przysłużą się wyrównywaniu szans osób zamieszkujących obszary o mniejszej dostępności do podstawowych usług publicznych i szkoleniowych, np. obszarów wiejskich.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Planowane jest wykorzystanie instrumentów finansowych w obszarze kształcenia osób dorosłych. Zarówno doświadczenia poprzedniego okresu finansowania, jak i ocena ex-ante instrumentów finansowych na lata 2021-2027, przeprowadzona przez Instytucję Zarządzającą, wykazały, że istnieje zapotrzebowanie na preferencyjny instrument pożyczkowy na finansowanie potrzeb edukacyjnych osób dorosłych w zakresie kształcenia. Badanie luki potwierdziło, że istnieje duży popyt na różne formy kształcenia pozaformalnego, znacząca część dorosłych podejmuje edukację z własnej inicjatywy, poszukując odpowiadającej im tematyki i form szkolenia a istotną barierą dla udziału w edukacji jest bariera finansowa. Jednocześnie, badanie potwierdziło, że na rynku nie ma dostępnej oferty finansowania zwrotnego, z której osoby chcące sfinansować swoje potrzeby w obszarze edukacji mogłyby skorzystać. Jedynym produktem będącym w ofercie banków komercyjnych z przeznaczeniem na finansowanie wydatków związanych z edukacją są tzw. kredyty studenckie. Powyższe jednoznacznie potwierdza lukę w finansowaniu oraz zapotrzebowanie na uruchamiany instrument finansowy.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych procedur dla instytucji realizujących zadania w ramach ZSK	sztuka	5	50
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba udoskonalonych Zintegrowanych Rejestrów Kwalifikacji	sztuka	0	1
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach ZSU 2030 objętych monitorowaniem	sztuka	5	25
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba zidentyfikowanych i ocenionych modeli	sztuka	1	6

					postępowań na rzecz uczenia się dorosłych			
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba uruchomionych Klubów Rozwoju Cyfrowego	sztuka	64	2 500
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba narzędzi do systemowego wsparcia identyfikacji i realizacji potrzeb szkoleniowych w zakresie kompetencji cyfrowych	sztuka	1	1
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba sektorów gospodarki, dla których zidentyfikowano potrzeby kwalifikacyjno-zawodowe	sztuka	0	20
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba opublikowanych raportów dotyczących potrzeb kompetencyjnych	sztuka	0	9

I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba udzielonych pożyczek na podnoszenie kompetencji osób dorosłych	sztuka	3 000	16 154
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli organizacji partnerów społecznych objętych wsparciem	osoba	530	1 600
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych objętych wsparciem szkoleniowym w zakresie procesu stanowienia prawa i konsultacji publicznych	osoba	500	2 000

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródła danych	Uwagi
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem ZSK	osoba	do uzupełnienia	2021	5000	CST2021	
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba użytkowników korzystających	osoba	78 000	2021	200 000		

					z udoskonalone go Zintegrowaneg o Rejestru Kwalifikacji						
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba funkcjonującyc h sieci współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie uczenia się przez całe życie	sztuka	1	2021	2	CST20 21	
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba raportów z rekomendacja mi	sztuka	0	2021	1	CST20 21	

					dotyczącymi usprawnienia rozwoju dodatkowych funkcji szkół na rzecz umiejętności i uczenia się dorosłych w ramach lokalnych partnerstw						
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objetych wsparciem w ramach działania KRC	osoba	0	2021	3 00 0 000		
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba użytkowników narzędzia,	osoba	0	2021	5 00 0 000		

					którzy zdiagnozowali swoje kompetencje cyfrowe						
I	g	EFS	nie dotyczy		sprawnie funkcjonujący system rad ds. kompetencji, dopasowany do potrzeb regionalnych	sztuka	1	2021	1	CST20 21	
I	g	EFS	nie dotyczy		liczba obszarów tematycznych przeanalizowa nych w zakresie zapotrzebowa nia na	sztuka	1	2021	7	CST20 21	

					kompetencje						
I	g	EFS	nie dotyczy		liczba osób dorosłych, które nabyły kwalifikacje po ukończeniu programu	osoba	5 040	2 020	15 072	CST20 21	
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli organizacji partnerów społecznych, którzy podnieśli kompetencje	osoba	<i>do uzupełnienia</i>	<i>do uzupełnienia</i>	1 385	CST20 21	
I	g	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych którzy	osoba	8 913	2021	1 800	CST20 21	

					podnieśli kompetencje w zakresie procesu stanowienia prawa i konsultacji publicznych						
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

Cel szczegółowy h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

Powiązane rodzaje działań

1. Podnoszenie kompetencji pracowników instytucji regionalnych zajmujących się tworzeniem oraz wdrażaniem polityki z zakresu pomocy i integracji społecznej na poziomie regionu oraz stworzenie platformy wymiany doświadczeń dla tych instytucji

Opracowane zostaną nowe standardy i modele oraz platforma wymiany doświadczeń i koordynacji działań w zakresie włączenia społecznego w programach regionalnych.

Działania umożliwią m.in.:

- szkolenia i doradztwo z zakresu pomocy i integracji społecznej w województwie,
- wymianę doświadczeń, dobrych praktyk oraz wspólnego wypracowywania rozwiązań na rzecz włączenia społecznego przez instytucje regionalne,
- działania merytoryczne oraz eksperckie, w tym przeprowadzanie badań i wypracowanie nowych modeli i standardów oraz ich upowszechnienie,
- wypracowywanie zaleceń dla programów regionalnych dot. realizacji wsparcia z zakresu pomocy i integracji społecznej, w tym w zakresie wsparcia osób w kryzysie bezdomności.

2. Wsparcie potencjału organizacji pozarządowych do prowadzenia działań na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Realizowane będą działania obejmujące doradztwo w zakresie wzmocnienia potencjału organizacji do świadczenia usług w obszarze dostępności, podnoszenie kompetencji eksperckich przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie niezbędnym do świadczenia usług w tym obszarze oraz przegląd procesów i wdrożenie usprawnień w zakresie działań na rzecz dostępności.

3. Działania ROPS w zakresie usług społecznych, pomocy społecznej, ekonomii społecznej i aktywnej integracji, służące włączeniu społecznemu, realizowane na poziomie wojewódzkim

Realizowane będą w szczególności następujące działania:

- organizowanie i wspieranie instytucji pomocy społecznej oraz podmiotów zajmujących się pomocą i integracją społeczną oraz ich współpracy
- diagnozowanie i monitorowanie sytuacji regionalnej w zakresie usług społecznych, pomocy i integracji społecznej oraz ekonomii społecznej
- planowanie interwencji z zakresu usług społecznych, pomocy i integracji społecznej, ekonomii społecznej w województwie, w tym w oparciu o zalecenia przygotowane w projektach MRiPS
- wzmocnienie potencjału instytucjonalnego, organizacyjnego oraz kompetencyjnego instytucji pomocy i integracji społecznej (w tym w zakresie superwizji pracy socjalnej) oraz podmiotów świadczących usługi społeczne
- analiza potrzeb szkoleniowych kadr i planowanie interwencji EFS w tym zakresie w oparciu o zalecenia przygotowane w projektach MRiPS
- wspieranie gmin w tworzeniu CUS i rozwoju dostarczanych przez nie usług, w tym szkolenia z zakresu ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych
- wsparcie samorządów w rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, w tym działania świadomościowe i szkolenia dotyczące deinstytucjonalizacji, wymiana dobrych praktyk
- koordynacja prac Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej
- zapewnienie wdrażania w samorządach lokalnych rozwiązań w obszarze ekonomii społecznej
- zbieranie danych dotyczących sektora ES na poziomie regionalnym, analiza danych i sprawozdawczość dot. ekonomii społecznej oraz kondycji sektora
- udział w procesie akredytacji OWES

- działania na rzecz rozwoju zaangażowania JST w obszarze ekonomii społecznej
- działania na rzecz zwiększenia aktywności JST w obszarze zatrudnienia socjalnego i działalności PZS
- działania służące budowaniu marki ekonomii społecznej i jej promocji w oparciu o zakres ES wskazany w nowej ustawie (np. targi ekonomii społecznej).

Realizowanych będzie 16 projektów koordynacyjnych ROPS – po jednym w każdym województwie.

4. Wsparcie szkoleniowo-aktywizacyjne w celu przygotowania osób odbywających karę pozbawienia wolności do skutecznego powrotu na rynek pracy i do społeczeństwa

Wsparcie będzie opierało się na szkoleniach, przede wszystkim zawodowych. Działania aktywizacyjne będą uzupełnione wsparciem w zakresie przeciwdziałania hazardowi patologicznemu oraz wykluczeniu cyfrowemu. Możliwe będzie wdrożenie w zakładach karnych programów przeciwdziałania hazardowi patologicznemu. Szkolenia z zakresu kompetencji cyfrowych będą poprzedzone utworzeniem komputerowych pracowni edukacyjnych.

5. Zarządzanie sferą ekonomii społecznej na poziomie centralnym

Realizowane będzie w szczególności:

- stworzenie forum wymiany informacji i koordynacji działań ROPS w obszarze ekonomii społecznej
- wsparcie eksperckie w kreowaniu nowych rozwiązań w obszarze ekonomii społecznej
- wsparcie wdrażania nowych rozwiązań wynikających z zapisów ustawy o ekonomii społecznej
- rozwijanie systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej
- działania w obszarze akredytacji OWES

- wsparcie wojewodów we wdrażaniu przepisów ustawy o ekonomii społecznej, w szczególności wsparcie techniczne oraz dofinansowanie miejsc pracy specjalistów do spraw ekonomii społecznej w urzędach wojewódzkich.

6. Doradztwo i rzecznictwo na rzecz regionalnych instytucji publicznych zajmujących się obszarem włączenia społecznego

Realizowane będzie doradztwo i rzecznictwo dla:

- regionalnych instytucji publicznych zajmujących się realizacją polityk na rzecz włączenia społecznego, pracowników ROPS, członków Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej i innych regionalnych ciał doradczo-opiniotwórczych
- przedstawicieli urzędów marszałkowskich odpowiedzialnych za planowanie strategiczne w regionie
- przedstawicieli urzędów wojewódzkich, którzy realizować będą zadania wynikające z zapisów ustawy o ekonomii społecznej.

W ramach działań zostaną uwzględnione różne obszary tematyczne, tj. usługi społeczne i ich deinstytucjonalizacja, aktywne włączenie i ekonomia społeczna.

7. Zapewnienie kadrze przedsiębiorstw społecznych możliwości podnoszenia kwalifikacji zwłaszcza w obszarze prowadzonej działalności gospodarczej oraz zarządzania – Akademia Menadżera Przedsiębiorstwa Społecznego

Działanie obejmie w szczególności:

- szkolenia z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem społecznym
- szkolenia przygotowujące managerów interim oraz pilotażowe wdrożenie wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych w postaci zapewnienia usług managera interim
- szkolenia dla osób 50+ z doświadczeniem biznesowym w zakresie ekonomii społecznej w celu przygotowania ich do świadczenia doradztwa dla PS/bycia managerem interim/coachem, etc.

- coaching dla managerów PS
- asysta dla managerów PS przy uruchamianiu start-upów, restrukturyzacji/likwidacji PS, budowaniu strategii współpracy z biznesem, w poszukiwaniu i otwieraniu nowych branż dla PS, tworzeniu oraz realizacji planów reintegracyjnych w PS etc.
- asysta dla managerów PS przy budowaniu marki PS.

8. Instrumenty zwrotne dla rozwoju ekonomii społecznej

Instrument finansowy będzie ukierunkowany na tworzenie i rozwój PES na różnych etapach rozwoju, odpowiadając różnym ich potrzebom. Zakłada się finansowanie pożyczek przeznaczonych dla PES w początkowym okresie ich działalności (pożyczka na start) oraz pożyczek umożliwiających rozwój tych podmiotów (pożyczka na rozwój), jak również uruchomienie społecznych funduszy kapitałowych lub quasi-kapitałowych dla przedsiębiorstw społecznych o znacznym potencjale wzrostu. Przewiduje się możliwość częściowego umorzenia kapitału pożyczek w przypadku realizacji przez wspierane podmioty celów spójnych z celami strategicznymi EFS+.

9. Dostępność cyfrowa

Realizowane będą m.in. działania z zakresu upowszechniania tematyki dostępności cyfrowej, w tym działań kierowanych do podmiotów objętych przepisami prawa związanymi z dostępnością cyfrową; opracowania planu strategicznego wdrażania dostępności cyfrowej w Polsce w perspektywie do 2030 r.; włączenia dostępności cyfrowej do programów nauczania na poziomie uczelni, szkół policealnych i pomaturalnych oraz średnich; szkoleń dotyczących dostępności cyfrowej.

10. AI-DC - sztuczna inteligencja wspierająca dostępność cyfrową

Działania obejmą m.in.: analizę możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w obszarze badania i zapewniania dostępności cyfrowej; opracowanie walidatorów dostępności cyfrowej - narzędzi bazujących na analizie problemów i rozwiązań dzięki AI; opracowanie narzędzi wspierających użytkowników oraz podmioty objęte obowiązkiem zapewniania dostępności cyfrowej, bazujących na AI.

11. Dostępne cyfrowo akty prawne

Realizowane będą działania mające na celu wypracowanie zasad publikacji aktów prawnych, które będą dostępne do swobodnego odbioru przez wszystkie grupy użytkowników, w tym osoby z niepełnosprawnościami.

12. Koordynacja wdrażania dostępności do polityk publicznych

Działania obejmą:

- wsparcie kadrowe dla ośrodka koordynacyjnego w MFIPR w zakresie dostępności
- zapewnienie partycypacyjnego schematu realizacji polityk publicznych w zakresie dostępności - Rada Dostępności, Partnerstwo na rzecz dostępności
- wsparcie wdrażania ustawy o zapewnianiu dostępności
- realizacja ekspertyz, analiz, opracowań związanych z zapewnianiem dostępności w różnych politykach publicznych
- działania świadomościowe skierowane do różnych grup odbiorców związane potrzebą zapewniania dostępności.

13. Systemowe wsparcie dostępności w wybranych sektorach

Działania obejmą:

- realizację badań, ekspertyz i analiz w celu opracowania i wdrożenia standardów sektorowych
- opracowanie standardów dostępności dla danego sektora
- przegląd przepisów prawa i wprowadzanie zmian związanych z poprawą dostępności
- organizację wydarzeń branżowych, spotkań i konferencji poświęconych wdrażaniu dostępności w danym sektorze
- szkolenia i kursy dla pracowników danego sektora służące podnoszeniu wiedzy, świadomości i kompetencji w dziedzinie dostępności w danym sektorze (np. kierownicy, architekci, logistycy, sprzedawcy)
- rozwiązania IT służące poprawie dostępności w danym sektorze (np. moduły

dostępności w istniejących systemach, bazy danych o miejscach, produktach czy usługach dostępnych i rodzajach ułatwień).

14. Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych wykonujących zadania kontrolne i nadzorcze w związku z wdrożeniem Europejskiej Dyrektywy o Dostępności

Działania będą obejmować szkolenia oraz budowanie zdolności administracyjnych w zakresie monitorowania realizacji przepisów implementujących dyrektywę.

Główne grupy docelowe

- Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej oraz inne instytucje działające na poziomie regionu
- organizacje pozarządowe
- pracownicy zatrudnieni w instytucjach pomocy społecznej, pracownicy socjalni zatrudnieni w innych niż pomoc społeczna instytucjach i podmiotach, przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oraz pracownicy innych podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego, kadry CUS
- Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)
- JST szczebla gminnego i powiatowego
- podmioty ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwa społeczne
- przedsiębiorcy
- osoby odbywające karę pozbawienia wolności
- kadra Służby Więziennej
- podmioty publiczne i prywatne: szkoły, uczelnie, urzędy administracji publicznej, przedsiębiorstwa, instytucje kultury
- specjaliści w zakresie dostępności cyfrowej
- instytuty badawcze
- organy administracji publicznej
- Rada Dostępności
- Partnerstwo na rzecz dostępności

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, istnieje obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim ww. artykuł jest realizowany w ramach zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

W ramach celu przewidziano m.in. działania poświęcone integracji społ.-zawodowej osób odbywających karę pozbawienia wolności. W ich rezultacie osoby, które opuszczą jednostki penitencjarne, będą przygotowane do ponownego włączenia się w życie społ. i zawodowe. Wsparcie przyczyni się również do wzmocnienia NGO w prowadzeniu działań na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Działania przyczynią się także do zwiększenia dostępności cyfrowej zasobów i treści, a tym samym do większej możliwości korzystania z nich przez wszystkie grupy użytkowników, w tym przez osoby ze szczególnymi potrzebami i z niepełnosprawnościami.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, a także czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Nie jest przewidziane wykorzystanie narzędzi terytorialnych. Typ operacji będzie wdrażany w całym kraju.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W programie będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W działaniu będą wykorzystane instrumenty finansowe z częściową dotacją w przypadku wspierania celów strategicznych EFS+ oraz instrumenty o charakterze kapitałowym lub quasi kapitałowym. Uzasadnieniem zastosowania instrumentów finansowych jest istnienie potwierdzonej badaniem luki finansowej w dostępności do finansowania w grupie odbiorców docelowych wsparcia. Badanie luki finansowej wskazuje bowiem, że mimo dużego zapotrzebowania na środki finansowe, PES mają poważne problemy z dostępem do kredytów bankowych. Dla wielu z nich brak odpowiednich zabezpieczeń stanowił podstawową barierę w pozyskaniu finansowania zwrotnego - większość PES nie dysponuje bowiem odpowiednim majątkiem. Istotnym problemem jest również brak bankowej oferty kredytowej uwzględniającej specyfikę PES, jak również brak zainteresowania komercyjnych instytucji finansowych w skonstruowaniu takiej oferty. Za potrzebą udostępnienia PES instrumentów zwrotnych przemawia również rosnąca dojrzałość tych podmiotów, która pociąga za sobą wzrost świadomości i sprawności operacyjnej. Przedsiębiorstwa te muszą docelowo być w stanie funkcjonować w warunkach konkurencyjnej gospodarki rynkowej, a zatem będą zmuszone sprawnie korzystać ze wszystkich dostępnych form finansowania własnych celów gospodarczych. Powyższe stanowi jednoznaczne uzasadnienie dla uruchomienia instrumentów finansowych dla PES.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych w programie modeli i standardów w zakresie pomocy i integracji społecznej	sztuka	1	3
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały wsparcie służące wzmocnieniu ich potencjału instytucjonalnego i eksperckiego w zakresie usuwania barier i	sztuka	50	200

					stosowania zasad dostępności			
I	h	EFS	nie dotyczy		liczba pracowników zatrudnionych w instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego objętych wsparciem świadczonym przez ROPS programu	osoba	6000	20000
I	h	EFS	nie dotyczy		liczba więźniów, którzy uzyskali wsparcie w ramach programu	osoba	19 200	50 400
I	h	EFS	nie dotyczy		liczba osób, które uzyskały wsparcie w zakresie działań służących wdrażaniu ustawy o ES	osoba	175	350
I	h	EFS	nie dotyczy		liczba pracowników JST, objętych doradztwem i/lub	osoba	200	400

					rzecznictwem w obszarze włączenia społecznego			
I	h	EFS	nie dotyczy		liczba menadżerów PS, którzy wzięli udział w programie edukacyjno - szkoleniowym	osoba	125	450
I	h	EFS	nie dotyczy		liczba inwestycji zwrotnych dla podmiotów ekonomii społecznej	sztuka	80	831
I	h	EFS+	nie dotyczy		Liczba opracowań/analiz/ekspertyz dotyczących wdrażania dostępności na podstawie ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	sztuka	5	15

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba wdrożonych w programie modeli i standardów w zakresie pomocy i integracji społecznej	sztuka	15	2020	3	CST2021	
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba organizacji pozarządowych, które po opuszczeniu	sztuka	50	2021	180	CST2021	

					programu uczestniczyły w procesie usuwania barier i stosowania zasad dostępności						
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba pracowników zatrudnionych w instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego, którzy dzięki wsparciu	osoba	2362	2020	1900 0	CST2021	

					ROPS podnieśli kwalifikacje programu						
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba więźniów, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoba	30 517	2020	47 880	CST2021	
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba byłych więźniów pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesiący po opuszczeniu	osoba	28%	2019	28%	Badanie ewaluacy jne	

					jednostki penitencjarnej						
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które zostały zaangażowa ne do realizacji zadań wskazanych w ustawie o ES po projekcie	osoba	100	2020	280	CST2021	
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba pracowników instytucji na poziomie regionalnym, którzy nabyli kompetencje w ramach doradztwa w	osoba	260	2020	300	CST2021	

					obszarze włączenia społecznego						
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba menadżerów PS, którzy podnieśli kompetencje w zakresie zarządzania przedsiębiorst wem społecznym	osoba	112	2020	360	CST2021	
I	h	EFS+	nie dotyczy		liczba miejsc pracy utworzonych w podmiotach ekonomii społecznej	sztuka	1250	2022	831	CST2021	
I	h	EFS+	nie		liczba	sztuka	4	2021	3	CST2021	

			dotyczy		obszarów/sektorów dla których wprowadzono zmiany prawa lub standardy służące poprawie dostępności						
I	h	EFS+	nie dotyczy		Stworzenie systemu nadzoru rynku w zakresie dostępności produktów i usług	sztuka	0		1	Dane własne MFIPR	

Cel szczegółowy i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

Powiązane rodzaje działań

Wsparcie w tym obszarze ma na celu lepsze wykorzystanie potencjału pracowników migrujących, którzy są zainteresowani pracą w Polsce i wsparcie pracodawców poszukujących pracowników cudzoziemskich.

1. Wspieranie procesów zarządzania migracjami zarobkowymi w celu lepszego wykorzystania potencjału migrantów zarobkowych i wsparcia pracodawców poszukujących pracowników cudzoziemskich.

Typ operacji ma na celu wsparcie wszystkich podmiotów zaangażowanych w procesy migracyjne w obszarze zatrudnienia i integracji z rynkiem pracy (pracodawcy, urzędy i cudzoziemcy) poprzez:

- wypracowanie i wdrożenie modelu standardu obsługi pracodawców i cudzoziemców przez publiczne służby zatrudnienia,
- wypracowanie i wdrożenie narzędzi dostarczających kompleksowych informacji o zasadach zatrudniania i pracy w Polsce poprzez: modernizację i rozwój centrum informacyjno-konsultacyjnego dotyczącego zatrudnienia cudzoziemców, przepisów o dostępie do polskiego rynku pracy, możliwości rozwojowych kariery i przedsiębiorczości oraz dostosowanie stron internetowych instytucji publicznych i innych podmiotów do potrzeb migrantów zarobkowych,
- wypracowanie i wdrożenie działań informacyjno-promocyjnych oraz wspierających rekrutację w wybranych państwach pochodzenia cudzoziemców.

Główne grupy docelowe

- instytucje rynku pracy
- jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne
- jednostki administracji publicznej
- pracodawcy

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Działania w tym celu przyczynią się do wyrównania szans na rynku pracy cudzoziemców przebywających w Polsce.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tego celu szczegółowego ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć skierowanych do poszczególnych kategorii regionów

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	i	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych standardów obsługi cudzoziemców w programie	sztuka	0	1
I	i	EFS+	nie dotyczy		liczba dostosowanych portali instytucji publicznych do potrzeb migrantów zarobkowych w	sztuka	5	10

					programie			
I	i	EFS+	nie dotyczy		centrum informacyjno- konsultacyjne dotyczące warunków zatrudnienia cudzoziemców w Polsce rozbudowane w ramach Programu	sztuka	0	1

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi
I	i	EFS+	nie dotyczy		odsetek publicznych służb zatrudnienia, w których wdrożono opracowane standardy obsługi cudzoziemców	procent	0	2021	100%	dane własne MRPiT	
I	i	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które otrzymały	osoba	0	2021	100 000	dane własne	

					komplekso wą informację o warunkach zatrudnieni a w Polsce					MRPI T	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------	--

Cel szczegółowy k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

Powiązane rodzaje działań

1. Budowa i rozwój potencjału instytucjonalnego organizacji pozarządowych do świadczenia usług publicznych

Realizowane będą działania mające na celu wsparcie organizacji pozarządowych działających w poszczególnych obszarach usług publicznych (m.in. edukacja i kształcenie, włączenie i integracja społeczna, rynek pracy, ochrona zdrowia), a tym samym poprawę i wzrost dostępności dostarczanych przez organizacje obywatelskie usług. Zaplanowane wsparcie zakłada opracowanie i wdrożenie mechanizmów zapewniających m.in. podniesienie jakości i dostępności usług, wzmocnienia współpracy placówek oświatowych z lokalnymi NGO, kształcenie kadr organizacji obywatelskich z zakresu budowania potencjału instytucjonalnego NGO oraz szkolenia z zakresu prowadzonej działalności, jak również doradztwo, które umożliwi organizacjom lepsze rozpoznawanie potrzeb w zakresie realizowanych przez nie działań. Wsparcie to zapewni również profesjonalizację działalności NGO w zakresie świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej.

2. Wypracowanie rozwiązań wspierających budowę sieci współpracy międzysektorowej w poszczególnych obszarach usług publicznych

W ramach projektów prowadzone będą następujące działania:

- wypracowanie lokalnych programów wsparcia o charakterze publiczno-społecznym,
- doradztwo specjalistyczne dla organizacji pozarządowych planujących i

realizujących współpracę międzysektorową,

- szkolenia specjalistyczne oraz doradztwo dla przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- wypracowanie lokalnych programów wsparcia na rzecz młodzieży.

Celem zaplanowanych działań jest wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych działających w poszczególnych obszarach usług publicznych do budowy sieci współpracy międzysektorowej, która pozwoli wzmocnić możliwości ich oddziaływania oraz wdrożyć mechanizmy umożliwiające sprawne i bardziej skuteczne działanie w obszarze działalności danej organizacji. Działanie wspierać będzie także wielowymiarowa współpraca międzysektorowa w zakresie idei zaangażowania społecznego młodych ludzi w tym wypracowanie narzędzi wspierających dialog z młodzieżą.

3. Wzmocnienie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez stworzenie systemu teleinformatycznego, w ramach którego będzie działał centralny rejestr wolnych miejsc w pieczy zastępczej oraz centralny rejestr placówek opiekuńczo-wychowawczych

W ramach tego typu projektu zaplanowane jest przeprowadzenie zmian legislacyjnych dotyczących wprowadzenia systemu teleinformatycznego zawierającego rejestr wolnych miejsc w pieczy, a także rejestr placówek opiekuńczo-wychowawczych. Dzięki temu systemowi jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także sądy rodzinne podejmujące decyzje w kwestii umieszczenia dziecka w placówkach będą mogły uzyskać informacje na temat wszystkich wolnych miejsc na terenie Polski, tak aby podjąć decyzję najlepszą dla dobra danego dziecka.

Powstanie tego systemu umożliwi przeprowadzenie analizy sytuacji dzieci w pieczy zastępczej z dalszym wskazaniem działań na rzecz dobra dzieci, opracowanie modelu planu działań w kierunku stabilizacji sytuacji dzieci, a także przeprowadzenie pilotażu modelu analizy i przygotowywania planu wraz z raportem i rekomendacjami.

Wsparcie w tym obszarze ma na celu zapewnienie warunków życia i rozwoju dzieci i

młodzieży przebywających w całodobowych instytucjach opieki, zgodnych z Konwencją o Prawach Dziecka ONZ, poprzez wzmocnienie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.

4. Wsparcie finansowe dla JST zlecających lub powierzających PES usługi społeczne

Zapewnienie dostępności do wysokiej jakości usług społecznych w środowiskach lokalnych świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej jest ważnym elementem zarówno dla rozwoju usług społecznych jak i tworzenia rynku dla sektora ekonomii społecznej. W tym celu wdrażane będą działania zakładające wypłacanie „premię społeczną” dla JST zlecających lub powierzających PES realizację usług społecznych. Zaplanowana interwencja przyczyni się do zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług społecznych w środowiskach lokalnych świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej oraz do zachęci JST do zamawiania usług społecznych w sektorze społecznym, budując międzysektorową współpracę.

5. Podnoszenie kompetencji pracowników instytucji regionalnych zajmujących się planowaniem oraz wdrażaniem polityki z zakresu usług społecznych na poziomie regionu oraz stworzenie platformy wymiany doświadczeń na rzecz tych instytucji

Celem interwencji jest podniesienie kompetencji pracowników instytucji regionalnych zajmujących się tworzeniem oraz wdrażaniem polityki społecznej, jak również utworzenie platformy wymiany doświadczeń i koordynacji działań w zakresie usług społecznych realizowanych ze środków EFS+ w ramach programów regionalnych.

Działania w tym typie projektu obejmą między innymi:

- wsparcie szkoleniowe i doradcze z zakresu usług społecznych, w tym wypracowanie narzędzi/mechanizmów wsparcia dla podmiotów przekształcających się w CUS
- wypracowanie rekomendacji zmiany ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz innych przepisów prawnych mających zastosowanie w ich działalności, z uwzględnieniem kontekstu społeczno-demograficznego, analizy ekonomicznej, jak również deinstytucjonalizacji

usług społecznych

- działania z zakresu mapowania i sieciowania funkcjonujących CUS
- umożliwienie wymiany doświadczeń, dobrych praktyk oraz wspólnego wypracowywania rozwiązań przez instytucje regionalne, w tym wypracowanie mechanizmów wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w procesie deinstytucjonalizacji usług społecznych
- wsparcie merytoryczne oraz eksperckie dla instytucji regionalnych, w tym badania dotyczące poziomu świadczenia usług w społeczności lokalnej w jednostkach samorządu terytorialnego w kontekście terytorialnym
- wypracowywanie zaleceń dla programów regionalnych dot. realizacji wsparcia z EFS+ w zakresie deinstytucjonalizacji oraz poprawy dostępu do usług.

6. Instrumenty zwrotne dla przedsiębiorców w celu poprawy dostępności prowadzonej przez nich działalności gospodarczej

Uruchomione zostaną pożyczki, które zapewnią przedsiębiorcom dostęp do środków finansowych w celu dostosowania swojej działalności do wymogów określonych w przepisach prawnych. Wymogi te określa przede wszystkim ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, a także Europejski Akt o Dostępności. Ten ostatni zakłada, że podmioty gospodarcze będą zobowiązane do stosowania wspólnych zasad dostępności, co ma zagwarantować większą pewność obrotu gospodarczego.

Główne grupy docelowe

- przedstawiciele organizacji pozarządowych działających w poszczególnych obszarach usług publicznych
- jednostki samorządu terytorialnego
- dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej
- organizacje pozarządowe realizujące lub planujące realizację usług społecznych na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego
- przedsiębiorcy

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Zaplanowane w ramach tego celu działania przyczynia się m.in. do wzmocnienie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, co pozwoli na zapewnienie dzieciom rodzinnych, sprzyjających rozwojowi warunków życia, a tym samym lepszy start w dorosłe życie. Ponadto dzięki pożyczką przedsiębiorcy będą mieli możliwość dostosowania swojej działalności do wymogów dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Nie jest przewidziane wykorzystanie narzędzi terytorialnych. Typ operacji będzie wdrażany w całym kraju.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi 1 będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Planowane jest dokapitalizowanie Funduszu dostępności oraz uruchomienie w jego ramach nowej linii pożyczek skierowanej do przedsiębiorców, którzy widzą potrzebę podjęcia działań zwiększających dostępność prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	k	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy zostali objęci wsparciem w zakresie świadczenia usług społecznych	osoba	2 500	10 000
I	k	EFS+	nie dotyczy		liczba organizacji pozarządowych, które uzyskały wsparcie w ramach współpracy międzysektorowej	sztuka	50	200
I	k	EFS+	nie		funkcjonujący system	sztuka	0	1

			dotyczy		teleinformatyczny obejmujący centralny rejestr wolnych miejsc w pieczy zastępczej oraz centralny rejestr placówek opiekuńczo-wychowawczych			
l	h	EFS	nie dotyczy		liczba zamówień dla PES, na realizację których przyznano premię społeczną	sztuka	269	538
l	k	EFS+	nie dotyczy		opracowany mechanizm wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w procesie deinstytucjonalizacji usług społecznych	sztuka	0	1
l	k	EFS+	nie dotyczy		liczba raportów z oceny funkcjonowania CUS	sztuka	0	1
l	k	EFS+	nie		liczba pakietów	sztuka	0	1

			dotyczy		rekomendacji do zmian ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych oraz otoczenia prawnego, w ramach którego działają centra usług społecznych			
I	k	EFS+	nie dotyczy		liczba instrumentów zwrotnych na finansowanie inwestycji przedsiębiorców w zakresie poprawy dostępności ich działalności gospodarczej	sztuka	300	660

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródła danych	Uwagi
I	k	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy podnieśli kompetencje w zakresie świadczenia usług społecznych	osoba	8913	2021	9000	CST2021	
I	k	EFS+	nie dotyczy		liczba organizacji pozarządowych	sztuka	0	2021	180	CST2021	

					h, w których w których pilotażowo wdrożono model współpracy międzysektoro wej						
I	k	EFS+	nie dotyczy		liczba dzieci, dla których opracowano plan działań w kierunku stabilizacji sytuacji i docelowego usamodzielnie nia	osoba	0	2021	1140	CST20 21	
I	k	EFS+	nie dotyczy		liczba jednostek	sztuka	285	2020	162	CST20 21	

					samorządu terytorialnego, w których po udziale w projekcie wzrosła wartość usług społecznych zlecanych PES						
I	k	EFS+	nie dotyczy		liczba ROPS, w których został wdrożony mechanizm wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w procesie	sztuka	0	2021	16	CST20 21	

					deinstytucjonalizacji usług społecznych						
l	k	EFS+	nie dotyczy		liczba funkcjonujących sieci CUS	sztuka	0	2021	1	CST2021	
					Wskaźnik dla IF do ustalenia na podstawie oceny ex-ante instrumentów finansowych na lata 2021-2017 w tym obszarze		0	2021	do ustalenia na podstawie oceny ex-ante instrumentów finansowych na lata 2021-2017 w tym obszarze		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cele szczegółowe a) – I)

W Osi I będzie możliwość realizacji współpracy ponadnarodowej we wszystkich celach szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-I) rozporządzenia ws. EFS+.

Powiązane rodzaje działań

Współpraca z partnerami zagranicznymi realizowana w Programie przyczyni się do wymiany doświadczeń, wykorzystania rozwiązań niestosowanych dotychczas w Polsce, a także wypracowania nowych rozwiązań, zwiększając przez to jakość podejmowanej interwencji.

Dzięki współpracy ponadnarodowej podmioty z Polski:

- uzyskają dostęp do nowej wiedzy i pomysłów oraz możliwość dzielenia się własnymi przemyśleniami i przedyskutowania ich w szerszym kontekście,
- będą mogły skorzystać z doświadczenia i wiedzy partnerów w celu przetestowania oraz udoskonalenia istniejących produktów np. kursów, metod, narzędzi, procedur etc.,
- będą miały możliwość nawiązywania kontaktów z większą grupą partnerów w prowadzonej działalności, co może wpłynąć na zwiększenie skali i jakości świadczonych usług/realizowanych zadań.

Realizacja projektów współpracy ponadnarodowej zwiększa zakres i zasięg oddziaływania projektu, daje możliwość nawiązania kontaktów, wprowadzenia innowacji, wypracowania dodatkowych rezultatów i produktów, pozyskania nowych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, zaś w przypadku uczestników projektu umożliwia uzyskanie nowych kompetencji zawodowych i kluczowych, wzbogacenie wiedzy merytorycznej oraz doskonalenie umiejętności językowych i komunikacyjnych.

Wdrażając wsparcie o charakterze współpracy ponadnarodowej, należy zachować elastyczność i dopuścić realizację projektów w ramach wszystkich celów szczegółowych wdrażanych w ramach Programu.

W ramach współpracy ponadnarodowej będą realizowane następujące typy operacji:

1. **Projekty współpracy ponadnarodowej**, zakładające wdrożenie nowych rozwiązań dzięki współpracy z partnerem zagranicznym
2. **Funkcjonowanie sieci współpracy w obszarach wsparcia EFS**, umożliwiających wymianę doświadczeń i wzajemne uczenie się
3. **Rozszerzenie projektów standardowych o komponent współpracy ponadnarodowej.**

Rozszerzanie projektów przeznaczone jest dla podmiotów realizujących projekty standardowe (również z ramach programów regionalnych), które chcą podnieść jakość realizowanych działań poprzez wykorzystanie współpracy z partnerem ponadnarodowym.

W przypadku wszystkich typów operacji poza wymianą informacji i doświadczeń, mogą zostać objęte wsparciem 3 schematy współpracy z partnerem ponadnarodowym:

- wypracowanie nowych rozwiązań w partnerstwie zagranicznym
- adaptacja zagranicznych rozwiązań w Polsce
- równoległe tworzenie nowych rozwiązań.

Główne grupy docelowe

- grupy docelowe Programu

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Należy również zwrócić uwagę, że działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane ww. art. 9, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Nie jest przewidziane wykorzystanie narzędzi terytorialnych. Typ operacji będzie wdrażany w całym kraju.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi I będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w ramach wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia ws. EFS+.

Program pośrednio wpisuje się w realizację celów i obszarów priorytetowych Strategii UE dla Rozwoju Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) w szczególności w Obszarze Tematycznym Edukacja. Projekty/nabory w ramach współpracy ponadnarodowej, dofinansowane w ramach FERS, które wspierałyby realizację ww. strategii mogłoby w szczególności koncentrować się na takich obszarach jak: rynek pracy dla wszystkich, wykorzystanie zasobów wynikających z dłuższego życia; działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi; wsparcie dla pracowników migrujących.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
I	a-I	EFS+	nie dotyczy		liczba podmiotów, które podjęły współpracę z partnerem zagranicznym w Programie	sztuka	60	180

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi

I	a-I	EFS+	nie dotyczy		liczba podmiotów, które wdrożyły nowe rozwiązania a dzięki współpracy z partnerem zagranicznym	sztuka	933 (sprawozdanie roczne POWER)	2020	240	CST2021	
---	-----	------	-------------	--	--	--------	---------------------------------	------	-----	---------	--

Oś II Rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi

Cel szczegółowy c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Powiązane rodzaje działań

1. Wsparcie tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

W ramach tego typu projektu realizowane będą działania mające na celu poprawę dostępu do opieki nad najmłodszymi dziećmi poprzez zwiększenie liczby miejsc opieki w jej instytucjonalnych formach (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie), w nowoutworzonych lub istniejących placówkach oraz zapewnienie ich dofinansowania przez pierwsze 36 miesięcy funkcjonowania. Planowane działania będą częścią wieloletniego programu MALUCH+ integrującego różne źródła dofinansowania (środki Krajowego Planu Odbudowy, EFS+ i budżetu państwa). Realizowane wsparcie będzie uwzględniało potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami lub zagrożonych niepełnosprawnością.

Aby zaplanowane wsparcie stanowiło element systemowej zmiany, dzięki której zniwelowane zostaną tzw. „białe plamy”, czyli gminy, gdzie miejsca opieki nad najmłodszymi dziećmi nie występują, alokacja przeznaczona na to wsparcie będzie dzielona na wszystkie gminy w kraju na podstawie odpowiedniego algorytmu.

Z uwagi na fakt, iż celem zaplanowanej interwencji jest zwiększenie upowszechnienia i dostępu do instytucjonalnych form opieki nad najmłodszymi dziećmi, a na utworzonych i dofinansowanych miejscach przewidywania jest rotacja, rodzice i dzieci nie będą traktowani jako uczestnicy projektów. Bezpośrednimi odbiorcami wsparcia i uczestnikami projektu będą natomiast podmioty odpowiedzialne za prowadzenie instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Mając na względzie potrzebę uproszczenia procedur wykorzystania środków EFS+,

wsparcie w tym obszarze będzie rozliczane z KE na podstawie art. 95 CPR+ (finansowania niepowiązanego z kosztami), tj. w oparciu o dostarczenie uzgodnionych rezultatów w postaci utworzenia i utrzymania przez określony czas w instytucjach opieki uzgodnionej liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech, spełniających wymogi określone w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2019 r. poz. 409, z późn. zm.). Wydatki rozliczane na podstawie finansowania niepowiązanego z kosztami będą ponoszone w ramach wieloletniego programu krajowego.

2. Podniesienie kompetencji przedstawicieli podmiotów tworzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz kadry sprawującej opiekę nad dziećmi

W ramach tego typu projektu realizowane będą szkolenia mające na celu zwiększenie kompetencji kadr instytucji opieki nad dziećmi w zakresie realizacji opieki dotyczące m.in. integracji sensorycznej, pomocy logopedycznej i psychologicznej, rehabilitacji, pierwszej pomocy. Jednocześnie finansowane będą działania mające na celu zwiększenie potencjału jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawicieli innych podmiotów tworzących i prowadzących miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w realizacji opieki poprzez szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia miejsc opieki wskazanych w ustawie z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Główne grupy docelowe

- Podmioty prowadzące instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3: jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.
- Kadra zatrudniona w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady powinny być przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Niniejszy cel szczegółowy będzie przyczyniać się do wyrównywania szans kobiet i mężczyzn poprzez zwiększenie dostępności opieki dla dzieci do lat 3, pozwalając tym samym na powrót lub wejście na rynek pracy rodzica (w głównej mierze kobiet). Wsparcie przyczyni się również do wyrównywania szans w kwestii dostępności dla dzieci z niepełnosprawnościami.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Dostęp do wsparcia będą miały co do zasady wszystkie gminy w kraju. Zaplanowana na to wsparcie alokacja będzie dzielona na gminy za pomocą algorytmu, który zapewni samorządom powszechny dostęp do środków na rozwój opieki nad dziećmi do lat 3.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W tym celu szczegółowym w Osi II nie będą realizowane działania międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe z udziałem beneficjentów w co najmniej jednym innym państwie członkowskim lub poza Unią.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
II	c)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	sztuka	20 285	38 285
II	c)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba dofinansowanych miejsc opieki	sztuka	33 785	74 285
II	c)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad dziećmi do lat 3 objętych wsparciem	osoba	700	1 400

					szkoleniowym w zakresie form opieki nad dziećmi do lat 3			
II	c)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba osób zatrudnionych w instytucjach opieki nad dziećmi do lat 3, objętych wsparciem szkoleniowym w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	osoba	700	1 400

Tabela 2: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródła danych	Uwagi
II	c)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 przy współdziałaniu środków UE, które funkcjonują 36 miesięcy	sztuka	194 800	2021	74 285	CST2021	
II	c)	EFS+	Nie		Liczba	osoba	11 158	2021	1 100	CST20	

			dotyczy		przedstawicie li podmiotów prowadzący h instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, którzy podnieśli kompetencje w zakresie rozwiązań związanych z organizacją i finansowanie m opieki nad dziećmi do lat 3					21	
II	c)	EFS+	Nie		Liczba osób	osoba	0	2021	1 100	CST20	

			dotyczy		zatrudnionych w instytucjach opieki, które podniosły swoje kompetencje w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3					21	
--	--	--	---------	--	---	--	--	--	--	----	--

Oś III Równe szanse dla wszystkich

Cel szczegółowy h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

Powiązane rodzaje działań

Wsparcie skoncentrowane będzie na wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań wpływających na poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Zmiany będą miały charakter systemowy i realnie przyczynią się do wdrożenia postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Typy projektów w celu szczegółowym h:

1. Wdrożenie i przetestowanie rozwiązań dotyczących zatrudnienia wspomaganego

Zatrudnienie wspomagane jest rozwiązaniem uzupełniającym funkcjonujący system wspierania zatrudniania osób z niepełnosprawnościami. Będzie ono kierowane do osób mających szczególne trudności w samodzielnym znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Planowane jest m.in. przygotowanie administracji do wdrożenia zatrudnienia wspomaganego, zorganizowanie sieci agencji zatrudnienia wspomaganego, realizacja zatrudnienia wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami.

2. Opracowanie i przetestowanie narzędzi wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami - kręgów wsparcia oraz modelu wspieranego podejmowania decyzji, w tym asystenta prawnego

W tym typie operacji wypracowywane będą narzędzia, które pozwolą osobom z niepełnosprawnościami wieść bardziej samodzielne życie poprzez wykorzystanie takich rozwiązań jak kręgi wsparcia, czy instytucja asystenta prawnego.

Kręgi wsparcia obejmują tworzenie wokół osób z niepełnosprawnościami grupy osób wspierających, oferujących wsparcie specjalistyczne (np. asystent osobisty, pracownik pomocy społecznej, terapeuta, prawnik) i nieformalne (np.

rodzina, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi, wolontariusze). Kręgi wsparcia zapobiegają wykluczeniu i izolacji od życia w społeczności lokalnej. Wsparcie jest ściśle skoncentrowane na potrzebach osoby z niepełnosprawnością, zgodnie z jej indywidualnymi preferencjami i zakłada w pełni włączający charakter. Celem wsparcia jest umożliwienie pozostania osoby w wybranym przez siebie miejscu zamieszkania, przy zapewnieniu niezbędnych usług wspierających. Przewiduje się również wsparcie wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami w celu przygotowania osób do wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienia im wsparcia specjalistów.

Model wspieranego podejmowania decyzji ma na celu zastąpienie instytucji ubezwłasnowolnienia. Pozwoli on zapewnić osobie z niepełnosprawnością intelektualną lub z zaburzeniami psychicznymi możliwość podejmowania decyzji we własnych sprawach w maksymalnie możliwym zakresie. Planuje się wypracowanie i przetestowanie wyspecjalizowanych usług zapewniających wsparcie m.in. poprzez instytucję asystentów prawnych dla osób, które są obecnie - lub mogły by być w najbliższej przyszłości - objęte instytucją ubezwłasnowolnienia.

3. Przygotowanie kompleksowego i zintegrowanego systemu orzekania o niepełnosprawności

Planowany system orzekania o niepełnosprawności będzie oparty o Międzynarodową Klasyfikację Funkcjonowania ICF oraz zgodny z postanowieniami Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Orzekanie o niepełnosprawności będzie prowadzone przez niezależną instytucję - krajowe centrum do spraw orzekania o niepełnosprawności, nad którym nadzór będzie sprawował Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Planowane jest zbudowanie infrastruktury orzeczniczej, przygotowanie i wdrożenie systemu informatycznego na potrzeby orzecznictwa oraz przeszkolenie kadry.

4. Opracowanie i przetestowanie modelu wsparcia dla rodzin z osobą z niepełnosprawnością lub zagrożoną niepełnosprawnością

Niepełnosprawność dotyka nie tylko osoby, u której ona występuje, ale też ich rodziny. Wsparcie rodzin z osobami, w tym dziećmi, z niepełnosprawnością lub zagrożonymi niepełnosprawnością będzie stanowiło wymierną pomoc dla tych rodzin, skupioną na ich potrzebach – informacyjnych, psychologicznych, itp. Stworzony zostanie pilotaż instytucji doradców rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością lub zagrożonym niepełnosprawnością, zapewnione zostanie zwiększenie dostępności informacji niezbędnych dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami przez uruchomienie portalu informacyjnego i infolinii, zorganizowanie usługi hybrydowych asystentów rodziny umożliwiających wsparcie, w tym o charakterze psychologicznym, w formie spotkań oraz on-line, a także wprowadzenie bonu rehabilitacyjno-terapeutycznego.

5. Utworzenie centrum komunikacji dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, zapewniającego komunikowanie się i uzyskanie informacji, w tym przy pomocy alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC) oraz języka migowego

Typ projektu obejmuje utworzenie Centrum Komunikacji do obsługi osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami i zapewnienie im informacji, w szczególności dla osób z niepełnosprawnością słuchu. Wsparcie obejmie również usprawnienie działań w zakresie likwidacji barier komunikacyjnych, w tym barier napotykanych przez osoby z niepełnosprawnością sensoryczną, intelektualną, korzystających z alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji (AAC), poprzez zapewnienie i upowszechnienie usług AAC (włączając w to zapewnienie tekstu łatwego do czytania, ETR), dając możliwość efektywnego porozumiewania się za ich pomocą m.in. w kontaktach z podmiotami publicznymi.

Centrum umożliwi komunikowanie się i zapewnienie informacji dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, także komunikacji w polskim języku migowym, SKOGN lub przy pomocy AAC (włączając w to ETR).

Główne grupy docelowe

- Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny

- Kadra orzekająca o niepełnosprawności
- Specjaliści pracujący na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

W ramach niniejszego celu zostaną podjęte działania m.in. na rzecz wsparcia rodzin z osobą z niepełnosprawnością lub zagrożonym niepełnosprawnością. Tym samym w znacznym stopniu działania te przyczynią się do poprawy sytuacji ww. rodzin, w tym zwłaszcza kobiet, gdyż jak pokazują dane zazwyczaj to one pełnią rolę opiekuńczą.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Przewiduje się ukierunkowanie interwencji w Osi III cel szczegółowy h) na miastach tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz gminach zagrożonych trwałą marginalizacją. Zakłada się, że ukierunkowanie interwencji na te obszary nastąpi poprzez: (1) wydzielenie w poszczególnych typach interwencji dla OSI pewnej minimalnej alokacji lub (2) ogłaszanie profilowanych konkursów lub (3) preferencje w konkursach dla tej grupy docelowej lub konkretnych obszarów.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W tym celu szczegółowym w Osi III nie będą realizowane działania międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe z udziałem beneficjentów w co najmniej jednym innym państwie członkowskim lub poza Unią.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych usługą zatrudnienia wspomaganego w ramach programu	osoba	6500	18000
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba opracowanych modeli wspieranego podejmowania decyzji skierowanych do osób z niepełnosprawnościami	sztuka	0	1
III	h)	EFS+	Nie		Nowy system orzekania	sztuka	1	1

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
			dotyczy		o niepełnosprawności			
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba wypracowanych instrumentów w zakresie wsparcia rodzin z osobą/dzieckiem z niepełnosprawnością lub zagrożonym niepełnosprawnością	osoba	1	4
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba powstałych Centrów Komunikacji dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, zapewniającego	sztuka	0	1

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
					komunikowanie się i uzyskanie informacji, w tym przy pomocy alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji oraz języka migowego			

Tabela 2: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba osób z niepełnosprawnościami pracujących po opuszczeniu programu zatrudnienia wspomaganego	osoba	35239	2020	5400	CST2021	
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych	osoba	100	2020	2000	CST2021	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					pomocą w ramach kręgów wsparcia						
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Funkcjonujący nowy system orzekania o niepełnosprawności	sztuka	6	2020	1	CST2021	
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba wdrożonych instrumentów w zakresie wsparcia	sztuka	29	2020	4	CST2021	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					rodzin z osobą/ dzieckiem z niepełnosprawnością lub zagrożonym niepełnosprawnością						
III	h)	EFS+	Nie dotyczy		Liczba funkcjonujących Centrów Komunikacji dla osób z różnego rodzaju	sztuka	0	Nie dotyczy	1	CST2021	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					niepełnosprawnościami, zapewniającego komunikowanie się i uzyskanie informacji, w tym przy pomocy alternatywnych i wspomagających sposobów komunikacji) oraz języka migowego						

Oś IV Zdrowie

Cel szczegółowy d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze przystosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

Powiązane rodzaje działań

Interwencja EFS+ w tym celu szczegółowym ma przede wszystkim na celu wzmocnienie zasobów kadrowych dostępnych na rynku pracy poprzez wydłużenie czasu aktywności zawodowej wybranych grup docelowych. Wsparcie w zakresie profilaktyki i działań świadomościowych przyczyni się do wzrostu produktywności i zmniejszenia liczby przypadków trwałej niezdolności do pracy z powodów zdrowotnych.

1. Wsparcie działań w w zakresie profilaktyki

Wspierane będą działania profilaktyczne skierowane głównie do grup największego ryzyka, skupiające się na przeciwdziałaniu chorobom cywilizacyjnym będącym najczęstszym powodem dezaktywizacji zawodowej z przyczyn zdrowotnych (choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, choroby (zaburzenia) psychiczne, choroby układu kostno-stawowo-mięśniowego oraz choroby układu oddechowego). Działania profilaktyczne zostaną powiązane z profilaktyką trzeciorzędową, tj. rehabilitacją przeciwdziałającą dezaktywizacji zawodowej.

Opracowane i wdrożone zostaną programy profilaktyczne dotyczące w szczególności czynników ryzyka, wczesnego wykrywania chorób oraz rehabilitacji ułatwiającej powrót do aktywności zawodowej. Prowadzone będą również działania standaryzacyjne i koncepcyjne w zakresie kompleksowej opieki profilaktycznej.

Podjęte zostaną również działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne i spełniające inne istotne zadania związane ze zdrowiem publicznym, takie jak wsparcie zapobiegania infekcjom bakteryjnym czy popularyzacja szczepień.

2. Wsparcie działań w zakresie kształtowania i rozwoju postaw prozdrowotnych oraz przedsięwzięć promujących zdrowy styl życia

Wspieranie działań na rzecz kształtowania i rozwoju postaw prozdrowotnych oraz przedsięwzięć promujących zdrowy styl życia ma na celu budowę odpornego systemu opieki zdrowotnej, w którym obywatele czują się odpowiedzialni za stan swojego zdrowia. Planuje się również opracowanie i wdrożenie nowego modelu działań w zakresie zdrowia publicznego, działania koncepcyjne i badawcze w zakresie zdrowia publicznego oraz działania w zakresie popularyzacji zdrowego stylu życia i zdrowego odżywiania.

Główne grupy docelowe

- osoby w wieku aktywności zawodowej, w szczególności ze zidentyfikowanych grup największego ryzyka
- ogół społeczeństwa
- podmioty lecznicze udzielające świadczeń zdrowotnych, w szczególności w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej
- pracownicy/współpracownicy podmiotów świadczących usługi w zakresie POZ i AOS
- Ministerstwo Zdrowia lub podmioty mu podległe
- podmioty realizujące zadania w zakresie zdrowia publicznego
- Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji
- Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny
- Krajowe Centrum do Spraw AIDS

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie

wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tego celu szczegółowego ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe, nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć ukierunkowanych terytorialnie.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi IV nie będą realizowane działania międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe z udziałem beneficjentów w co najmniej jednym innym państwie członkowskim lub poza Unią.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
IV	d)	EFS+	nie dotyczy		liczba opracowanych programów profilaktycznych w zakresie chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy	sztuka	2	5
IV	d)	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w ramach działań profilaktycznych	osoba	6250	25000
IV	d)	EFS+	nie dotyczy		liczba zrealizowanych kampanii edukacyjno-informacyjnych	sztuka	2	5

IV	d)	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie kształtowania i rozwoju postaw prozdrowotnych oraz przedsięwzięć promujących zdrowy styl życia	osoba	16 250	65 000
----	----	------	-------------	--	--	-------	--------	--------

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundus z	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi
IV	d)	EFS+	nie dotyczy		liczba wdrożonych programów profilaktycznych w zakresie chorób negatywnie wpływających	sztuka	15	2021	5	CST2021	Wartość odniesienia osiągnięta w ramach Działania 5.1 PO

					na zasoby pracy						WER 2014-2020
IV	d)	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które dzięki interwencji FERS zgłosiły się na badania profilaktyczne	osoba	65 000	2021	25 000	Wskaźnik mierzony przez beneficjenta na podstawie informacji od osób korzystających ze wsparcia w projekcie	Wartość odniesienia osiągnięta w ramach Działania 5.1 PO WER 2014-2020
IV	d)	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które zwiększyły kompetencje	osoba	0	2021	50 000	CST2021	Z uwagi na zupełnie nowy

					w zakresie postaw prozdrowotny ch						zakres wsparcia nie jest możliwe wskazani e wartości odniesieni a
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cel szczegółowy f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Powiązane rodzaje działań

Interwencja EFS+ w tym celu szczegółowym, z uwagi niewystarczające zasoby kadrowe systemu ochrony zdrowia, w szczególności w opiece długoterminowej i opiece psychiatrycznej, zakłada wsparcie kształcenia przeddyplomowego przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia.

1. Rozwój i wsparcie kształcenia innych zawodów związanych z ochroną zdrowia

Realizowane będzie kształcenie przeddyplomowe przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia: specjalistów systemu ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, opiekunów medycznych i terapeutów zajęciowych. Dzięki wsparciu opiekunów medycznych oraz specjalistów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego zwiększy się dostępność zasobów kadrowych, których zabezpieczenie jest istotne w kontekście działań na rzecz rozwoju usług zdrowotnych świadczonych w środowisku lokalnym.

Główne grupy docelowe

- kadry medyczne
- instytucje uprawnione do kształcenia kadr medycznych
- Ministerstwo Zdrowia

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć,

rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Realizacja niniejszego celu będzie przyczyniała się do wsparcia osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie wykwalifikowanej kadry medycznej, zwiększenie jej zasobów, a przez to będzie pozytywnie wpływała na zwiększenie dostępności ilościowej usług medycznych.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tego celu szczegółowego ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe, nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć ukierunkowanych terytorialnie.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi IV nie będą realizowane działania międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe z udziałem beneficjentów w co najmniej jednym innym państwie członkowskim lub poza Unią.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
IV	f)	EFS+	Nie dotyczy		liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach prowadzonych w ramach kształcenia przeddyplomowego	osoba	75	300

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi

IV	f)	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach kształcenia przeddyplomowego	osoba	0	2021	255	CST 2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
----	----	------	-------------	--	--	-------	---	------	-----	----------	--

Cel szczegółowy g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i promowanie wspieranie mobilności zawodowej

Powiązane rodzaje działań

Interwencja EFS+ w tym celu szczegółowym, w związku z potrzebami inwestycyjnymi w zakresie podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowywania personelu medycznego i personelu opieki długoterminowej, obejmuje kształcenie podyplomowe kadr medycznych i przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia.

1. Rozwój i wsparcie kształcenia podyplomowego lekarzy

W zakresie rozwoju i wsparcia kształcenia lekarzy wprowadzane będą nowoczesne metody nauczania, zwiększające efektywność i trwałość wyników nauczania poprzez wsparcie infrastruktury oraz narzędzi służących nauce, w tym rozwój istniejących ośrodków symulacji medycznej oraz tworzenie nowych centrów. Wspierana będzie wymiana naukowa i dydaktyczna realizowana między uczelniami krajowymi oraz krajowymi i zagranicznymi, w tym przy pomocy urządzeń informatycznych.

Wspierane będzie również kształcenie specjalizacyjne lekarzy w dziedzinach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno-demograficznych Polski oraz kursy z zakresu medycyny rodzinnej dla lekarzy pracujących w POZ.

Przewidziano także wsparcie szkoleniowe węższych umiejętności lekarskich jako odpowiedź na zwiększenie dostępu do deficytowych świadczeń medycznych istotnych z punktu widzenia demograficznego i epidemiologicznego.

Planowana jest standaryzacja szkolenia podyplomowego lekarzy w specjalizacjach zabiegowych, pod kątem nauczania umiejętności wysoce specjalistycznych poprzez stworzenie sieci ośrodków symulacji zabiegowych, szkolących przyszłych specjalistów w zakresie umiejętności zabiegowych.

Przewidziano również wsparcie infrastrukturalne uczelni medycznych oraz działania

mające na celu wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w obszarze doskonalenia technik operacyjnych i diagnostycznych i ich równomierne upowszechnienie na terenie kraju.

Dodatkowo zaplanowano realizację działań wspierających lekarzy z innych państw w nauce języka polskiego w celu umożliwienia pracy w Polsce.

2. Rozwój i wsparcie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych

Planowane działania są ukierunkowane na kształcenie podyplomowe w obszarach związanych z potrzebami epidemiologiczno-demograficznymi (kursy kwalifikacyjne, kursy specjalizacyjne).

Przewidziano również wsparcie rozwoju zawodowego (w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii).

3. Rozwój i wsparcie kształcenia podyplomowego przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia

Działania będą ukierunkowane na kształcenie podyplomowe przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia (m.in. specjalistów systemu ochrony zdrowia w tym psychicznego dzieci i młodzieży, ratowników medycznych, kadrę LPR, dyspozytorów medycznych, diagnostów laboratoryjnych, farmaceutów, fizjoterapeutów, opiekunów medycznych, asystentów stomatologicznych, higienistów stomatologicznych, ortoptystów, optometrystów, elektroradiologów, techników farmaceutycznych, techników masażystów, techników ortopedii, terapeutów zajęciowych, protetyków słuchu, techników dentystycznych, dietetyków, techników sterylizacji medycznej, logopedów).

Realizowane będą również działania wspierające podyplomowy proces dydaktyczny z zastosowaniem kształcenia praktycznego przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia (m.in. ratowników medycznych i fizjoterapeutów).

Przewidziano także szkolenia dla pracowników systemu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz innych pracowników systemów publicznych zajmujących się wsparciem dla dzieci i młodzieży zagrożonych wystąpieniem zaburzeń psychicznych, rozwój zasobów kadrowych dziennej opieki zdrowotnej dla

osób starszych oraz wspieranie przygotowania zawodowego do pełnienia funkcji przez asystentów zdrowienia.

W każdym z ww. obszarów możliwa będzie realizacja działań zwiększających kompetencje pracowników w zakresie telemedycyny, w tym działania zwiększające kompetencje cyfrowe/ świadomość na temat rozwiązań telemedycznych w ochronie zdrowia i e-zdrowia oraz zakres ich wykorzystania.

4. Rozwój i wsparcie kształcenia kadr organizacyjnych, administracyjnych i zarządzających systemu ochrony zdrowia

Przewidziane są szkolenia pracowników systemu ochrony zdrowia służące poprawie efektywności funkcjonowania tego systemu, w tym podnoszenie kompetencji kadry zarządzającej podmiotów funkcjonujących w obszarze ochrony zdrowia, jak również działania zwiększające kompetencje koordynatorów opieki w placówkach POZ.

Działania szkoleniowe będą miały również na celu zwiększenie kompetencji pracowników w zakresie telemedycyny i e-zdrowia.

Dodatkowo zakłada się realizację szkoleń mających na celu wsparcie procesów analitycznych u płatnika publicznego.

Główne grupy docelowe

- kadry medyczne oraz osoby wykonujące zawody/kształcące się w zawodach mających zastosowanie w ochronie zdrowia
- Ministerstwo Zdrowia
- instytucje uprawnione do kształcenia kadr medycznych
- CMKP
- CKPPiP
- pracodawcy/organizacje pracodawców
- pracownicy JST
- pracownicy urzędów wojewódzkich
- pracownicy PIS, PIF oraz URPL

- kadry organizacyjne/administracyjne/zarządzające systemu ochrony zdrowia/podmiotów leczniczych
- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- osoby przygotowujące się do pełnienia funkcji asystentów zdrowienia
- osoby zatrudnione w publicznym systemie opieki zdrowotnej, oświaty lub jednostkach pomocy społecznej
- LPR

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Realizacja celu przyczyni się do rozwoju zasobów kadrowych opieki zdrowotnej przez co pozytywnie wpływa na jakość i dostępność ilościową świadczonych usług opieki zdrowotnej, w tym dla grup w niekorzystnej sytuacji.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na

etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tego celu szczegółowego ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe, nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć ukierunkowanych terytorialnie.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi IV nie będą realizowane działania międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe z udziałem beneficjentów w co najmniej jednym innym państwie członkowskim lub poza Unią.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
IV	g)	EFS+	nie dotyczy		liczba lekarzy objętych wsparciem w ramach kształcenia specjalizacyjnego	osoba	2 000	8 000
IV	g)	EFS+	nie dotyczy		liczba wspartych Centrów Symulacji Medycznej	sztuka	8	30
IV	g)	EFS+	nie dotyczy		liczba lekarzy, którzy uczestniczyli w szkoleniach objętych certyfikatem umiejętności	osoba	1 000	4 500
IV	g)	EFS+	nie dotyczy		liczba osób uczestniczących w kursie z języka polskiego	osoba	500	2 000
IV	g)	EFS+	nie dotyczy		liczba pielęgniarek i położnych	osoba	2 500	10 000

					objętych wsparciem w zakresie kształcenia podyplomowego			
IV	g)	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia objętych wsparciem w zakresie kształcenia podyplomowego	osoba	29 800	119 200
IV	g)	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie psychologii klinicznej, psychoterapii, terapii środowiskowej lub innych kursów i szkoleń z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży	osoba	600	2 400
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie przygotowania zawodowego do pełnienia funkcji asystentów zdrowia	osoba	25	100
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba pracowników	osoba	6 693	26 770

					organizacyjnych, administracyjnych lub zarządzających podmiotów funkcjonujących w obszarze ochrony zdrowia, którzy zostali objęci wsparciem szkoleniowym lub doradczym			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusze	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik [Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba lekarzy, którzy ukończyli szkolenie specjalizacyjne w określonych dziedzinach	osoba	9 115	2021	1 100	CST2021	

					medycyny						
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba wdrożonych programów szkoleń symulacyjnych	sztuka	3	2021	7	CST202 1	
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba lekarzy, którzy uzyskali certyfikat umiejętności	osoba	10000	2021	12500	CST202 1	
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek, położnych i ratowników medycznych, którzy złożyli wnioski do Ministra Zdrowia o wydanie zgody na pracę	osoba	570	2021	1700	CST202 1	

					w Polsce na uproszczonych zasadach						
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba pielęgniarek i położnych, które podniosły kwalifikacje	osoba	31 000	2021	8 000	CST202 1	
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, którzy podnieśli kwalifikacje	osoba	36000	2021	95360	CST202 1	
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba przedstawicieli kadry zatrudnionej w publicznym systemie opieki	osoba	Nie dotyczy	2021	1600	CST202 1	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia

					zdrowotnej, oświaty lub jednostkach pomocy społecznej, którzy uzyskali kwalifikacje						nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba osób, które uzyskały kompetencje niezbędne do pełnienia funkcji asystentów zdrowia	osoba	Nie dotyczy	2021	100	CST2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba opiekunów medycznych, którzy podnieśli	osoba	Nie dotyczy	2021	1500	CST2021	Z uwagi na zupełnie nowy

					kompetencje w zakresie opieki nad osobami starszymi wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu						zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
IV	g)	EFS+	Nie dotyczy		liczba pracowników organizacyjnych, administracyjnych lub zarządzających podmiotów funkcjonujących w obszarze ochrony zdrowia, którzy podnieśli swoje kompetencje	osoba	12873	2021	21416	CST2021	

Cel szczegółowy k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

Powiązane rodzaje działań

Interwencja EFS+ w tym celu szczegółowym ma na celu poprawę dostępności, odporności i skuteczności systemu ochrony zdrowia przede wszystkim poprzez zwiększanie dostępu do usług zdrowotnych o wysokiej jakości świadczonych w szczególności w środowisku lokalnym oraz dla osób w niekorzystnej sytuacji.

1. Wsparcie działań w zakresie deinstytucjonalizacji opieki medycznej

Zakłada się opracowanie i pilotaż nowych form opieki dziennej dla osób starszych, w tym osób z zaburzeniami otępiennymi, poszerzenie dostępności domowej opieki zdrowotnej, rozwój innowacyjnych form opieki zdrowotnej dla osób starszych, w tym rozwiązań telemedycznych, rozwój wsparcia dla opiekunów nieformalnych osób starszych oraz wsparcie działań informacyjnych w zakresie dostępnej opieki zdrowotnej.

W zakresie wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi przewiduje się działania wspierające nowy model ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, a także przygotowanie i realizację specjalistycznych programów diagnozy i leczenia zaburzeń psychicznych.

Planowane jest również wdrażanie i upowszechnianie standardów postępowania w przypadku ryzyka zachowań samobójczych.

2. Wzmocnienie i rozwój potencjału systemu ochrony zdrowia

Planowane są działania na rzecz wsparcia podmiotów leczniczych w zakresie przygotowania do wdrożenia standardów akredytacyjnych i przeprowadzenia oceny

akredytacyjnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej.

Przewidziano również wsparcie na rzecz poprawy jakości zarządzania w podmiotach systemu ochrony zdrowia, optymalizacji procedur oraz wspierania działań sanitarnych, zapobiegawczych i przeciwepidemicznych, a także wdrożenie modeli w zakresie optymalizacji udzielania świadczeń zdrowotnych. Dzięki sprawnie działającym podmiotom leczniczym zostanie wzmocniony potencjał całego sektora ochrony zdrowia.

Planowane są również działania w zakresie włączania organizacji pozarządowych reprezentujących pacjentów w działania w obszarze ochrony zdrowia.

Zakłada się także wzmocnienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia poprzez dalsze rozbudowywanie procesu tworzenia mapy potrzeb zdrowotnych.

3. Rozwiązania w zakresie koordynacji opieki zdrowotnej

Planowane są działania w zakresie wzmocnienia dojrzałości placówek podstawowej opieki zdrowotnej do organizacji opieki koordynowanej.

Opracowane i pilotażowo wdrożone zostaną nowe formy opieki koordynowanej z zakresu rehabilitacji oraz opieki dla kobiet w ciąży z cukrzycą.

Działania będą skupione na wsparciu podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz zdeinstytucjonalizowanych form opieki zdrowotnej, co przyczyni się do odwrócenia piramidy świadczeń oraz zwiększenia dostępności do opieki zdrowotnej.

4. Poprawa funkcjonowania świadczeń w zakresie: kardiologii, geriatrici, psychiatrii, położnictwa, diabetologii, opieki paliatywnej, chorób przewlekłych

Przeprowadzone zostaną programy pilotażowe mające na celu zwiększenie jakości w zakresie określonych dziedzin medycyny, wykorzystujące rozwiązania telemedyczne.

5. Poprawa dostępności podmiotów leczniczych

Opracowane i wdrożone zostaną standardy dostępności w podmiotach świadczących AOS.

Przeprowadzone zostaną szkolenia dla pracowników podmiotów leczniczych świadczących AOS w zakresie obsługi pacjenta ze szczególnymi potrzebami.

6. Wdrożenie opieki farmaceutycznej

Wsparcie obejmuje opracowanie standardów i metod współpracy różnych zawodów medycznych w ramach opieki farmaceutycznej oraz przeprowadzeniu pilotażu w zakresie opieki farmaceutycznej.

Główne grupy docelowe

- pacjenci, osoby starsze i osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz ich opiekunowie
- podmioty wykonujące działalność leczniczą
- instytucje systemu ochrony zdrowia
- pracownicy systemu ochrony zdrowia, w tym kadry medyczne, pracownicy placówek udzielających świadczeń w ramach nowego modelu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży
- pracownicy dysponentów środków publicznych dedykowanych ochronie zdrowia
- pracownicy jednostek samorządu terytorialnego
- partnerzy społeczni
- organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego
- Ministerstwo Zdrowia
- Narodowy Fundusz Zdrowia
- apteki ogólnodostępne i apteki szpitalne, w których świadczy się opiekę farmaceutyczną
- farmaceuci i pracownicy aptek
- pracownicy pomocy społecznej, kadra pedagogiczna, rodzice, służby mundurowe

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Realizacja niniejszego celu będzie przyczyniała się do wzrostu aktywności społecznej osób starszych i doświadczających problemów zdrowia psychicznego. Będzie także pozytywnie oddziaływała na wzrost dostępności miejsc i sposobu świadczenia pomocy dla tych osób.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tego celu szczegółowego ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe, nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć ukierunkowanych terytorialnie.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W tym celu szczegółowym w Osi IV nie będą realizowane działania międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe z udziałem beneficjentów w co najmniej jednym innym państwie członkowskim lub poza Unią.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba podmiotów objętych wsparciem w ramach nowego modelu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży	sztuka	50	200
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba przygotowanych specjalistycznych programów diagnozy i leczenia zaburzeń psychicznych	sztuka	3	10

IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba opracowanych standardów funkcjonowania Dziennych Centrów Wsparcia Pamięci	sztuka	0	1
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba opiekunów osób starszych lub wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu objętych wsparciem	osoba	500	2 000
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie upowszechniania i wdrażania standardów postępowania w przypadku ryzyka zachowań samobójczych	osoba	15000	45000

IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba podmiotów wykonujących działalność leczniczą, objętych wsparciem w zakresie działań projakościowych	sztuka	41	413
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw pacjenta objętych wsparciem w ramach programu	sztuka	9	45
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba opracowanych modeli w zakresie optymalizacji udzielania świadczeń zdrowotnych	sztuka	1	2
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba podmiotów	sztuka	150	400

					lecniczych objętych wsparciem w zakresie koordynacji opieki zdrowotnej			
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba podmiotów leczniczych świadczących AOS, objętych wsparciem w ramach podnoszenia standardu obsługi pacjenta ze szczególnymi potrzebami	sztuka	90	250
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba placówek objętych pilotażem w ramach świadczeń telemedycznych	sztuka	300	1000
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba aptek objętych pilotażem opieki farmaceutycznej	sztuka	1000	2000

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba podmiotów, które wdrożyły działania projakościowe w ramach nowego modelu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży	sztuka	nie dotyczy	2021	200	CST 2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
IV	k)	EFS+	Nie		liczba	sztuka	nie dotyczy	2021	10	CST	Z uwagi na

			dotyczy		zrealizowanych specjalistycznych programów diagnozy i leczenia zaburzeń psychicznych					2021	zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba utworzonych w ramach pilotażu Dziennych Centrów Wsparcia Pamięci	sztuka	nie dotyczy	2021	16	CST 2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba opiekunów osób starszych i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu , których ogólny	osoba	nie dotyczy	2021	2000	CST 2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości

					stan zdrowia psychicznego poprawił się dzięki wsparciu w programie						bazowej
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba osób, które podniosły swoje kompetencje w zakresie upowszechniania i wdrażania standardów postępowania w przypadku ryzyka zachowań samobójczych	osoba	nie dotyczy	2021	4500 0	CST 2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba podmiotów leczniczych, u których przeprowadzon	sztuka	387	2021	350	CST 2021	

					o ocenę akredytacyjną						
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba organizacji pozarządowych reprezentujących pacjentów, które zostały włączone w działania w obszarze ochrony zdrowia	sztuka	45	2021	45	CST 2021	
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba wdrożonych modeli w zakresie optymalizacji udzielania świadczeń zdrowotnych	sztuka	nie dotyczy	2021	2	CST 2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej

IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba podmiotów leczniczych, które wdrożyły rozwiązania w zakresie koordynacji opieki zdrowotnej	sztuka	45	2021	100	CST 2021	Wartość bazowana podana dla projektu PO WER pn. <i>Przygotowanie, przetestowanie i wdrożenie do systemu opieki zdrowotnej organizacji opieki koordynowanej (OOK) Etap II Faza pilotażowa - model POZ+</i>
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba podmiotów leczniczych świadczących	sztuka	20	2021	250	CST 2021	

					AOS, które wdrożyły standard obsługi pacjenta ze szczególnymi potrzebami						
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba wdrożonych programów pilotażowych w zakresie telemedycyny	sztuka	nie dotyczy	2021	20	CST 2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości bazowej
IV	k)	EFS+	Nie dotyczy		liczba aptek, które wdrożyły opiekę farmaceutyczną w ramach pilotażu	sztuka	nie dotyczy	2021	2000	CST 2021	Z uwagi na zupełnie nowy zakres wsparcia nie jest możliwe wskazanie wartości

												bazowej
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------

Oś V Szkolnictwo wyższe i nauka

Cel szczegółowy f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, inkluzywnego włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Powiązane rodzaje działań

1. Rozwój kwalifikacji i kompetencji studentów

Kreowane będą relacje uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, przy uwzględnieniu potrzeb rynku pracy i wyzwań rozwojowych, poprzez:

- wsparcie współpracy z pracodawcami przez m.in. wspólną realizację programów rozwoju kompetencji studentów oraz programów stażowych i zajęć praktycznych
- podnoszenie kwalifikacji i kompetencji studentów, w szczególności przekrojowych i cyfrowych
- tworzenie i wsparcie działalności Akademickich Biur Karier.

2. Wsparcie współpracy z pracodawcami poprzez wspieranie doktoratów wdrożeniowych

Wspierane będzie kształcenie doktorantów w ramach szkół doktorskich we współpracy z zatrudniającymi ich przedsiębiorcami albo innymi podmiotami, czego efektem będzie wdrażanie w tych podmiotach wyników prowadzonej przez doktorantów działalności naukowej.

3. Wsparcie uczestnictwa wybitnie uzdolnionych studentów w międzynarodowych konkursach, zawodach, konferencjach

Działania będą się koncentrować na wsparciu wybitnie uzdolnionych studentów w rozwoju ich aktywności naukowej, innowacyjności, kreatywności, poprzez wspieranie

ich uczestnictwa w międzynarodowych konkursach, zawodach, konferencjach itp.

4. Rozwój kwalifikacji i kompetencji doktorantów

Wspierane będzie lepsze dostosowanie kształcenia na studiach doktoranckich do potrzeb rynku pracy i wyzwań rozwojowych poprzez rozwój kwalifikacji i kompetencji cyfrowych, przekrojowych, badawczych i naukowych doktorantów.

5. Dostosowanie oferty dydaktycznej uczelni do potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa

Tworzone będą nowe lub modyfikowane istniejące kierunki na studiach I i II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich, tak by odpowiadały potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa. Wspierana będzie realizacja kształcenia w odpowiedzi na potrzeby wyzwań rozwojowych i regionalnych rynków pracy (w tym we współpracy z pracodawcami), a także włączane będą w programach kształcenia zagadnienia z zakresu dostępności, szczególnie w obszarze projektowania uniwersalnego.

6. Rozwój doskonałości dydaktycznej i naukowej podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki

Działania będą polegać na:

- rozwoju kwalifikacji i kompetencji kadry dydaktycznej i naukowej w zakresie kompetencji merytorycznych, przekrojowych, cyfrowych i informacyjnych, jak również w zakresie nowoczesnych metod dydaktycznych
- wsparciu wysokiej jakości procesów dydaktycznych poprzez wsparcie tworzenia i funkcjonowania centrów doskonałości dydaktycznej.

7. Rozwój kwalifikacji i kompetencji zarządczych, przekrojowych i cyfrowych kadry zarządzającej i administracyjnej podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki

Rozwijane będą kwalifikacje i kompetencje kierownicze, zarządcze, administracyjne, przekrojowe i cyfrowe, m.in. w zakresie zarządzania zespołem, zarządzania finansami, zarządzania ryzykiem.

8. Rozwój oferty uczelni w zakresie uczenia się osób dorosłych

Działania będą ukierunkowane na:

- realizację tzw. trzeciej misji uczelni, dotyczącej opracowania i realizacji działań dydaktycznych, m.in. kursów, szkoleń dla osób dorosłych jako niestandardowych odbiorców szkolnictwa wyższego, nastawionej na rozwój kompetencji osób dorosłych, w tym wsparcie w zakresie zmiany kwalifikacji i dopasowania do oczekiwań pracodawców
- rozwój mikroświadczeń w szkolnictwie wyższym⁴.

9. Wdrażanie w podmiotach systemu szkolnictwa wyższego zmian w zakresie zarządzania procesem kształcenia oraz systemu kształcenia na odległość

Zmiany w zakresie zarządzania procesem kształcenia będą wdrażane poprzez m.in.:

- tworzenie lub modyfikację systemów i procedur kształcenia, w tym kształcenia na odległość
- digitalizację materiałów dydaktycznych
- tworzenie struktur na uczelni odpowiedzialnych za współpracę z pracodawcami, w tym prognozowanie zapotrzebowania na kompetencje w gospodarce
- wsparcie cyfryzacji procesu kształcenia w uczelniach.

10. Dostępne podmioty szkolnictwa wyższego i nauki

Działanie będzie się koncentrować na poprawie dostępności szkolnictwa wyższego dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.

11. Tworzenie i rozwój centrów wiedzy o dostępności

W ramach podmiotów systemu szkolnictwa wyższego tworzone i wspierane będą nowe centra wiedzy o dostępności. Zakłada się również wsparcie funkcjonowania i rozwijane działalność centrów utworzonych w PO WER.

12. Wsparcie krótkookresowej mobilności akademickiej studentów,

⁴ Typ operacji możliwy do realizacji po wprowadzeniu stosownych regulacji prawnych

doktorantów oraz kadry dydaktyczno-naukowej

Realizowane będą krótkookresowe mobilności i wymiany akademickie studentów, doktorantów i kadry, w tym m.in.:

- aktywny udział w konferencjach zagranicznych
- udział w szkole letniej/zimowej
- udział w kursach, szkoleniach, warsztatach, stażach zawodowych lub stażach przemysłowych, wizytach studyjnych, w tym również realizowanych u przedsiębiorców
- prowadzenie zajęć dydaktycznych.

13. Wsparcie zdolności instytucjonalnej podmiotów w zakresie przyjmowania i obsługi osób z zagranicy

Działania będą zmierzać do podniesienia zdolności instytucjonalnej w zakresie przyjmowania osób z zagranicy, w tym m.in.:

- doskonalenie procesów rekrutacji i obsługi studentów, doktorantów i kadry z zagranicy oraz dostosowania techniczne, organizacyjne i formalne, które ułatwią cudzoziemcom studiowanie w Polsce i podejmowanie współpracy naukowo-badawczej
- rozwijanie przez podmioty strategii umiędzynarodowienia oraz systemów współpracy z zagranicznym środowiskiem akademickim
- podnoszenie kompetencji kadry związanych z podejmowaniem i obsługą studentów, doktorantów i kadry z zagranicy.

14. Wsparcie tworzenia i realizacji międzynarodowych programów kształcenia

Wspierane będzie tworzenie i realizacja międzynarodowych programów kształcenia, poprzez m. in.:

- rozwój i doskonalenie intensywnych, elastycznych, międzynarodowych programów kształcenia

- rozwój i doskonalenie zdalnych międzynarodowych form kształcenia
- podniesienie kompetencji pracowników uczestniczącej w przygotowaniu i prowadzeniu międzynarodowych programów kształcenia.

15. Wzmocnienie rozwiązań w zakresie uznawalności wykształcenia

Działanie koncentrować się będzie na usprawnieniu przebiegu procesu uznawalności wyższego wykształcenia oraz stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki w celu kontynuacji nauki lub podjęcia pracy w Polsce poprzez:

- dostarczanie wiedzy i umiejętności z zakresu weryfikacji i oceny niezbędnych do uznania zagranicznych dokumentów o wykształceniu oraz wyszukiwania informacji pomocnych w procesie uznawalności
- tworzenie i rozwijanie narzędzi będących nośnikami wiedzy z zakresu uznawalności wykształcenia, zagranicznych systemów edukacji i kwalifikacji.

16. Programy międzynarodowych partnerstw akademickich uzupełniające do podejmowanych w programie Erasmus+

Działania będą polegać na:

- wspieraniu międzynarodowej aktywności związanej z budowaniem, utrzymaniem i rozwijaniem strategicznych partnerstw akademickich i ponadnarodowych sojuszy, w tym działania ukierunkowane na aktywizację uczelni w ramach Uniwersytetów Europejskich
- budowaniu potencjału krajowych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki na arenie międzynarodowej poprzez promowanie najlepszych praktyk oraz innowacyjnych rozwiązań
- wypracowaniu i wdrożeniu współpracy z partnerami zagranicznymi (uczelniami i instytucjami naukowymi) opartej na długofalowej relacji w obszarze umiędzynarodowienia.

17. Podejmowanie strategicznych inicjatyw krajowych związanych z bieżącymi trendami w umiędzynarodowieniu

Podejmowane inicjatywy będą odpowiedzią na strategiczne potrzeby podmiotów

szkolnictwa wyższego i nauki, w tym m.in.:

- aktywizacja podmiotów w zakresie podejmowania ponadnarodowej współpracy akademickiej z instytucjami ze strategicznych obszarów geograficznych,
- rozwijanie i animowanie współpracy z regionalnymi sieciami uczelni,
- działania uzupełniające zmierzające do powstania krajowej strategii umiędzynarodowienia,
- budowanie nowych przestrzeni dla rozwoju umiędzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego i nauki poprzez zacieśnianie współpracy z krajami o największym potencjale.

Główne grupy docelowe

- podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- pracodawcy/organizacje pracodawców
- minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego
- pozostali właściwi ministrowie nadzorujący uczelnie
- Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej oraz jej przedstawiciele

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Niniejszy cel będzie przyczyniał się do podnoszenia dostępności podmiotów szkolnictwa wyższego dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz szerzenia informacji na temat samej dostępności w ramach centrów wiedzy. Ponadto działania w tym celu zakładają włączenie tematyki dostępności w programach kształcenia, z naciskiem na projektowanie uniwersalne.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tego celu szczegółowego ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe, nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć skierowanych do poszczególnych kategorii regionów.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W Osi V nie będą realizowane działania międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe z udziałem beneficjentów w co najmniej jednym innym państwie członkowskim lub poza Unią.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie nabywania i rozwoju kompetencji i kwalifikacji odpowiadającym potrzebom gospodarki i rynku pracy	osoba	5 000	93 750
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba szkół doktorskich, które prowadzą kształcenie w ramach doktoratów	sztuka	15	50

					wdrożeniowych			
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w ramach studiów doktoranckich	osoba	0	8 340
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie uczestnictwa w międzynarodowych konferencjach, konkursach, zawodach	osoba	117	390
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie nowoutworzonych lub zmodyfikowanych kierunków studiów	osoba	0	20 000
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba pracowników podmiotów systemu	osoba	1 100	20 200

					szkolnictwa wyższego i nauki objętych wsparciem w zakresie podniesienia kwalifikacji lub kompetencji			
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w ramach oferty uczelni skierowanej do osób dorosłych w zakresie uczenia się przez całe życie	osoba	1 000	15 625
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki objętych wsparciem w celu zmian w zakresie zarządzania procesem kształcenia oraz	sztuka	10	20

					systemu kształcenia na odległość			
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba uczelni objętych wsparciem niwelującym zidentyfikowane bariery w dostępności	sztuka	37	75
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba centrów wiedzy o dostępności objętych wsparciem	sztuka	15	25
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób objętych wsparciem w zakresie międzynarodowej wymiany akademickiej	osoba	2 000	15 000
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki korzystających ze	sztuka	30	100

					wsparcia na rozwój w obszarze umiędzynarodowienia			
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki objętych wsparciem w celu podniesienia kompetencji w obszarze umiędzynarodowienia	osoba	1 100	8 000

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów											
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródła danych [200]	Uwagi [200]

							odniesienia				
5	F	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które nabyły kompetencje lub kwalifikacje odpowiadające potrzebom gospodarki i rynku pracy	osoba	79 780	2021	84 375	CST20 21	
5	F	EFS+	nie dotyczy		liczba złożonych rozpraw doktorskich o charakterze wdrożeniowym	sztuka	8 349	2021	800	CST20 21	
5	f	EFS+	nie		liczba osób,	osoba	2 200	2021	7 510	CST20	

			dotyczy		które nabyły kompetencje lub kwalifikacje odpowiadające potrzebom gospodarki i rynku pracy w ramach studiów doktoranckich					21	
5	F	EFS+	nie dotyczy		liczba uruchomionych nowych lub zmodyfikowanych kierunków studiów odpowiadających potrzebom gospodarki	sztuka	564	2021	450	CST20 21	

5	F	EFS+	nie dotyczy		liczba pracowników podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, którzy nabyli kwalifikacje lub kompetencje	osoba	16 100	2021	18 000	CST20 21	
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach oferty uczelni skierowanej do osób dorosłych w zakresie uczenia się	osoba	94 830	2021	14 062	CST20 21	

					przez całe życie						
5	F	EFS+	nie dotyczy		liczba podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, które wdrożyły zmiany w zakresie zarządzania procesem kształcenia oraz systemu kształcenia na odległość	sztuka	98	2021	18	CST2021	
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba uczelni, które wdrożyły rozwiązania niwelujące	sztuka	145	2021	67	CST2021	

					zidentyfikowane bariery dostępności						
5	F	EFS+	nie dotyczy		liczba centrów wiedzy o dostępności funkcjonujących po zakończeniu projektu	sztuka	4	2021	23	CST20 21	
5	F	EFS+	nie dotyczy		liczba osób, które w wyniku międzynarodowej wymiany akademickiej podniosły swoje kompetencje	osoba	6 500	2021	15 000	CST20 21	
5	f	EFS+	nie dotyczy		liczba podmiotów	sztuka	90	2021	100	CST20 21	

					systemu szkolnictwa wyższego i nauki, u których wzrósł poziom umiędzynarodo wienia						
5	F	EFS+	nie dotyczy		liczba przedstawicieli podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, którzy podnieśli kompetencje w obszarze umiędzynarodo wienia	osoba	7 000	2021	7 500	CST20 21	

Oś VI Innowacje społeczne

Wszystkie cele szczegółowe określone w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia w sprawie EFS+

Powiązane rodzaje działań

1. Makro-innowacje – opracowanie (o ile będzie to konieczne), przetestowanie, upowszechnienie i podjęcie działań w zakresie włączenia wybranych nowych rozwiązań do polityki lub praktyki.

Celem makro-innowacji jest zapewnienie możliwości wprowadzenia zmian do istniejącej praktyki przez podmioty o większym potencjale lub realizację projektów pozwalających na wypracowanie innowacji w zakresie polityki publicznej (tzw. *policy innovation*). W ramach przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w tym typie operacji zakłada się: 1) opracowanie rozwiązania, w tym jego modyfikację, jeśli jest to konieczne, 2) przeprowadzenie testu nowego sposobu, podejścia do rozwiązywania problemów społecznych, 3) upowszechnienie innowacji w rozumieniu zapewnienia dostępu do informacji o nowym rozwiązaniu lub efektach jego testowania oraz 4) w przypadku gdy pilotaż zakończy się pozytywnie - podjęcie działań o charakterze włączającym wybrane innowacje do praktyki lub polityki.

2. Mikro-innowacje:

- a) preinkubacja i inkubacja nowych pomysłów, w tym ich generowanie, opracowanie i rozwinięcie, oraz przetestowanie i upowszechnienie wybranych rozwiązań
- b) akceleracja nowych pomysłów, w tym ich rozwinięcie, udoskonalenie i przygotowanie do wdrożenia na szerszą skalę
- c) wykorzystanie technik behawioralnych w procesie projektowania lub świadczenia usług w ogólnym interesie.

W ramach mikro-innowacji zakłada się realizację trzech schematów.

Pierwszy przewiduje preinkubację i inkubację nowych rozwiązań (co zwane jest także eksperymentowaniem społecznym). W ramach preinkubacji i inkubacji finansowane będzie dotarcie do potencjalnych innowatorów społecznych, wsparcie ich w

rozwinięciu i opracowaniu nowych załączkowych pomysłów, a następnie przetestowanie rozwiązań i ich upowszechnienie. Ostatni etap w zakresie upowszechnienia obejmuje wybrane rozwiązania, które odznaczają się największym potencjałem do wykorzystania na szerszą skalę.

Drugi schemat akceleracji zakłada rozwinięcie mikro-innowacji z wykorzystaniem różnych procesów w zależności od charakteru innowacji i jej stopnia gotowości do wykorzystania na szerszą skalę. Może na przykład przewidywać dopracowanie pomysłu i jego ponowny test, w tym z udziałem zewnętrznych podmiotów, finansowanie funkcjonowania instytucji, której założenia modelowe opracowano wcześniej, przygotowanie potencjalnych użytkowników do wprowadzenia do ich praktyki nowych rozwiązań lub doradztwo w zakresie szerszego stosowania.

Trzeci schemat przewiduje wsparcie w zakresie współprojektowania lub testowania wybranych elementów wykorzystywanych w procesie świadczenia usług w ogólnym interesie z wykorzystaniem technik behawioralnych. Zakłada się finansowanie działalności podmiotu (lub podmiotów), do którego zgłaszałyby się jednostki odpowiedzialne za świadczenie tego rodzaju usług. Jego zadaniem będzie zaprojektowanie, we współpracy ze zgłaszającym, usług na podstawie wiedzy behawioralnej i, w wybranych przypadkach, przetestowanie skuteczności nowego rozwiązania.

3. Rozwój ekosystemu innowacji społecznych – wsparcie rozwoju środowiska sprzyjającego kreowaniu, rozwojowi i wdrażaniu innowacji społecznych.

Celem projektów jest wsparcie otoczenia innowacji społecznych na każdym etapie ich wdrażania, tj. od tworzenia nowych rozwiązań, przez ich rozwój i wdrożenie na szerszą skalę. Finansowane będą działania mające na celu wsparcie całości procesu pracy nad nowymi rozwiązaniami zarówno w odniesieniu do podmiotów inkubujących, jak i samych innowatorów w szerokim rozumieniu wszystkich typów operacji. Będzie się to odbywało m.in. poprzez tworzenie przyjaznego, szerokiego środowiska dla kreowania i rozwoju innowacji społecznych. W tym celu wykorzystane zostaną różne narzędzia, w tym zapewnienie dostępu do rozwiązań funkcjonujących w różnych sektorach, pobudzanie współpracy międzyinstytucjonalnej, wsparcie organizowania się środowiska innowatorów, podnoszenie kompetencji i umiejętności

w zakresie eksperymentowania, a także budowanie świadomości i przychylności dla nowatorskich rozwiązań.

4. **Skalowanie rozwiązań** – dopracowanie (o ile będzie to konieczne) i zwiększenie wykorzystania nowych rozwiązań, stosowanych dotąd w ograniczonym zakresie lub o ograniczonym zasięgu.

Istotą realizowanych inicjatyw jest zwiększenie wykorzystania nowych rozwiązań, które zostały już opracowane, ale mają dotąd ograniczony terytorialnie bądź sektorowo zasięg oraz tych, które były stosowane przez pojedyncze podmioty i nie funkcjonują na dużą skalę, wypracowanych zarówno w ramach projektów współfinansowanych z EFS, jak też w ramach innych inicjatyw, w tym tych wypracowanych w innych programach współfinansowanych przez UE. Ten typ operacji może być realizowany samodzielnie w ramach projektu albo wraz z innymi wyżej wskazanymi typami operacji.

Główne grupy docelowe

- podmioty wykorzystujące wypracowane rozwiązania
- podmioty i indywidualne osoby wspierane z wykorzystaniem wypracowanych rozwiązań
- innowatorzy (osoby, instytucje) kreujący nowe rozwiązania
- podmioty działające w sferze innowacji społecznych

Działania na rzecz równości, integracji i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania. Należy również zwrócić uwagę, że działania realizowane w ramach celów szczegółowych będą także zgodne z zapisami Karty Praw Podstawowych i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

W ramach niniejszej osi możliwe będzie tworzenie i przetestowanie różnych rozwiązań z zakresu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, a także, w zależności od zgłaszanych potrzeb, w innych obszarach przeciwdziałania dyskryminacji.

W odniesieniu do działań zmierzających do zapewnienia przestrzegania zasad na każdym etapie zarządzania i wdrażania, na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja jest zgodny z powyższymi zasadami. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum, który w kilku pytaniach weryfikuje założenia projektu. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, kryterium to będzie weryfikować czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania, jak również ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w ramach tej osi ma wymiar ogólnopolski. Z uwagi na powyższe, nie ma uzasadnienia do wydzielenia przedsięwzięć skierowanych do poszczególnych kategorii regionów.

Przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne i ponadnarodowe

W programie będzie możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej we wszystkich celach szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)-l) rozporządzenia EFS+.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Możliwe będzie wykorzystanie instrumentów finansowych po uprzednim przeprowadzeniu badania potwierdzającego lukę w finansowaniu oraz zapotrzebowanie na planowany instrument finansowy.

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu								
Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
VI	a-l	EFS	Nie dotyczy		Liczba innowacji przyjętych do dofinansowania	Szt.	162	640
VI	a-l	EFS	Nie dotyczy		Liczba innowacji społecznych podlegających skalowaniu	Szt.	4	23
VI	a-l	EFS	Nie dotyczy		Liczba funkcjonujących sieci współpracy podmiotów zajmujących się innowacjami	Szt.	1	1

społecznymi

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
VI	a-l	EFS	Nie dotyczy		Liczba przetestowanych innowacji społecznych	Szt.	106 (sprawozdanie roczne POWER)	2020	90	CST2021	
VI	a-l	EFS	Nie dotyczy		Liczba przeskalowanych innowacji społecznych	Szt.	0 (sprawozdanie roczne POWER)	2020	23	CST2021	

VI	a-l	EFS	Nie dotyczy		Liczba podmiotów, które uzyskały wsparcie w zakresie upowszechniania idei innowacji społecznych	Szt.	0 (sprawozdanie roczne POWER)		50	CST20 21	
----	-----	-----	-------------	--	---	------	----------------------------------	--	----	-------------	--

Oś VII Pomoc techniczna

Powiązane rodzaje działań

Wsparcie z Pomocy technicznej w ramach FERS będzie komplementarne w stosunku do działań realizowanych w ramach horyzontalnego programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich, przy zachowaniu podziału zadań wynikającego z przyjętej szczegółowej linii demarkacyjnej pomiędzy programami, przedstawionej w PT FE 2021-2027.

Cele Pomocy Technicznej

- 1) zapewnienie efektywnego wsparcia wszystkich procesów w FERS i wykorzystania środków FERS,
- 2) zapewnienie efektywności działań o charakterze koordynacyjnym w zakresie wdrażania celu polityki 4 finansowanego z EFS+ w obszarze programowania, monitorowania, ewaluacji, systemu wyboru projektów oraz kwalifikowalności wydatków w ramach EFS+.

Główne typy projektów

Działania realizowane w ramach osi priorytetowej Pomoc techniczna będą skoncentrowane na zapewnieniu wsparcia procesów wpływających na wdrażanie FERS oraz na działaniach związanych z koordynacją wdrażania EFS w Polsce w latach 2021-2027.

Cel 1 będzie realizowany w szczególności poprzez następujące działania:

- wsparcie potencjału kadrowego instytucji odpowiedzialnych za realizację działań FERS, pełniących funkcję Instytucji Pośredniczących;
- zapewnienie zaplecza technicznego niezbędnego do realizacji zadań w Programie;
- stałe podnoszenie kompetencji i kwalifikacji personelu zaangażowanego w zarządzanie i wdrażanie osi priorytetowych współfinansowanych z FERS m.in. poprzez szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy, a także poprzez studia i kontynuację kształcenia oraz staże, praktyki i wizyty studyjne w innych

krajach biorących udział w realizowaniu EFS+;

- przygotowanie doradztwa i tłumaczeń oraz ekspertyz, analiz, badań, sprawozdań i koncepcji na potrzeby realizacji Programu, niezbędnych do sprawnej realizacji Programu;
- monitoring, kontrola i audyt projektów realizowanych w ramach Programu;
- ewaluacja Programu;
- organizacja spotkań Komitetu Monitorującego, grup roboczych, warsztatów czy seminariów, pozwalających na bieżące monitorowanie i weryfikowanie wdrażania FERS, a także wymianę doświadczeń, wiedzy i informacji;
- zapewnienie wysokiej jakości procesu wyboru projektów w ramach Programu, w tym szkoleń dla osób dokonujących oceny, wsparcie ekspertów, doradztwo, ekspertyzy oraz analizy;
- budowa narzędzi informatycznych, które wspierać będą zadania związane m. in. z zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i szkoleniami;
- realizacja działań skierowanych do partnerów, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego, w tym partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych, których udział we wdrażaniu Programu stanowi realizację zasady partnerstwa;
- wymiana informacji i doświadczeń między podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie Programu;
- realizacja obowiązków dotyczących prowadzenia przez państwa członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej w ramach Programu.

Cel 2 będzie realizowany w szczególności poprzez następujące działania:

- finansowanie narzędzi niezbędnych do wymiany wiedzy i doświadczeń związanych z wdrażaniem EFS+;
- organizacja spotkań, grup roboczych i konferencji;
- zapewnienie wysokiej jakości procesu wyboru projektów w ramach EFS+;

w tym szkoleń dla osób dokonujących oceny, wsparcie ekspertów, doradztwo, ekspertyzy oraz analizy;

- ewaluacja działań realizowanych w EFS+;
- przygotowanie ekspertyz, analiz, publikacji, badań, sprawozdań i koncepcji na potrzeby realizacji EFS+ w Polsce;
- realizacja działań skierowanych do partnerów, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego, w tym partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych, których udział we wdrażaniu EFS+ stanowi realizację zasady partnerstwa;
- wymiana informacji i doświadczeń między podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie EFS+;
- budowa narzędzi informatycznych, które wspierać będą zadania związane z wyborem projektów i monitorowaniem uczestników projektów EFS+.

Umożliwienie realizacji i wdrożenia opisanych wyżej działań wymaga zapewnienia odpowiednich nakładów finansowych. Środki takie zostały przewidziane w ramach priorytetu VII Pomoc techniczna na poziomie 4 % alokacji dostępnej w ramach FERS. Pomoc techniczna zapewnia środki i narzędzia do realizacji opisanych celów.

Monitoring i ewaluacja (kontynuacja rozdziału Komunikacja i widoczność)

Działania komunikacyjne podlegają stałej ocenie i monitoringowi pod kątem ich jakości, trafności w realizacji celów komunikacyjnych i skuteczności w dotarciu do grup docelowych. Służą temu m.in. bieżące badania ankietowe, badania jakościowe (FGI, IDI, analizy eksperckie), analizy użyteczności.

Ocena strategiczna obejmuje systematyczne monitorowanie osiągnięcia założonych celów i wskaźników strategii komunikacji (w odstępie 1-3 miesięcy). Dodatkowo realizowane jest regularne badanie społeczeństwa polskiego pod kątem oceny wiedzy i świadomości oraz rozpoznawalności FE i dostarczenia użytecznych rekomendacji dla prowadzonych działań.

Monitoringowi i ocenie podlega szereg wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania w tym m.in.:

- odsetek respondentów dostrzegających wpływ Funduszy Europejskich na rozwój Polski,
- znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w Polsce,
- odsetek mieszkańców Polski uważających, że osobiście korzystają z Funduszy Europejskich.

Główne grupy docelowe

- Instytucja Zarządzająca FERS
- Instytucje Pośredniczące FERS
- partnerzy społeczni
- organizacje pozarządowe
- beneficjenci FERS

Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu							
Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
VII	EFS	Nie dotyczy		Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	sztuka	512	512
VII	EFS	Nie dotyczy		Liczba przeprowadzonych ewaluacji	sztuka	8	39

VII	EFS	Nie dotyczy		Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	sztuka	1	2
-----	-----	-------------	--	---	--------	---	---

Plan finansowy

Tabela 1: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Do uzupełnienia na późniejszym etapie prac.

Tabela 2: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Numer celu polityki lub celu szczegółowego FST lub pomocy technicznej	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy	Orientacyjny podział wkładu krajowego		Ogółem	Stopa współfinansowania
					(a) = (g)+(h)	Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności	Kwota elastyczności		publiczny	prywatny		
						(g)	(h)	(b)=(c)+(d)	(c)	(d)	(e)=(a)+(b)	(f)=(a)/(e)**
d) bardziej inkluzywna Europa	Priorytet 1	ogółem wydatki	EFS+	Łącznie:	1 240 313 502	1 240 313 502						
d) bardziej inkluzywna Europa	Priorytet 2	ogółem wydatki	EFS+	Łącznie:	335 615 453	335 615 453						
d) bardziej inkluzywna Europa	Priorytet 3	ogółem wydatki	EFS+	Łącznie:	369 235 299	369 235 299						
d) bardziej inkluzywna Europa	Priorytet 4	ogółem wydatki	EFS+	Łącznie:	413 250 284	413 250 284						
d) bardziej inkluzywna Europa	Priorytet 5	ogółem wydatki	EFS+	Łącznie:	624 784 991	624 784 991						
d) bardziej inkluzywna Europa	Priorytet 6	ogółem wydatki	EFS+	Łącznie:	194 325 581	194 325 581						
PT	Priorytet 7 pomoc techniczna na podstawie art. 36 ust. 4		EFRR lub EFS+ lub FST lub Fundusz Spójności		161 963 991	161 963 991						
			Kwota elastyczności		709 610 673	0	709 610 673					
			EFS+ ogółem	Łącznie:	4 049 099 774	3 339 489 101	709 610 673					
			Suma całkowita		4 049 099 774	3 339 489 101	709 610 673					

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

** Należy wskazać łączne zasoby FST, w tym wsparcie uzupełniające przesunięte z EFRR i EFS+. W tabeli nie podaje się kwot na podstawie art. 7 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku pomocy technicznej finansowanej z FST zasoby FST należy podzielić na zasoby związane z art. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie FST. W odniesieniu do art. 4 rozporządzenia w sprawie FST nie ma żadnej kwoty elastyczności.

Warunki podstawowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby do kontaktów	E-mail
Instytucja zarządzająca	Ministerstwo obsługujące ministra ds. rozwoju regionalnego, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego/Dyrektor Departamentu	sekretariatDZF@mfipr.gov.pl
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów, Departament Audytu Środków Publicznych	Minister właściwy ds. finansów publicznych/Szef Krajowej Administracji Skarbowej	sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Organ otrzymujący płatności od Komisji	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Minister właściwy ds. finansów publicznych	sekretariat.IP@mf.gov.pl

Instytucja Zarządzająca

Instytucją Zarządzającą Programem jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Zadania ministra – Instytucji Zarządzającej wykonuje jednostka organizacyjna w ministerstwie obsługującym ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, obecnie **Departament Europejskiego Funduszu Społecznego**.

Instytucja Zarządzająca realizować będzie zadania określone w art. 72 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, jak również zadania w zakresie rachunkowości na podstawie art. 76 rozporządzenia ogólnego, w sposób gwarantujących zachowanie zasady rozdzielenia funkcji.

Instytucje Pośredniczące

Zgodnie z projektem rozporządzenia ogólnego (art. 71 ust. 3), Instytucja Zarządzająca może wyznaczyć jedną lub większą liczbę instytucji pośredniczących do pełnienia niektórych zadań na jej odpowiedzialność.

Przewiduje się powierzenie części zadań Instytucjom Pośredniczącym, których rola i funkcje określone zostaną w odpowiednich porozumieniach międzyinstytucjonalnych. Delegowanie zadań będzie miało miejsce jedynie wtedy, gdy będzie prowadzić do poprawy skuteczności i efektywności wdrażania programu.

Instytucjami Pośredniczącymi będą: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Centrum Projektów Europejskich, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, Centrum Projektów Polska Cyfrowa, Bank Gospodarstwa Krajowego, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Partnerstwo

Partnerstwo polega na wielopoziomowej, wzajemnej współpracy władz publicznych z partnerami, w tym partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, której celem jest sprawne i efektywne wdrażanie polityki spójności UE na jej wszystkich etapach, tj. począwszy od opracowywania programów operacyjnych, poprzez ich wdrażanie, monitorowanie aż po ewaluację. Udział przedstawicieli różnych środowisk w procesie podejmowania decyzji ma pozytywne przełożenie na skuteczność polityki spójności i pozwala na odpowiednie ukierunkowanie działań względem rzeczywistych potrzeb i priorytetów. Zasada partnerstwa jest jedną z głównych zasad towarzyszących wdrażaniu Europejskiego Funduszu Społecznego i będzie konsekwentnie realizowana w procesie programowania i wdrażania FERS.

Programowanie

Jednym z podstawowych warunków osiągnięcia założonych celów FERS jest właściwe zaprogramowanie wykorzystania środków pochodzących z komponentu EFS+ z udziałem wywodzących się z różnych środowisk partnerów, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego. Zwiększa to efektywność prowadzenia procesu programowania oraz pozwala wypracować właściwą diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej, niezbędną dla osiągnięcia przyjętych celów.

Zasada partnerstwa wdrażana jest od początku procesu programowania FERS. Przyjęcie przez Komitet do Spraw Europejskich 25 lutego 2020 r. dokumentu pn. „Założenia Umowy Partnerstwa”, wyznaczającego główne kierunki oraz ramy instytucjonalne wsparcia ze środków funduszy UE w perspektywie finansowej 2021-2027, umożliwiło formalne rozpoczęcie prac nad nowymi programami operacyjnymi polityki spójności. Jednym z kluczowych elementów tego procesu było zaangażowanie szerokiego grona interesariuszy, w tym partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Programowanie odbywa się przy udziale różnych grup interesariuszy. W kwietniu 2019 r. powołano pięć grup roboczych dla każdego z celów polityki

zaproprowanych przez KE w ramach rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Ich głównym zadaniem było wspieranie ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w opracowaniu zakresu wsparcia przyszłych programów operacyjnych.

W zakresie programowania EFS+, główną rolę odegrała grupa robocza ds. programowania interwencji w ramach celu polityki 4 – *Europa o silniejszym wymiarze społecznym przez wdrażanie Europejskiego Filaru Praw Socjalnych* powołana na podstawie zarządzenia Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie powołania grup roboczych wspierających prace nad przygotowaniem programów operacyjnych na lata 2021-2027.. Grupa ta była odpowiedzialna w szczególności za: kształtowanie zakresu wsparcia, utrzymanie komplementarności i spójności interwencji EFS+/EFRR z politykami sektorowymi, proponowanie podziału interwencji między kraj a regiony, dostarczanie rozwiązań horyzontalnych, kwestie finansowe i inne - specyficzne dla celu polityki 4.

Co ważne, grupa składała się z różnych instytucji i interesariuszy. Oprócz przedstawicieli MFiPR oraz innych resortów i agencji, w skład grupy weszli przedstawiciele partnerów społecznych (przedstawiciele pracodawców i związków zawodowych biorących udział w pracach Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych), organizacji pozarządowych (reprezentatywni przedstawiciele organizacji pozarządowych wytypowani przez Radę Działalności Pożytku Publicznego), samorządów województw (przedstawiciele Związku Powiatów Polskich, Związku Województw RP, Konwentu Dyrektorów WUP, Konwentu Dyrektorów ROPS), środowisk akademickich, ekspertów.

W oparciu o wnioski z dyskusji prowadzonej na forum grupy roboczej ds. programowania interwencji w ramach celu polityki 4 w I kwartale 2020 r. przygotowany został wstępny zarys programu FERS.

Oprócz udziału w określeniu ogólnych kierunków interwencji FERS, przedstawiciele partnerów społecznych zostali aktywnie zaangażowani w wypracowanie zakresu wsparcia i zaplanowanie konkretnych inicjatyw na rzecz rozwoju dialogu społecznego

w FERS.

Wypracowany zakres interwencji nowego programu został skierowany do konsultacji społecznych, które trwały w okresie od 2 czerwca do 9 lipca 2021 r. Uwagi do programu składane były za pomocą elektronicznego formularza dostępnego na stronie internetowej oraz podczas organizowanej w trybie zdalnym konferencji inaugurującej rozpoczęcie konsultacji. Elementem konsultacji było również wysłuchanie publiczne, które odbyło się 17 czerwca 2021 r. Konsultacje społeczne zakończyła konferencja podsumowująca, która odbyła sięwrześnia 2021 r. Ponadto, projekt programu został uzgodniony i uzyskał pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Rady Dialogu Społecznego oraz Rady Działalności Pożytku Publicznego, odpowiednio w dniach....

Wdrażanie i monitorowanie FERS

Kluczową rolę we wdrażaniu programu będzie pełnił powołany przez Instytucję Zarządzającą Komitet Monitorujący (ciało doradczo-opiniujące), w skład którego wejdą m.in. partnerzy, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego. Powołanie do składu Komitetu na prawach członka, a więc z prawem głosu, a w konsekwencji czynne uczestnictwo w pracach tego gremium, umożliwi partnerom uzyskanie realnego wpływu na wdrażania programu. Należy bowiem podkreślić, że zgodnie z art. 40 rozporządzenia ogólnego katalog kompetencji komitetów monitorujących w perspektywie finansowej 2021-2027 jest bardzo szeroki i obejmuje m.in. rozpatrywanie kwestii, które mają wpływ na: wykonanie programu operacyjnego, ocenę postępów w realizacji planu ewaluacji, realizację działań w zakresie komunikacji, postępy we wdrażaniu operacji o znaczeniu strategicznym, spełnienie warunków podstawowych, postępy w budowaniu zdolności administracyjnych instytucji publicznych, partnerów i beneficjentów oraz rozpatrywanie i zatwierdzanie metodyki i kryteriów wyboru operacji.

Ponadto, zasada partnerstwa w KM będzie realizowana poprzez: zapewnienie zróżnicowanego udziału w pracach Komitetu przedstawicieli wszystkich stron, w tym partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, ustanowienie

tożsamy dla wszystkich członków praw, obowiązków i przywilejów wynikających z Regulaminu KM, przeznaczenie określonej puli środków na szkolenia, ekspertyzy i konsultacje ze środowiskiem oraz umożliwienie wszystkim zainteresowanym stronom udziału w konsultowaniu kwestii spornych podczas warsztatów, grup roboczych oraz spotkań tematycznych. Udział w pracach KM umożliwi podmiotom zrzeszonym w jego składzie realny wpływ m.in. na kształt dokumentów programowych, uczestnictwo w procesie monitorowania postępów programu oraz jego ewaluacji.

Partnerzy będą mieli również możliwość aktywnego uczestniczenia w opracowywaniu zasad ubiegania się o dofinansowanie oraz udzielania dofinansowania w ramach programu, w tym tych dotyczących projektów pozakonkursowych oraz procedur nadzorowania realizacji programów i ich ewaluacji. Ponadto, partnerzy – pod warunkiem spełnienia odpowiednich wymogów ustawowych – będą mogli być powoływani do oceny projektów jako eksperci zewnętrzni.

Ewaluacja

Partnerzy biorący udział w pracach KM włączani będą w duży stopień w proces ewaluacji FERS, na różnych etapach jego wdrażania. Zostaną także zaproszeni do współtworzenia planu ewaluacji FERS i zgłaszania własnych propozycji badań i analiz pozwalających na ocenę i ulepszenie systemu wdrażania FERS oraz konsultowania m.in. założeń kolejnych badań ewaluacyjnych, tabeli rekomendacji oraz raportów końcowych z badań realizowanych w ramach EFS. Dodatkowo, obecność wskazanych partnerów w KM umożliwi im głosowanie nad zatwierdzeniem uchwał z rekomendacjami z poszczególnych badań, akceptowanie corocznej aktualizacji stanu wdrażania wszystkich rekomendacji, a także rozważanie ewentualnych zmian w planie ewaluacji.

Formy wsparcia partnerów w ramach FERS

Liczne korzyści płynące ze współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego skłaniają do wsparcia ich aktywnego udziału w realizacji polityk zatrudnienia, kształcenia i włączenia społecznego wspieranych z EFS+. Z tego względu, jako dobrą praktykę przyjęto przeznaczenie odpowiedniej puli

zasobów pochodzących z tego funduszu na budowanie zdolności administracyjnych wskazanych podmiotów. Do narzędzi służących realizacji tego celu należą m.in. wsparcie: szkoleniowe, działań służących tworzeniu sieci kontaktów i wzmocnieniu dialogu społecznego oraz działań podejmowanych wspólnie przez partnerów społecznych. Wsparcie to będzie pozostawać w związku z zaangażowaniem/wkładem partnerów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w realizację celów szczegółowych określonych w Rozporządzeniu EFS+. Zaplanowano również działania mające na celu wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych do świadczenia usług istotnych z uwagi na cele EFS+, m.in. w zakresie włączenia społecznego, edukacji jak również zapewniania dostępności usług osobom ze szczególnymi potrzebami. Wspierane będą także działania budujące współpracę międzysektorową w poszczególnych obszarach usług publicznych oraz wzmocnienie kompetencji organizacji w zakresie dialogu społecznego i obywatelskiego.

Zgodnie z rozporządzeniami unijnymi Polska ma obowiązek alokowania co najmniej 0,25% środków EFS+ na wsparcie potencjału partnerów społecznych i dialogu obywatelskiego, co zostanie zrealizowane w ramach programu krajowego FERS.

Dodatkowo, w ramach Pomocy Technicznej FERS, kontynuowane będzie wsparcie w zakresie uczestnictwa partnerów w procesie wdrażania FERS i EFS+ i podnoszenia potencjału partnerów do realizacji tych działań.

Komunikacja i widoczność

Komunikacja o Programie to informowanie o jego ofercie, rezultatach i wpływie polityki spójności na rozwój kraju i Unii Europejskiej w zakresie wzmocnienia obszarów wsparcia Programu, w tym: systemu ochrony zdrowia, edukacji, kształcenia kadr dla gospodarki, tworzenia równych szans w życiu społecznym i zawodowym i poprawy dostępności do usług publicznych. W Programie przewidziano również wypracowywanie i testowanie innowacji społecznych, projekty mobilności oraz realizację projektów z udziałem partnerów zagranicznych, aby zwiększyć skuteczność działań podejmowanych w ramach polityki zdrowotnej, edukacyjnej, zatrudnienia i włączenia społecznego i umożliwić w większym stopniu czerpanie z doświadczeń międzynarodowych.

Szczególne miejsce w komunikacji mają działania podnoszące świadomość ogółu społeczeństwa o roli i wartości dodanej wsparcia UE w ww. zakresie. Informowanie o Programie stanowi element krajowego systemu komunikacji marki Fundusze Europejskie, który podkreśla cele i znaczenie Unii Europejskiej. Działania komunikacyjne wiążą cele programu z głównymi celami polityki spójności, które są zgodne z celami UE.

Działania komunikacyjne prowadzone są przez IZ, IP oraz IK UP we współpracy z instytucjami europejskimi, krajowymi, regionalnymi, a także partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami. Szczegóły założeń przedstawionych w tym rozdziale znajdują się w strategii komunikacji, która doprecyzowuje unikalny wkład programu w komunikację o Funduszach Europejskich.

Cele

Działania komunikacyjne mają na celu:

- zachęcanie różnych podmiotów do sięgania po Fundusze Europejskie,
- wsparcie beneficjentów w realizacji projektów,
- zapewnienie rozpoznawalności i świadomości działań rozwojowych kraju, realizowanych przy pomocy Funduszy Europejskich i roli UE.

Grupy docelowe

- **beneficjenci** - potencjalni i faktyczni – w tym: jst, administracja rządowa, instytucje centralne, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni, uczelnie, placówki medyczne, przedsiębiorcy, jednostki naukowe.
- **uczestnicy projektów oraz ostateczni odbiorcy wsparcia** – w tym m.in.: osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny; rodzice dzieci do 3 lat potrzebujący dostępu do opieki instytucjonalnej ; przedsiębiorcy (w tym MŚP) i ich pracownicy; placówki i kadry sektora edukacji; placówki i podmioty systemu opieki zdrowotnej oraz uczelnie medyczne (ich kadry oraz studenci), instytucje rynku pracy i ich pracownicy.
- **ogół społeczeństwa** (jako odbiorcy rezultatów, opinia publiczna).

Grupy docelowe poszczególnych rodzajów działań są wymienione w programie w częściach dotyczących poszczególnych osi.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji będą dobierane odpowiednio do specyfiki grupy docelowej i będą wynikały z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów przez poszczególne grupy odbiorców.

Planowane działania promocyjne będą kierowane do wszystkich grup docelowych, a wybór konkretnych kanałów i narzędzi będzie powiązany z wyznaczonymi celami.

Priorytetowe kanały to m.in.:

- media o szerokim zasięgu (np. telewizja, radio, prasa, Internet, kino)
- media społecznościowe m.in.: wspólny profil FE FB, FB D+, kanały społecznościowe IP (kanały własne oraz kampanie w kanałach płatnych)
- wydarzenia informacyjne i promocyjne
- reklama zewnętrzna
- publikacje i materiały audio-video
- portal Funduszy Europejskich – wspólna platforma internetowa dla wszystkich

programów

- serwis internetowy Programu (dodatkowo serwis Programu Dostępność Plus)
- sieć PIFE i kontakty bezpośrednie

W komunikacji duży nacisk położony będzie na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego beneficjentów i ich zaangażowanie w rolę ambasadorów marki FE. Aby wesprzeć beneficjentów w prowadzeniu promocji projektów, opracowano m.in. przewodnik i wzory grafik do pobrania.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ, IP wynosi około 28 mln PLN (alokacja EFS+), tj. ok. 6,5 mln euro, bez podziału na grupy docelowe oraz cele określone do tej pory w rocznych planach. Większość podejmowanych działań promocyjnych będzie rozliczana formą zryczałtowaną, tj. na podstawie stawek jednostkowych. W ramach programu zabezpieczone zostały odpowiednie środki w ramach Osi VII Pomoc techniczna na właściwą realizację obowiązków informacyjnych i promocyjnych.

Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

W rozliczeniach projektów przewiduje się zastosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków, o których mowa w art. 94 rozporządzenia ogólnego, w postaci stawek ryczałtowych do rozliczania kosztów pośrednich.

W ramach Programu do rozliczeń z Komisją Europejską przewidziano także zastosowanie metody finansowania niepowiązanego z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia ogólnego w obszarze zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Jednocześnie w Programie zakłada się również wykorzystanie metod uproszczonych opracowywanych na podstawie art. 53 rozporządzenia ogólnego.

Tabela 1: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał zwrot wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 RWP (jeżeli tak, proszę wypełnić dodatek 1)	☒	☐
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał zwrot wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 RWP (jeżeli tak, proszę wypełnić dodatek 2 – zostanie dołączony na dalszym etapie prac)	☒	☐